

Banka Hesabının Kullandırılması Suretiyle Dolandırıcılık Suçuna İştirak *

Nurullah KANTARCI^{1**}

¹Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Türkiye

Makale Bilgisi

Makale Geçmişi

Geliş: 14.07.2025

Kabul: 22.09.2025

Yayın: 11.11.2025

Anahtar Kelimeleri:

Dolandırıcılık, Banka Hesabının Kullandırılması, IBAN Kiralama, Müşterek Fail, Suça Yardım Eden.

ÖZET

Dolandırıcılık, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması, yasadışı bahis, terörizmin finansmanı gibi suçlarda faillerin yakalanmamak ve paranın izini kaybettirmek amacıyla suçun işlenişinde üçüncü kişilerin banka hesaplarını kullandıkları görülmektedir. Banka hesabını kullandıran kişiler bir menfaat karşılığında banka hesaplarını ve kartlarını suç faillerine devretmektedirler. Halk arasında “IBAN kiralama” -karşılaştırmalı hukukta ise money muling-Tätigkeit als Finanzagent- olarak adlandırılan bu eylemler sebebiyle ülkemizde son zamanlarda çok fazla davanın açıldığı bilinmektedir. Menfaat karşılığı banka hesabını suç faillerine devreden kişiler, genellikle banka hesaplarının yasa dışı bir eylemde kullanılacağını bilmekte ya da en azından bu durumu öngörmektedirler. Ancak bu kişilerin eylemleri çoğunlukla yalnızca banka hesabının kullanımını devretmekten ya da hesabına gelen parayı asıl suç faillerine göndermekten ibaret olmaktadır. Uygulamada bu kişilerin iştirak statülerinin müşterek fail olarak tespit edildiği gözlemlenmektedir. Yargıtay’ın yerleşik uygulaması da bu yöndedir. Ancak bu kişilerin kastlarının ve suça olan katkılarının yeterince araştırılmadan doğrudan müşterek fail olarak kabul edilmesi yerinde olmayacaktır. Zira müşterek failliğin kabulü için birlikte suç işleme kararının varlığı ve fiil üzerinde fonksiyonel bir hâkimiyetin kurulması şarttır. Banka hesabını menfaat karşılığında suç faillerine kullandıran kişilerin eylemleri ise çoğunlukla fonksiyonel hâkimiyet şartını karşılamamaktadır. Dolayısıyla bu kişiler, banka hesaplarının bir suçun işlenişinde kullanılacağını bilseler dahi ancak suça yardım eden olarak sorumlu tutulmalıdırlar.

Participation in the Crime of Fraud by Allowing the Use of a Bank Account

Article Info

Article History

Received: 14.07.2025

Accepted: 22.09.2025

Published: 11.11.2025

Keywords:

ABSTRACT

In crimes such as fraud, money laundering, illegal betting, and the financing of terrorism, it is observed that perpetrators use third-party bank accounts to avoid being caught and obscure the money trail. Individuals who allow others to use their bank accounts transfer their accounts and cards to criminals in exchange for a benefit. It is known that many lawsuits have been filed in our country recently due to these actions, which are commonly referred to as "IBAN rental" among the public and as “money muling” or “Tätigkeit als Finanzagent” in comparative law. People who transfer their bank accounts to criminals in exchange for benefits are

* Bu makale, 15-16 Mayıs 2025 tarihleri arasında düzenlenmiş olan 11. Uluslararası Asos Hukuk Sempozyumunda tebliğ olarak sunulmuş; tebliğ özeti, sempozyumun bildiri özet kitabında yayınlanmıştır.

Fraud, Allowing the Use of a Bank Account, IBAN Rental, Co-perpetrator, Aider.

usually aware, or at least anticipate, that their accounts will be used in an illegal act. However, the actions of these people often consist solely of transferring the use of their bank account or sending the money received into their account to the main perpetrators of the crime. In practice, it is observed that the participation status of these persons is determined as co-perpetrators. The established practice of the Court of Cassation is in this direction. However, it would not be appropriate to accept these persons as direct co-perpetrators without adequately investigating their intentions and their contribution to the offence. The acceptance of co-perpetration requires the existence of a joint decision to commit an offence and the establishment of functional dominance over the act. The actions of persons who make their bank accounts available to the perpetrators in exchange for benefits generally do not meet the functional dominance requirement. Therefore, even if they know that their bank accounts will be used in the commission of an offence, they should only be held liable as an aider.

To cite this article:

Kantarıcı, N. (2025). “Banka Hesabının Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık Suçuna İştirak”, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(2), s. 497-539. <https://doi.org/10.51120/NEUHFD.2025.159>.

****Sorumlu Yazar:** Nurullah KANTARCI, nurkan038@gmail.com

GİRİŞ

Son zamanlarda dolandırıcılık, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, yasa dışı bahis, terörizmin finansmanı gibi suçların faillerinin yakalanmamak ve suçtan elde edilen menfaatin izlerini kaybettirmek amacıyla bu suçların işlenişinde üçüncü kişilere ait banka hesaplarını kullandıkları gözlemlenmektedir¹. Halk arasında “banka hesabının kiralama” veya “IBAN kiralama” olarak bilinen bu durum², hukuki ve sosyal bir fenomen haline gelmiş olup, banka hesabını menfaat karşılığında kriminal kişilere kullandıran hesap sahipleri cezalandırılma tehdidiyle karşı karşıya kalmaktadırlar. Nitekim bu olayların ülkemizde git gide artması sebebiyle Ticaret Bakanlığı yakın zamanda “Sosyal Mühendislik Dolandırıcılığını Önleme Çalıştayı” adı altında bir çalıştay gerçekleştirmiş ve menfaat karşılığında IBAN kiralama eylemlerinin cezai sorumluluk doğurabileceğine dikkat çekmiştir³. Banka hesabının kullanılması eylemlerinin yalnızca ülkemizde değil birçok yabancı ülkede de yaygın bir şekilde gözlemlendiğini ifade etmek gerekir⁴.

¹ Galdo, Michael C./Tait, Monica E./Feldman, Lisa E.. “Money Mules: Adults and Others from Participating in International Crime Schemes.” *Department of Justice Journal of Federal Law and Practice*, Vol. 66, No. 7, December 2018, s. 96.

² Doktrinde *Bulut*, “banka hesabının kiralama” veya “IBAN kiralama” ifadelerinin hukuken doğru olmadığını, banka hesaplarının kira sözleşmesinin konusunu oluşturamayacağını ifade ederek, bu olayların “banka hesabının kullanılması” kavramıyla açıklanmasını tercih ettiğini belirtmektedir. Bkz. *Bulut, İlhan*. “Banka Hesabının Kullanılması ve Ceza Sorumluluğu.” *AkdHFD*, C. 14, S. 2, Aralık 2024, s. 722, 723.

³ <https://ticaret.gov.tr/haberler/ticaret-bakanligi-iban-kiralama-ilanlari-basta-olmak-uzere-sosyal-muhendislik-dolandiriciliklarina-karsi-harekete-gecti>. E.T. 21.05.2025.

⁴ Örneğin Avrupa’da para kuryeleri (Money mule) hesaplarının tespit edilmesi amacıyla 15 Eylül 2021 ile 30 Kasım 2021 tarihleri arasında yapılan bir çalışmada, 18.351 para kuryesi hesabının tespit edildiği ve 1803 kişinin tutuklandığı ifade edilmektedir. Bkz. Abdul Rani, Mohd Irwan/Syed Mustapha Nazri, Sharifah Nazatul Faiza/Zolkafli, Salwa. “A

İngilizce’de “money muling”⁵, Almanca’da “Finanzagenten” olarak adlandırılan bu olayları, Alman Polis Teşkilatı da popüler dolandırıcılık yöntemleri arasında göstermiş ve banka hesabı kullanıcılarının hesaplarını başkalarına kullandırmaları durumunda hukuki ve cezai yaptırımlarla karşı karşıya kalabileceklerine vurgu yapmıştır⁶. Ülkemizde de bu olayların giderek artması ve uygulamada ortaya çıkan problemler sebebiyle konunun özel olarak ele alınması gereği hâsıl olmuştur.

I. KONUNUN TAKDİMİ VE SINIRLANDIRILMASI

Banka hesabını kullandıran kişilerin cezai sorumluluklarının tespit edilebilmesi için bu olayların bir suç planı çerçevesinde nasıl ilerlediğinin açıklanması gerekmektedir. Bu olaylarda suç failleri, öncelikle internet ilanları veya sosyal medya aracılığı ile ya da yüz yüze görüşmeler ile banka hesabı sahipleriyle iletişime geçmekte ve belirli bir menfaat karşılığında banka hesaplarını kendilerine kullandırmalarını istemektedirler⁷. Suç faillerinin hedef kitlesini genellikle ekonomik olarak zor durumda bulunan öğrenciler, işsizler, emekliler, ev hanımları ve mülteciler oluşturmaktadır⁸. Banka hesabını kullandıran kişiler (hesapçılar)⁹, kolay yoldan para kazanmak

Systematic Literature Review of Money Mule: Its Roles, Recruitment and Awareness.” *Journal of Financial Crimes*, Vol. 31, No. 2, 2024, s. 348.

⁵ Bkz. Hülse, Rainer. “The Money Mule: Its Discursive Construction and Implications.” *Vanderbilt Journal of Transnational Law*, Vol. 50, No. 4, 2017, s. 1008; Raza, Muhammad Subtain/Zhan, Qi/Rubab, Sana. “Role of Money Mules in Money Laundering and Financial Crimes a Discussion through Case Studies.” *Journal of Financial Crime*, Vol. 27, No. 3, 2020, s. 911.

⁶ <https://www.polizei-beratung.de/themen-und-tipps/betrug/finanzagenten>. E.T. 21.05.2025.

⁷ Alman Polis Teşkilatı konuya ilişkin bilgilendirme yazısında suç faillerinin hesap sahipleriyle nasıl ilişkiye geçtiğini ve onları nasıl kandırdığını açıklamaktadır. Buna göre suç failleri uygulamada şu yöntemleri kullanmaktadırlar: 1) Suç sonucunda elde edilen menfaatin aktarıldığı hesap sahibiyle iletişime geçmek suretiyle paranın hesaba yanlışlıkla gönderildiği söylenir ve hesaba gelen paranın yurtdışında başka bir hesaba aktarılması istenir. Bunun karşılığında da verilen rahatsızlık nedeniyle hesap sahibine belli bir oranda ödül bırakılır. 2) İnternet üzerinden bir iş ilanı vererek, kişilerin e-mail yoluyla bu işe başvurmaları sağlanır ve kişilerin sözde işe alındığı izlenimi yaratılır. Daha sonra kişilerin özel hesapları istenir ve şirket müşterilerinin bu hesaba para gönderdikleri söylenerek, söz konusu meblağların yurt dışına transfer edilmesi istenir. 3) İnternet üzerinden ticaret adı altında dolandırıcılık yapan kişiler, komisyon karşılığında üçüncü kişilerin hesap bilgilerini ister ve bu hesapları sözde ticaretlerinde alıcı hesabı olarak kullanırlar. Bu sitelerde genellikle değerli eşyalar oldukça uygun fiyatlara satılıyor görüntüsü verilerek mağdurlar dolandırılır. Banka hesabını kullandıran kişiler ise maşa olarak kullanılmaktadır. Hesaba gelen paralar, belli bir komisyon karşılığında yurt dışındaki hesaplara aktarılmaktadır. 4) Partner arama amacıyla kurulmuş internet siteleri üzerinden ulaşılan kişilerin hesap numaraları, güvene dayalı bir ilişki kurulduktan sonra istenir ve çeşitli bahanelerle bu hesaba gelen paraların istenilen hesaplara aktarılması sağlanır. Hesabını kullandıran kişi genellikle partnerinin bir sorununu çözdüğünü düşünür fakat gerçekte illegal bir paranın transferine aracı olmaktadır. 5) Suç failleri, hesap sahipleriyle kişisel kontakt kurar ve yurtdışına para transferiyle ilgili birtakım problemlerden bahsettikten sonra belli bir meblağ karşılığında hesabının kullandırılmasını ister. Hesap sahipleri böylece paranın transferine aracılık etmiş olur. Bkz. <https://www.polizei-beratung.de/themen-und-tipps/betrug/finanzagenten>. E.T. 21.05.2025. Suç faillerinin kullandıkları yöntemler için aynı yönde bkz. Galdo/Tait/Feldman, s. 98-101; Raza/Zhan/Rubab, s. 914. Verilen örneklerin çoğunda banka hesabını kullandıran kişilerin, hesaplarının bir suçun işlenmesinde kullanılacağına farkında olmadığı söylenebilecektir. Zira bilgilendirme yazısında da bu kişiler mağdur (Opfer) olarak adlandırılmıştır. Ancak banka hesabını kullandıran kişilerin her olayda mağdur olarak kabul edilmesi güçtür. Konunun detaylarına çalışmanın ilerleyen kısımlarında değinilecektir.

⁸ Bkz. https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/lux_flyers_en.pdf. E.T. 22.05.2025. Ayrıca bkz. Raza/Zhan/Rubab, s. 928; Abdul Rani/ Syed Mustapha Nazri/Zolkafli, s. 351, 352; Hülse, s. 1013. Hülse ayrıca göçmenlerin ve mültecilerin yalnızca ekonomik zorluktan dolayı değil, bulundukları ülkenin yargı sistemine yabancı olmalarından dolayı da hedef kitlede bulunduklarını ifade etmektedir.

⁹ Bu kişiler uygulamada “hesapçı” olarak adlandırılmaktadırlar. “...banka hesaplarını belli bir komisyon karşılığında kullandıran ve uygulamada **hesapçı** olarak adlandırılan pozisyonda iştirak ettikleri anlaşılan sanıkların...” Konya BAM, 8. CD., E. 2024/3129, K. 2025/209, T. 14.01.2025. (Karar UYAP’tan alınmıştır.)

amacıyla, belli bir meblağ karşılığında banka hesap kartlarını, kartlarının şifrelerini ve mobil bankacılık şifrelerini suç faillerine devrederler. Asıl suç failleri ise dolandırıcılık (TCK m. 157-158), suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama (TCK m. 282), yasadışı bahis (7258 sayılı Kanun m. 5/1-c), terörizmin finansmanı (6415 sayılı Kanun m. 4) gibi suçlarda, yakalanmamak ve suçtan elde edilen paranın izini kaybettirmek için üçüncü kişilerden elde edilmiş olan bu hesapları kullanır ve suçtan elde edilen veya konusu suç teşkil eden paraları bu hesaplara yönlendirirler¹⁰. Sonrasında ise bu hesaplara gelen paralar yurtiçinde veya yurtdışında bulunan başkaca hesaplara aktarılarak veya bankamatikten çekilmek suretiyle suç faillerine ulaştırılır¹¹. Bu olay kurgusunda hesapçıların eylemleri genellikle yalnızca banka kartlarını ve şifrelerini suç faillerine devretmekten ibaret olup, bu kişilerin çoğu olayda işlenecek olan suçların planlanması ve icrası aşamasında rol almadığı görülmektedir¹². Ancak bazı olaylarda ise hesapçıların, hesaplara gelen paraları mobil bankacılık aracılığıyla başka hesaplara aktardıkları veya bankamatikten çekmek suretiyle asıl suç faillerine elden teslim ettikleri bilinmektedir. Banka hesabını kullandıran kişiler, bazen de asıl suç failleri tarafından aralarındaki güven ilişkisine dayanılarak kandırılmakta ve bu sayede hesap bilgileri elde edilerek bu kişilerin banka hesapları suçun işlenmesinde kullanılmaktadır¹³. Ancak ifade etmek gerekir ki banka hesabını kullandıran kişiler genellikle hesaplarının illegal bir faaliyette kullanılacağını bilmekte veya en azından öngörmektedirler¹⁴.

Banka hesabının kullanılması eylemlerinin karşılaştırmalı hukukta genellikle suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçu (Geldwäsche- Money laundering)¹⁵ kapsamında ortaya çıktığı ve tartışıldığı görülmektedir. Ülkemizdeki yargı kararları incelendiğinde ise üçüncü kişilere ait banka hesaplarının büyük çoğunlukla dolandırıcılık suçunun işlenişinde kullanıldığı sonucuna ulaşılmaktadır. Örneğin, suç failleri önce üçüncü kişilere ait banka hesaplarını elde etmekte, daha sonra ise internet üzerinden vermiş olduğu sahte ilanlar ile (araç satışı, ev kiralama, elektronik eşya satışı gibi) mağdurlarla iletişime geçmektedirler¹⁶. Bu aşamadan sonra ise mağdurları ikna

¹⁰ Bu olayların genellikle basit suçlular tarafından işlenmediği ve büyük suç örgütleri tarafından organize edildiği ifade edilmektedir. Bkz. Hülse, s. 1015.

¹¹ Bkz. Hülse, s. 1008.

¹² Raza/Zhan/Rubab, s. 912.

¹³ Galdo/Tait/Feldman, s. 96; Hülse, konuya ilişkin çalışmalarda banka hesabı kullanılan kişilerin çoğu zaman bir suç organizasyonunun parçası olduklarını bilmediklerinin kabul edildiğini ifade etmektedir. Bu kabule göre, para kuryeleri (money mule) sahte iş ilanları veya e-maillere cevap vererek meşru şirketler için çalıştıklarını inandırılmaktadırlar. Bkz. Hülse, s. 1008. Ancak yazar para kuryelerinin her durumda masum bir kurban olduklarının kabul edilmesinin doğru olmadığını, bazı olaylarda para kuryelerinin ne iş yaptıklarının tamamen farkında olduklarını ifade etmektedir. Bkz. Hülse, s. 1014.

¹⁴ Galdo/Tait/Feldman, para kuryelerinin genellikle aldıkları menfaat karşılığında kendilerini kör ettiklerini, ufak bir dikkat göstererek illegal bir işin içinde olduklarını anlayacaklarını ifade etmektedir. Bkz. Galdo/Tait/Feldman, s. 102. Aynı yönde bkz. Raza/Zhan/Rubab, s. 913.

¹⁵ Bkz. Hülse, s. 1008; Altenhain, Karsten. *Nomos Kommentar StGB*. Hrsg: Kindhäuser/Neumann/Paeffgen/Saliger, 6. Auflage, Nomos, 2023, §261, kn. 100.

¹⁶ Doktrinde gazeteye veya internet sitesine ilan vermek suretiyle toplumun geneline yönelmiş olan aldatıcı hareketlerin dolandırıcılık suçu bakımından icra hareketi mi yoksa hazırlık hareketi mi olarak kabul edileceği hususu tartışmalıdır. Bazı yazarlar, henüz hilenin muhatabı olan mağdurun somutlaştırılmamış olması sebebiyle, bu eylemin hazırlık hareketi olarak değerlendirileceğini ifade etmektedirler. Bkz. Ekici Şahin, Meral. *Dolandırıcılık Suçu*. Adalet, Ankara 2019, s. 435; Erem, Faruk, *Dolandırıcılık*. Güzel İstanbul Matbaası, Ankara 1956, s. 16; Şare, Ersin, “Dolandırıcılık Suçu Kapsamında Cezalandırılan Hile.” *SDÜHFD*, C. 12, S. 2, 2022, s. 674, 675. Aksi yönde bkz. Özgenç, İzzet. *Ekonomik Çıkar Amacıyla İşlenen Suçlar*. Seçkin, Ankara 2002, s. 44, 45. Kılıç’a göre ise örneğin, sahibi olmadığı bir aracı satmak için ilana koyan kişinin eylemi henüz elverişli bir icra hareketi değildir. Zira bu durumda fail, sözleşmenin kurulabilmesi için daha sonradan mağdurla iletişime geçmeli ve mağduru somutlaştırmalıdır. Ancak fail tarafından hilenin devam

ederek, ilanı verilen ürün ile ilgili kaparo adı altında para talep etmekte ve mağdurların bu meblağı üçüncü kişilere ait banka hesaplarına göndermelerini sağlamaktadırlar. Böylece kendi isimleri, banka hesapları ve telefon numaraları gizli kaldığından yakalanmamayı amaçlamaktadırlar. Mağdurlar dolandırıldıkları gerekçesiyle şikâyetle bulunduklarında ise adli soruşturma kapsamında ulaşılan ilk şüpheli hesabına para gönderilen kişi olmaktadır. Bu kişiler genellikle asıl suç failleriyle ilgili çok sınırlı bir bilgiye sahip olduklarından, asıl suç faillerinin izini sürmek oldukça güçleşmektedir.

Suç faillerinin üçüncü kişilere ait banka hesaplarını kullandıkları bir diğer örnek olay grubu ise “phishing” (oltalama-yemleme) eylemleridir¹⁷. “Phishing” yönteminde siber suçlular, e-posta veya mesaj yoluyla mağdurlara link iletmekte ve yönlendirdikleri bu linkler sayesinde mağdurların kişisel bilgilerini ele geçirerek banka hesaplarına girmektedirler¹⁸. Failler daha sonra ise bu hesapta bulunan paraları, daha önceden temin ettikleri üçüncü kişilere ait banka hesaplarına transfer ederler. Bu eylemin dolandırıcılık suçunu oluşturup oluşturmayacağı doktrinde tartışmalı olmakla birlikte¹⁹,

ettirilmesine gerek olmadan sözleşmenin kurulması durumunda dolandırıcılık suçunun icra hareketlerine başlanmış sayılmalıdır. Bkz. Kılıç, Ali Şahin. “Dolandırıcılık Suçunda Aldatma Unsuru Üzerine Bir İnceleme.” *Dr. Dr. h. c. Silvia Tellenbach’a Armağan*, Seçkin, Ankara 2018, s. 328.

¹⁷ Hülse siber suçlular olarak adlandırdığı bu kişilerin genellikle internet dolandırıcılığı ve özellikle “phishing” (oltalama) yöntemiyle mağdurlardan menfaat temin ettiklerini belirtmektedir. Bkz. Hülse, s. 1015.

¹⁸ Dülger, Murat Volkan. *Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku*. 10. Baskı, Seçkin, Ankara 2023, s. 123; Neuheuser, Stephan. “Die Strafbarkeit des Bereithaltens und Weiterleitens des durch „Phishing.“ erlangten Geldes” *NStZ* 2008, s. 492.

¹⁹ Doktrinde bir görüş, burada hileli davranışla gerçek bir kişinin aldatıldığını ve onun zararına olarak yarar sağlandığını ileri sürerek bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık (TCK m. 158/1-f) suçunun oluştuğunu kabul etmektedir. Bkz. Mahmutoglu, Fatih Selami. “Türk Ceza Kanunu’nda Yer Alan Bilişim Alanındaki Suçlar ve Karşılaşılan Sorunların Yargı Kararları Işığında Değerlendirilmesi.” *İÜHFİM*, C. LXXI, S. 1, 2013, *Prof. Dr. Füsün Sokullu Akıncı Armağanı*, s. 885. Doktrinde bir diğer görüş ise phishing yoluyla haksız yarar elde edilmesinin dolandırıcılık suçunu oluşturmayacağını ileri sürmektedir. Bu görüşe göre, her ne kadar gerçek bir kişiye yöneltilmiş bir hile söz konusu olsa da bu hile sonucunda mağdur kendi rızasıyla malvarlığı üzerinde bir tasarrufta bulunmamıştır. Dolayısıyla bu eylem dolandırıcılık suçunu değil bilişim sisteminin kullanılması suretiyle hırsızlık suçunu (TCK m. 142/2-e) oluşturacaktır. Bkz. Korkmaz, Fulya. “Dolandırıcılık Suçunun Bilişim Sistemlerinin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle İşlenmesi.” *AÜHFİD*, C. 69 S. 3, 2020, s. 1428.

Yargıtay “phishing” yöntemiyle mağdurların hesabındaki paraların başka hesaba aktarılması durumunda dolandırıcılık suçunun nitelikli halinin (TCK m. 158/1-f) oluşacağı düşüncesindedir;

“...Katılanın soruşturma aşamasında alınan beyanında, 02.12.2017 günü saat 17.30 sıralarında evde bulunduğu sırada kullanıcı adı T.C. B. A. B olan facebook sitesinde gezinirken facebook sayfasında önerilen Halkbank’ın internet bankacılığı şubesi kampanyası olarak bir sayfa gördüğünü, bu sayfaya tıkladığında facebook üzerinde yeni bir sayfa açıldığını, bu sayfanın daha önce kullandığı Halkbank internet bankacılığı sayfasına birebir benzediğini, kampanyaya katılabilmek için kart numarasını ve şifreyi girdiğini, devam etmek için tıkladığında tekrar aynı sayfa açıldığı için sayfayı kapatarak çıkış yaptığını, saat 00.00 sıralarında markete gittiğinde bankamatik kartında bakiye olmadığını öğrenince müşteri hizmetlerini aradığını, saat 17.37’de 6.200,00 TL havale işleminin yapıldığını öğrendiğini belirttiği anlaşılmakla, katılanın anlatımı dikkate alındığında eylemin sübutu halinde TCK’nın 158/1-f maddesinde düzenlenen bilişim sistemlerinin, banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçunu oluşturup oluşturmayacağına ilişkin delilleri takdir ve tartışmanın üst dereceli Ağır Ceza Mahkemesine ait olduğu gözetilerek...” Yar. 17. CD., E. 2019/13155, K. 2020/114, T. 06.01.2020. Aynı yönde karar için bkz. Yar. 17. CD., E. 2020/1675, K. 2020/3121, T. 02.03.2020. Kararlar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr>. E.T. 23.05.2025.

Doktrinde Erem dolandırıcılık suçunun oluşabilmesi için aldatılmış olan kimsenin tasarrufu ile bir zararın meydana gelmesi gerektiğini ifade etmektedir. Yazara göre, örneğin, tamirat işi için geldiğini söyleyerek binaya giren ve binadan bazı eşyaları alarak ayrılan kişinin eylemi dolandırıcılık suçunu oluşturmayacaktır. Bu eylem hile kullanmak suretiyle işlenmiş bir hırsızlıktır. Bkz. Erem, s. 4. Kanaatimizce de “phishing” eylemlerinde her ne kadar gerçek bir kişiye yönelmiş bir hile söz konusu olsa da mağdur bu hileli hareketler ile malvarlığı üzerinde tasarrufta bulunmuş değildir. Dolandırıcılık suçunun oluşabilmesi için mağdurun hileli hareketler ile aldatılması ve malvarlığı üzerinde rızai bir hareketle tasarrufta bulunması gerekmektedir. Hile yapmakla birlikte mağdurun tasarrufta bulunmasının beklenmediği veya söz konusu olmadığı durumlarda dolandırıcılık suçu tipik olmaz. (bkz. Akbulut, Berrin, “Dolandırıcılık Suçunda

bu ihtimalde de banka hesabını kullandıran kişilerin cezai sorumlulukları gündeme gelebilecektir.

Ülkemizde banka hesabının kullandırılması eylemleri genellikle dolandırıcılık suçu kapsamında ortaya çıktığından çalışmamızda banka hesabının kullandırılması sebebiyle ortaya çıkan problemler dolandırıcılık suçu özelinde ele alınacaktır²⁰. Uygulamada özellikle banka hesabını kullandıran kişilerin suça ilişkin kastlarının tespitinde, bu kişilerin ilgili suça iştirak statüsünün belirlenmesinde, dolandırıcılık suçuna ilişkin bazı nitelikli hallerin banka hesabını kullandıran kişilere uygulanmasında ve dolandırıcılık suçu ile içtima ilişkisi olan diğer bazı suç tiplerinin tespit edilmesinde sorunlar bulunmaktadır. Çalışmamızda banka hesabını kullandıran kişilerin cezai sorumluluklarına ilişkin ortaya çıkan bu problemler, teorik tartışmalar, yargı uygulamaları ve karşılaştırmalı hukuk çerçevesinde ele alınacaktır. İfade etmek isteriz ki çalışmamızda yalnızca banka hesabının dolandırıcılık eylemlerinde kullandırılması kapsamında ortaya çıkan problemlere değinilecek olup, dolandırıcılık suçuna ilişkin genel açıklamalara ve tartışmalara yer verilmeyecektir.

II. BANKA HESABINI KULLANDIRAN KİŞİLER BAKIMINDAN MANEVİ UNSURUN TESPİTİ

A. Kastın Tespiti ve Kastın Tespitinde Göz Önünde Bulundurulabilecek Kriterler

Banka hesabını dolandırıcılık suçunda suç faillerine kullandıran kişilerin bu suça iştirakten sorumlu tutulabilmesi için banka hesaplarının suçun işlenişinde kullanılacağını bilmeleri veya en azından öngörmeleri ve kabullenmeleri gerekmektedir²¹. Kasta ilişkin bilme unsuru yoğunluğuna göre, kesin bilme, yüksek olasılıkla gerçekleşeceğini düşünme, olası görme ve bilmeme şeklinde sınıflandırılabilir²². Dolayısıyla bu sınıflandırmada banka hesabını kullandıran kişilerin dolandırıcılık suçuna iştirakten sorumlu tutulabilmeleri için bilmeme ihtimalinin dışlanması ve en azından öngörme ve kabullenme şartının gerçekleşmiş olması gerekmektedir²³. Kastın varlığı için gerekli olan bilme

Hile ve Hilenin Zamanı” *SÜHFD*, C. 30, S. 4, 2022, s. 2285, 2286). Phishing eylemlerinde ise mağdur aldatılarak mağdura ait kişisel bilgiler elde edilmekte ve mağdurun rızası olmaksızın hesabındaki paralar alınmaktadır. Dolayısıyla bu eylem dolandırıcılık suçunun tipikliğini oluşturmaz. Bu durumda ise hırsızlık suçunun nitelikli halinin mi (TCK m. 142/2-e) yoksa TCK m. 244/4’de düzenlenen suçun mu oluşacağı tartışmalıdır. Bu husustaki tartışmalar için ayrıca bkz. Mahmutoglu, s. 880-883; Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Önok, R. Murat. *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*. 22. Baskı, Seçkin, Ankara 2024, s. 673; Başbüyük, İsa. “Hırsızlık ve Dolandırıcılık Suçlarının Bilişim Sistemlerinin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle İşlenmesi.” *CHD*, C. 5, S. 14, Aralık 2010, s. 160-172. İnan Orman, Merve. *Bilişim Sistemlerinin Kullanılması Suretiyle İşlenen Hırsızlık ve Dolandırıcılık Suçları*. Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2025, s. 293, 294. İfade etmek gerekir ki Alman Ceza Kanunu’nun (StGB) §263a hükmünde yukarıda belirtilen ihtimali de kapsayacak şekilde “Bilgisayar Dolandırıcılığı” (Computerbetrug) suçu düzenlenmiştir.

²⁰ Üçüncü kişilere ait banka hesaplarının hırsızlık, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması, yasa dışı bahis, terörizmin finansmanı gibi suçlarda kullanılması ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Bulut, s. 730-750.

²¹ Bu kişilerin dolandırıcılık suçuna yardım eden olarak değerlendirildiği durumlar bakımından sorumluluğun doğması için yardım edenin olası kastı yeterlidir. Bkz. Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 17. Baskı, Seçkin, Ankara 2024, s. 513; Sarıgül, Ali Tanju. *Suç İştirak*. Seçkin, Ankara 2022, s. 243. Banka hesabını suç faillerine kullandıran kişilerin müşterek fail mi yoksa yardım eden mi olarak kabul edileceğini ilişkin tartışmaya bir sonraki başlık altında değinilecektir.

²² Vogel, Joachim/Bülte, Jens. *Strafgesetzbuch Leipziger Kommentar*. 13. Auflage, De Gruyter, Berlin-Boston 2020, §15, kn. 92; Tunç, Kübra. *Ceza Hukukunda Kastı Engelleyen Hata*. Adalet, Ankara 2020, s. 141.

²³ Doktrinde *Korkmaz*, dolandırıcılık suçunun olası kastla işlenemeyeceğini ifade etmektedir. Bkz. Korkmaz, Fülya. *Dolandırıcılık Suçu*. Yetkin, Ankara 2022, s. 76. Aydın ise dolandırıcılık suçunun olası kastla işlenebileceği görüşündedir. Bkz. Aydın, Devrim. “Dolandırıcılık Suçu.” *Hacettepe HFD*, C. 11, S. 2, 2021, s. 671. Dolandırıcılık suçunun madde gerekçesinde de suçun olası kastla işlenebileceği ifade edilmiştir. Bkz. Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi*. 2.

aktüel bir bilgiye sahip olma anlamına gelecek olup, potansiyel bir bilme kastın varlığı için yeterli değildir²⁴. Bu durum failin somut olaya ilişkin tüm koşulları bilmesi gerektiği anlamına gelmeyecek; failin olguya dayalı farkındalığı (Sachgedankliches Mitbewusstsein) kastın varlığı için yeterli kabul edilecektir²⁵. Bilmenin veya bilmemenin varlığı ise bir ispat meselesidir²⁶. Failin iç dünyasına ilişkin bir unsur olan kast, ancak failin ikrarı (Geständnis) veya emarelere (Indiz) dayalı sübutla ispatlanabilir^{27,28}.

Yargı kararları incelendiğinde banka hesabını kullandıran kişilerin suça ilişkin kastlarının yeterince araştırılmadığı gözlemlenmektedir. Özellikle kişilerin banka hesabını kullandırmaları karşılığında menfaat temin etmiş olmaları durumu kastlarının varlığına ilişkin bir karine gibi değerlendirilmektedir²⁹. Hesabını kullandıran kişiler ise genellikle hesaplarının suçta kullanılacağını bilmedikleri yönünde savunma yapmaktadır. Uygulamada banka hesabını kullandıran kişilerin, hesaplarının bir suçun işlenişinde kullanılacağını bilip bilmedikleri değerlendirilirken şu kriterler göz önünde bulundurulmaktadır;

- Hesapçıların menfaatten pay alıp almadığı
- Dolandırıcılık suçu sonucunda hesaba gelen parayı ATM'den kendisinin çekip çekmediği veya asıl suç faillerine online bankacılık yoluyla havale edip etmediği³⁰
- Hesapçı ile asıl fail arasında sosyal bir ilişkinin, güven ilişkisinin veya iş ilişkisinin olup olmadığı

Baskı, Seçkin, Ankara 2005, s. 893.

²⁴ LK-Vogel/Bülte, §15, kn. 137; Krey, Volker/Eser, Robert. *Deutsches Strafrecht Allgemeiner Teil*. 7. Auflage, Kohlhammer, Stuttgart 2022, kn. 407.

²⁵ Hoffmann Holland, Klaus. *Strafrecht Allgemeiner Teil*. 3. Auflage, UTB, Tübingen 2015, kn. 154; Gropp, Walter/Arndt, Sinn. *Strafrecht Allgemeiner Teil*. 5. Auflage, Springer, Berlin-Heidelberg 2021, §4, kn. 148.

²⁶ Karakehya, Hakan. *İradilik Unsuru Bağlamında Ceza Hukukunda Kast*. Savaş, Ankara 2010, s. 40. *Ozansü*'ye göre failin kastından bahsedebilmek için objektif bir emarenin varlığı gerekir. Ancak kastın varlığı için bu objektif emare yeterli değildir. Zira kast içsel bir kararı da konu edinir. Dolayısıyla kastın tespitinde sübjektif emareler de kullanılmalıdır. Bkz. Ozansü, Mehmet Cemil. *Ceza Hukukunda Kasttan Doğan Sübjektif Sorumluluk*. Seçkin, Ankara 2007, s. 193, 194.

²⁷ LK-Vogel/Bülte, §15, kn. 64, 65. Yazarlar kastın belirlenmesinde objektif koşulların yanında kişinin eğitim düzeyi, deneyimi, karakter özellikleri, suç motivasyonu, niyeti, ilgisi, özel bilgileri ve düşüncelerinin de dikkate alınacağını ifade etmektedirler. Ayrıca bkz. Karakehya, s. 40. (Olası) Kastın ispatına ilişkin Alman ve Türk hukukunda yer alan ayrıntılı görüşler için bkz. Bozbayındır, Ali Emrah. *Olası Kast Kavramı ve Sınırları*. Adalet, Ankara 2018, s. 174-201 ve s. 357-365.

²⁸ Emareye dayalı ispat, belirtilerin ispat edilmesinden hareket ederek sanığın suç tipini gerçekleştirip gerçekleştirmediğine dair dolaylı yoldan da olsa bir sonuca varmak şeklinde tanımlanabilir. Örneğin zimmetle suçlanan bir sanığın yakın zamanda geliriyle orantılı olmayan bir malvarlığı değeri edinmiş olması ve bunu açıklayamaması bir emare olarak kabul edilebilecektir. Bkz. Doğan, Koray. *Kuşkudan Sanık Yararlanır*. 2. Baskı, Seçkin, Ankara 2018, s. 253, 254.

²⁹ "...bir kişinin teşhise elverişli bilgilerini bilmediği kişiye banka hesap ve kartlarını kullanılması için vermesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığı gibi kart ve hesapların kullanılması karşılığında kendisine menfaat sağlanması durumunda bunların suçta kullanılacağını bilmemesinin de hayatın olağan akışına uygun düşmediği, savunmalarının suçtan kurtulmaya yönelik olduğu ve bu şekilde atılı suçu işlediklerinden sanıkların cezalandırılmalarına karar verilmiştir..." Yar. 11.CD., E. 2024/2705, K. 2024/8310, T. 24.06.2024. (Karar UYAP'tan alınmıştır.)

³⁰ "...paranın gönderildiği hesabın sanığa ait olması, paranın sanık tarafından bizzat çekilmesi ile sanığın hesabına gelen yüklü miktardaki parayı açık kimlik ve adres bilgilerini bilmediği bir kişiye elden teslim etmesinin ve bu işten maddi kazanç sağlamasının hayatın olağan akışına uygun düşmemesi karşısında, sanığın suçtan kurtulmaya yönelik savunmalarına itibar edilmeyerek baştan beri dolandırıcılık kastıyla hareket eden sanık..." Yar. 11. CD, E. 2023/214, K. 2023/263, T. 24.01.2023. (Karar için bkz. lexpera.com.tr)

- Hesapçının benzer eylem nedeniyle çok sayıda suç kaydının bulunup bulunmadığı veya başka dosyalarda sanık olarak bulunup bulunmadığı³¹
- Dolandırıcılık suçunda mağdur ile iletişime geçilen GSM hattı ile hesapçının HTS kayıtlarının olup olmadığı³²
- Hesabı kullandırma süresinin uzun olup olmadığı
- Durumun hayatın olağan akışına uygun olup olmadığı

Yukarıda sayılan kriterlerin banka hesabını kullandıran kişilerin kastlarının (veya en azından olası kastlarının) tespitinde kullanılması mümkündür. Ancak ifade etmek gerekir ki bu kriterlerden birinin somut olayda mevcut olması doğrudan kastın varlığını veya yokluğunu göstermemelidir³³. Örneğin, kişinin hesabını kullandırması karşılığında menfaat almış olması suça iştirak etme kastından başka bir sebebe de dayanabilmektedir. Yukarıda asıl suç faillerinin yöntemlerinde açıklamış olduğumuz üzere hesabı kullanılan kişi, bir işe girdiğini ve bunun karşılığında para kazandığını düşünebilir. Ya da bir arkadaşı tarafından e-ticaret yaptığı gerekçesiyle kandırılarak hesabı alınmış ve bunun karşılığında bir ödül verilmiş olabilir. Yine yabancı uyruklu kişilerin ülkedeki mevzuatı bilmemelerinden faydalanılarak bu kişilere çeşitli gerekçeler ile banka hesabı açtırılıp, bu hesaplar kişilerin bilgisi olmaksızın suçun işlenişinde kullanılmış olabilir³⁴. Dolayısıyla banka hesabını kullandıran kişilerin suça ilişkin kastları değerlendirilirken bir kast karinesi yaratılmamalı ve somut

³¹ “...Sanık hakkında; sabıka kaydında bulunan ilamlar ve henüz kesinleşmemiş mahkeme kararları incelenerek sanığın hukuki durumunun yeniden tayin ve taktiri gerekirken...” İzmir BAM, 27. CD, E. 2025/1091, K. 2025/1560, T. 17.04.2025. (Karar UYAP’tan alınmıştır).

Anayasa Mahkemesi de konuyla alakalı olan Halil Akkaya başvurusunda, sanığın benzer eylem nedeniyle yargılandığı diğer dava dosyasının değerlendirilmemiş olmasını ve paranın çekildiği ATM görüntülerine ulaşılmamış olmasını ihlal sebebi saymıştır. Kararın ilgili kısmı şu şekildedir;

“(26) ... bu olaya benzer şekilde başvurusunun aynı banka kartı hesabına para yatırılması sağlanarak gerçekleştirilen başka bir dolandırıcılık eylemine ilişkin Konya 5. Ağır Ceza Mahkemesindeki dosyanın getirtilmiş olmasına rağmen Mahkeme gerekçeli kararda bu belgelere ilişkin olarak lehe veya aleyhe bir değerlendirme yapmamıştır.

(27) ...Başvurucunun suçun sübutu açısından belirleyici nitelikte olan, müştekinin aradığı telefon numaralarının kime ait olduğunun araştırılması, ATM’den para çekme anına ilişkin çevredeki MOBESE kayıtlarının getirtilmesi ve başvurusunun kart hesabını kapatmak amacıyla banka müşteri hizmetlerini aradığını ispata yarayacak ses kaydının istenmesi talepleri dosyanın esasına etkili olmayacağı gerekçesiyle reddedilmiştir. Başvurucunun toplatılmasını talep ettiği deliller ancak devlet yardımıyla elde edilebilecek niteliktedir. Dolayısıyla başvuru kendisinin elde etme olanağı bulamadığı delilin aksini ortaya koyma hususunda makul imkânlar sunulmamıştır. Sonuç olarak başvuru, usule ilişkin imkânlar noktasında iddia makamına nazaran dezavantajlı bir konuma düşürülmüştür...” AYM, Halil Akkaya Başvurusu, Başvuru no: 2021/2754, Karar Tarihi: 07.06.2023, R.G. Tarih ve Sayı: 18/8/2023-32283. Bkz. <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2021/2754>. E.T. 25.05.2025.

³² “...katılanın olay tarihinde görüştüğü 0552 675 ... numaralı hattın yabancı uyruklu bir şahsa ait olduğu ancak anılan numara ile sanık İ. K’nın telefon numarası arasında görüşme kaydının bulunduğu, gönderilen paranın Denizli’de bulunan ATM’den çekildiği anlaşılmıştır.” Ankara BAM, 19. CD, E. 2024/770, K. 2025/122, T. 29.01.2025. (Karar UYAP’tan alınmıştır.)

³³ Yukarıda sayılan kriterler birer emare teşkil etmektedir. İfade etmek gerekir ki bir veya birden fazla emarenin varlığı tek başına kastın ve suçun işlendiğinin ispatı için yeterli değildir. Bütünsel değerlendirmenin de bunu desteklemesi gerekmektedir. Bkz. Doğan, s. 254.

³⁴ *Bulut*, bu ihtimalde yabancı uyruklu kişinin kasten hareket etmediği için sorumlu tutulamayacağını, ancak bu kişileri yanıltarak hesap açtıran ve bu hesapların dolandırıcılık suçunda kullanılmasını sağlayan kişilerin dolaylı fail olarak sorumlu tutulacağını ifade etmektedir. Bkz. *Bulut*, s. 741. Kanaatimizce dolandırıcılık suçu bakımından burada dolaylı faillik durumu söz konusu değildir. Zira burada yabancı uyruklu kişiye hesap açtıran kişi, yabancı uyruklu kişiyi bir suçun işlenişinde araç olarak kullanmış değildir. Yabancı uyruklu kişi yanıltarak suçun icra hareketlerini gerçekleştirmemiş; yalnızca suçun işlenişinde kullanılan banka hesabını açtırmıştır. Bu ihtimalde yabancı uyruklu kişiyi yanıltan iştirakçinin asıl faillerle birlikte müşterek fail olarak mı yoksa yardım eden olarak mı sorumlu tutulabileceği tartışılmalıdır.

olayın bütün şartları dikkatlice değerlendirilmelidir.

Yargıtay konuyla alakalı vermiş olduğu bir kararında güven ilişkisi çerçevesinde hesabını arkadaşına devretmiş ve menfaatten pay almamış olan sanığın dolandırıcılık suçuna iştiraktan sorumlu tutulamayacağına karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şu şekildedir;

*“...Sanık ...'in, sanık ...'i komşusu olduğu ve aynı iş yerinde çalıştıkları için tanıdığını, kendisine para geleceğini ancak kartının iptal olduğunu söyleyince **güvendiği için hesap numarasını verdiğini ve hesabına gelen paradan pay almadığını savunması**; sanık ...'in sanık ... dışında tanıdığı kişilerden de benzer bahanelerle hesap ve kart bilgilerini aldığının ve bu kişiler gibi sanık ...'in de ...'le tanışıklığından dolayı duydukları güvenle hesap ve kart bilgilerini paylaştığının anlaşılması karşısında, sanığın diğer sanıkların eylemlerine iştirak ettiğine dair **cezalandırılmasına yeterli kesin, inandırıcı ve her türlü şüpheden uzak delil bulunmadığı gözetilmeden, beraati yerine mahkûmiyetine hükmedilmesi...**”³⁵*

Görüldüğü gibi Yargıtay bu kararında asıl suç faili ile hesapçı arasındaki sosyal ilişkisi ve sanığın menfaatten pay almamış olmasını dikkate alarak sanığın suça iştirak kastının olmadığını tespit etmiştir. Yargıtay başka bir kararında da iş ilişkisi çerçevesinde hareket ettiğini düşünen ve hesabını suç faillerine kullandırmış olan sanığın kasten hareket etmediğine hükmetmiş ve sanığın beraatine karar vermiştir³⁶.

Yukarıda sayılan kriterlere ek olarak şu hususlar da hesabını kullandıran kişinin kastının tespitinde göz önünde bulundurulabilir³⁷;

- Hesapçı bu eylemi ilk defa gerçekleştirmiş ise asıl suç failleri tarafından kandırıldığı düşünülebilir. Ancak banka hesabına ilişkin şüpheli işlemler sebebiyle kendisine bildirim yapılmış, banka veya kolluk kuvvetleri tarafından uyarılmışsa artık bu durumu bilmediği söylenemeyecektir³⁸.

³⁵ Yar 11. CD. E. 2021/16966, K. 2024/7470, T. 04.06.2024. (Karar için bkz. lexpera.com.tr)

³⁶ “...sanığın öğrenci olduğu Sinop ilinde internet ortamında ICQ programında tanıştığı Rusya Devletinde bulunan kişilerin sanığa şirketlerinin bilgisayar yazılımı yaparak Türkiye’de bulunan firmalara sattıklarını ancak ücretlerin ödenmesinde problem yaşadıklarını bu nedenle de firmalar ile aralarında çıkacak anlaşmazlıkları çözecek iyi derecede İngilizce bilen eleman aradıklarını söyleyerek iş teklif ettikleri, sanığın da öğrenci olması nedeniyle harçlığını çıkarmak için teklifi kabul ettiği, bu kişilerin sanığın hesabına suç tarihinde para havale ederek bu parayı Western Union vasıtasıyla göndermesini istedikleri, sanığın iş sözleşmesini göndermelerini istediğinde ise sana güvenmemiz için bu havaleleri gönder sonra sözleşmeyi göndereceğiz demeleri üzerine sanığın havaleyi gerçekleştirdiğinin anlaşılması karşısında; sanığın savunmasının aksine suç kastı ile hareket ettiğine dair mahkûmiyetine yeter bir delil bulunmadığı gözetilmeden beraatine karar verilmesi gerekirken mahkûmiyetine karar verilmesi...” Yar. 2. CD., E. 2016/6021, K. 2016/11619, T. 20.06.2016. Aynı olay ile ilgili yapılmış olan kanun yararına bozma sonucu aynı yönde verilmiş karar için bkz. Yar. 8. CD., E. 2024/24160, K. 2025/3482, T. 30.04.2025. (Karalar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr/>).

³⁷ Galdo/Tait/Feldman, s. 102; Raza/Zhan/Rubab, s. 927; Altenhain, §261, kn. 100.

³⁸ “...daha sonra katılanın kuyumcudan altın karşılığında nakit para alarak belirtilen sanık ...'in kredi kartı hesabına 18.800,00 TL parayı göndermesini sağladıkları, aynı gün parayı çeşitli yerlerden kredi kartından harcama yapılmış gibi göstererek harcadıkları, sanık ... yönünden söz konusu paranın katılan tarafından kendisine bildirilen ve sanık ...'e ait olan kredi kartı hesabına yatırıldığı, **banka tarafından şüphelenilmesi üzerine sanık ...'e sorulduğunda bedelin yatırılmasına onay verdiği**, sanık ... yönünden sanık ...'un Bülent'ten aldığı kredi kartına katılan tarafından para gönderilmesini sağladığı böylelikle sanıkların iştirak halinde hareket ettikleri iddia ve kabul olunan somut olayda temyize konu mahkûmiyet hükümleri kurulmuştur...” Yar. 11. CD, E. 2021/15540, K. 2024/7887, T. 06.06.2024. (Karar için bkz. lexpera.com.tr)

- Çok düşük bir emek karşılığında çok yüksek kazançlar vaat edilmiş ise bu durum şüphe yaratacaktır ve en azından hesapçının olası kastı değerlendirilirken dikkate alınabilecektir.
- Meşru bir iş faaliyeti içerisinde hesabını kullandığını düşünürken, sürekli bir biçimde tutarlı olmayan talimatlar alıyor ise bu durum da şüphe yaratacaktır.

Somut olaya ilişkin tüm deliller ve yukarıda sayılan kriterler çerçevesinde banka hesabını kullandıran kişinin, hesabının dolandırıcılık suçunda kullanılacağını bilmediği veya en azından öngörüp kabullenmediği sonucuna ulaşıldığında, bu kişi dolandırıcılık suçuna iştirak sebebiyle sorumlu tutulamayacaktır³⁹. Bu durumda hesabını başkasına kullandıran kişinin 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun m. 15 hükmü uyarınca cezai sorumluluğu gündeme gelebilecektir. Söz konusu hükme göre; *“yükümlüler nezdinde veya aracılığıyla yapılacak kimlik tespitini gerektiren işlemlerde, kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket eden kimse, bu işlemleri yapmadan önce kimin hesabına hareket ettiğini yükümlülere yazılı olarak bildirmediği takdirde altı aydan bir yıla kadar hapis veya beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacaktır”*. Hükümden de anlaşılacağı üzere yükümlüler⁴⁰, yani bankalar nezdinde kimlik tespiti gerektiren bir işlemin⁴¹ kimin adına yapıldığının yazılı olarak bankaya bildirilmemesi⁴² durumunda söz konusu suç oluşacaktır. Dolayısıyla bankaya yazılı bildirimde bulunmaksızın banka hesabını başka bir kimseye kullandırmak -diğer şartların da varlığı halinde- başlı başına bir suç teşkil etmektedir⁴³. Bu suçun oluşması için banka hesabına gelen ve hesaptan gönderilen paranın suçtan elde edilmiş olmasına gerek bulunmamaktadır⁴⁴.

İfade etmek gerekir ki bu suç bakımından TCK m. 30/4 hükmünde düzenlenen haksızlık yanılıgısı hükümlerinin göz önünde bulundurulması ve ceza sorumluluğunun buna göre tespit edilmesi gerekmektedir⁴⁵. Zira toplumda gündelik hayatta birçok kişi çeşitli sebeplerle kendi banka hesabını tanıdığı kimselere kullandırabilmekte ve bu eylemin bir haksızlık teşkil ettiğini bilmemektedir. Bu

³⁹ Selçuk arabasında çek karnesini unutan kişiden bu karneyi çalarak, bu çeklerle dolandırıcılık suçunu işleyen failin eylemi sebebiyle çek karnesi sahibinin suça iştiraktan sorumlu tutulamayacağını, zira bu kişinin kastının bulunmadığını ifade etmiştir. Bkz. Selçuk, Sami. *Dolandırıcılık*. Yasa, İstanbul 1982, s. 148, 149.

⁴⁰ Söz konusu 5549 sayılı kanunun 2. maddesinin 1. fıkrasının d bendinde bu kanun kapsamında yükümlülerin kimler olduğu tanımlanmış olup, banka bu yükümlülerden birisidir.

⁴¹ Kimlik tespitini gerektiren işler ise “Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesi Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin” 5. maddesinde düzenlenmiştir.

⁴² Kendi adına ve başkası hesabına işlem yapan kişi bu hususu yazılı olarak bankaya bildirmekle yükümlü olup, bankanın kişiye bu yönde bir soru sorması ve inceleme yapması gerekmektedir. Bkz. Özgenç, İzzet/Yurtlu, Fatih. “Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçları Bakımından Teori ve Uygulamada Ortaya Çıkabilecek Sorumlara İlişkin Bir Değerlendirme.” 5. *Türk-Kore Ceza Hukuku Günleri -Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Uluslararası Sempozyumu-*, 1. Cilt, Seçkin, Ankara 2020, s. 466; Bulut, s. 731.

⁴³ “...bu düzenlemeler ışığında somut olay incelendiğinde sanıkların, çeşitli bankalar nezdinde kendi adlarına açtıkları banka hesaplarını, yukarıda anılan düzenlemeler gereğince ilgili bankalara herhangi bir bildirimde bulunmadan, bir kısım şirketlerin kullanımına tahsis ettikleri anlaşılacakla, üzerlerine atılı suçun unsurları oluşan sanıkların, mahkumiyetleri gerekirken, yazılı şekilde yetersiz ve yerinde görülmemeyen gerekçe ile beraatlerine karar verilmesi...” Yar. 19. CD., E. 2019/35457, K. 2020/9980, T. 07.07.2020. Karar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr>. E.T: 29.05.2025.

⁴⁴ Bulut, s. 732. “...suçun unsurunun kimlik tespiti gerektiren bir işlemin kendi adına fakat başkası hesabına hareket eden bir kimse tarafından gerçekleştirilmeden önce kimin hesabına hareket ettiğinin yükümlüye bildirilmemesi olduğu gözetilmeksizin, sanığın; mahkumiyeti yerine, suçun unsuru olmayan hesap hareketlerindeki işleme konu paranın suç geliri olduğuna dair delil elde edilemediği gerekçesi ile beraatine karar verilmesi...” Yar. 19. CD., E. 2017/5429, K. 2018/791, T. 25.01.2018. Karar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr>. E.T: 29.05.2025.

⁴⁵ Bulut, s. 733.

sebeple banka hesabının kullandıran kişilerin, bu eylemin haksızlık teşkil ettiğine ilişkin kaçınılmaz bir yanılgılarının olduğu durumlarda söz konusu hüküm nedeniyle cezalandırılmamaları gerekmektedir. Tespit ettiğimiz kadarıyla banka hesabının dolandırıcılık suçunda kullanılmasına ilişkin verilmiş olan yargı kararlarında genellikle bu hüküm dikkate alınmamaktadır. Eğer ki banka hesabını asıl suç faillerine dolandırıcılık suçunda kullandıran kişi, hesabın suçun işlenişinde kullanılacağını bilmiyor ise bu durumda 5549 sayılı Kanun m. 15 hükmünden sorumlu tutulup tutulamayacağı değerlendirilmelidir. Fakat banka hesabını kullandıran kişi, hesabın suçun işlenişinde kullanılacağını biliyor ise bu durumda da dolandırıcılık suçu ile 5549 sayılı Kanun m. 15 hükmü arasındaki içtima ilişkisinin değerlendirilmesi gerekecektir⁴⁶.

B. Banka Hesabını Kullandıran Kişilerin, Hesaplarının İlegal Bir Eylemde Kullanılacağını Tahmin Etmeleri Durumunun Manevi Unsur Bakımından Değerlendirilmesi

Uygulamaya yansıyan yargı kararları incelendiğinde banka hesabını kullandıran kişilerin bu eylemi genellikle belli bir menfaat karşılığında yaptıkları görülmektedir. Bu kişiler, konunun da toplum tarafından daha fazla bilinir hale gelmesi sebebiyle, hesaplarının illegal bir eylemde kullanılacağını genel olarak tahmin etmekte fakat bu duruma kayıtsız kalmaktadırlar. İfade etmek gerekir ki banka hesabını kullandıran kişinin, paranın illegal kaynağına dair şüphe duyması ya da bu durumu tahmin etmesi suça yardım etme kastı için yeterli değildir⁴⁷. Örneğin, banka kartı arkadaşı tarafından e-ticaret yapılmak üzere kendisinden alınan ve bunun karşılığında bir ücret teklif edilen kişi, hesabının illegal bir işte kullanılabileceğini düşünse de somut bir suçun işleneceğine dair bir bilgisi mevcut değilse, arkadaşının hesabını dolandırıcılık suçunda kullanması sebebiyle bu suça yardım eden olarak sorumlu tutulamayacaktır⁴⁸. Suça yardım eden sorumluluğun doğabilmesi için yardım edenin somut bir suça yardım ettiğini bilmesi gerekmektedir⁴⁹. Yapmış olduğu yardımın bir suçun işlenişinde kullanılacağına ihtimal verilmiş olması yardım etme olarak değerlendirilemez. Ancak yapılan yardımın suça kullanılacağına ilişkin risk yüksek ise ve bir olasılığın üzerindeyse durum farklı değerlendirilebilir⁵⁰. Banka hesabını kullandıran kişinin yardım etme kastının varlığı için esas suçun varlığına ilişkin koşulların kişinin zihninde oluşması gerekmektedir. Bu da uygulamada kişinin somut suç planına dahil edilmesi, işlemin tekrarlanması veya hesap sahibinin banka, polis gibi yetkili kişiler tarafından bilgilendirilmesi gibi durumlarda söz konusu

⁴⁶ İki hüküm arasındaki içtima ilişkisine “İçtima ile İlgili Ortaya Çıkan Bazı Problemlerin Değerlendirilmesi” başlığında değinilecektir.

⁴⁷ Hefendehl, Roland/Noll, Matthias. *Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch*. 4. Auflage, C.H.Beck, München 2022, §263a, kn. 209. Aynı yönde bkz. Floeth, Michael. “Zum Vorrang der Strafbarkeit des Finanzagenten wegen Beihilfe zur Haupttat vor einer Strafbarkeit wegen Geldwäsche.” *NZWiSt* 2015, s. 274. (BGH, Beschl. v. 13.1.2015 – 5 StR 541/14, BeckRS 2015, 01925). Karar ve kararın yorumu için bkz. <http://beck-online.beck.de>. E.T: 12.05.2025.

⁴⁸ Alman hukukunda hesabı kullanılan kişinin, hesabına gelen paranın bilgisayar dolandırıcılığından (Computerbetrug) kaynaklandığını, ağır dikkatsiz ve özensiz davranış (leichtfertig) sonucunda ayırt edememesi ve bu parayı suç faillerine aktarması durumunda, kişinin bilgisayar dolandırıcılığı suçuna yardımdan sorumlu tutulamayacağı; ancak kara para aklama suçunun ağır dikkatsiz ve özensiz davranış sonucu işlenmesi (§261/6) halinden sorumlu tutulabileceği ifade edilmektedir. MüKo-Hefendehl/Noll, §263a, kn. 209.

⁴⁹ Yardım edenin sorumluluğu için çifte kastın bulunması gerekmektedir. Yani yardım edenin asıl suçun işlenmesine ilişkin kastı ve bu suça katkıda bulunmaya yönelik kastı mevcut olmalıdır. Bkz. Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 20. Bası, Seçkin, Ankara 2024, s. 646; Koca/Üzülmüş, *Genel Hükümler*, s. 513.

⁵⁰ Wassmer, Martin Paul. *Wirtschafts- und Steuerstrafrecht*. Hrsg. Leitner/Rosenau, 2. Auflage, Nomos, 2022, kn. 91.

olabilecektir⁵¹.

Yardım edenin herhangi bir zaman diliminde herhangi bir suç işleyeceğini düşünerek bir kimseye yardımda bulunması yardım etme kastı için yeterli değildir. Örneğin, bir kimse bir başkasına silah temin etmiş fakat kişinin bu silahla zaman içerisinde kasten öldürme, banka soygunu veya tehdit suçlarını işleyebileceğini tahmin etmiş olsa dahi yardım eden olarak sorumlu tutulamayacaktır⁵². Aynı şekilde bir suç örgütüne maddi yardımda bulunan kişi, bu örgütün daha sonra işlediği somut suçlardan dolayı yardım eden olarak sorumlu tutulamayacak, ancak suç örgütüne yardım etme suçundan (TCK m. 220/7) sorumlu tutulabilecektir⁵³. Konumuz bakımından da kişinin banka hesabını somut bir suçun işleneceğini bilmeksizin, suç faillerine devretmiş olması, faillerin de bu banka hesabını herhangi bir suçun işlenişinde kullanması suça yardım etme olarak değerlendirilmemelidir. Buna karşın örneğin, asıl suç faili, banka hesabı sahibi arkadaşına, hesabına illegal paralar geleceğini ve paraları bu hesap üzerinden transfer edeceğini söyleyerek banka hesabını kullanmış ise bu durumda suça yardım etme söz konusu olacaktır. Kanaatimizce banka hesabı sahibinin illegal bir paranın transferinde hesabının kullanılacağını bilmesi yeterli olup, suçun hukuki vasıflandırmasını ayrıntılı olarak bilmesine gerek yoktur⁵⁴. Örneğin, asıl suç faili hesaba bazı mağdurlardan para geleceğini söylemiş ise bu durumda hesap sahibinin yardım eden olarak sorumlu tutulabilmesi için gelen paranın “phishing” yoluyla mı, dolandırıcılık yoluyla mı, yasadışı bahis yoluyla mı geldiğini ya da paranın kara para olup olmadığını detaylı olarak bilmesine gerek yoktur⁵⁵. Burada önemli olan banka hesabı sahibinin, hesabın haksızlık teşkil eden somut bir eylemde kullanılacağını bilmesi veya en azından öngörmesi ve kabullenmesidir. Şeriklerin işlenecek suç hakkında genel bir tasavvurunun olması yeterli olup, işlenecek fiilin bütün ayrıntılarını bilmesi gerekmez⁵⁶. Ancak örneğin asıl suç faili hesabın dolandırıcılık eylemlerinde kullanılacağını söylemiş fakat hesabı terörizmin finansmanında kullanmış ise bu durumda yardım eden sorumluluğunun doğmaması gerekmektedir⁵⁷. Zira asıl fail, yardımda bulunulan suç tipinin dışında başka bir suç işlemiş ise bu durumda yardım etme söz konusu olmayacaktır⁵⁸.

⁵¹ MüKo-Hefendehl/Noll, §263a, kn. 209; Aynı yönde bkz. Neuheuser, s. 494.

⁵² Heinrich, Bernd. *Strafrecht Allgemeiner Teil*. 3. Auflage, Kohlhammer, Stuttgart 2012, kn. 1336.

⁵³ LK-Vogel/Bülte, §15, kn. 46; Özgenç, *Genel Hükümler*, s. 646; Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Alşahin, Mehmet Emin/Çakır, Kerim. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 18. Baskı, Adalet, Ankara 2024, s. 755; Dülger, Murat Volkan. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 1. Baskı, Hukuk Akademisi, İstanbul 2021, s. 749.

⁵⁴ Evik'e göre, suça iştirak eden kişinin neye iştirak ettiğini bilmesi yeterli olup, suç ortağının katıldığı suçun bütün ayrıntılarını bilmesine gerek yoktur. Fiilin haksızlık içeriğini ve ihlalin yönelik olduğu konuyu bilmesi yeterlidir. Bkz. Evik, Vesile Sonay. *Suçta İştirakte Yardım Edenin Ceza Sorumluluğu*. Adalet, İstanbul 2010, s. 169. Aynı yönde bkz. Koca/Üzülmüş, *Genel Hükümler*, s. 513.

⁵⁵ Neuheuser, failin somutlaştırılmamış olan kastının, herhangi bir malvarlığına karşı işlenen suçu (dolandırıcılık, bilgisayar dolandırıcılığı, güveni kötüye kullanma gibi) kapsamı durumunda, yine yardım etme kastının ortaya çıkacağını ve failin yardım eden olarak sorumlu tutulacağını ifade etmektedir. Bkz. Neuheuser, s. 494.

⁵⁶ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, *Genel Hükümler*, s. 764; Heinrich, kn. 1337; Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan. *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku*. 19. Baskı, Seçkin, Ankara 2019, s. 435; Sarigül, s. 240; Floeth, s. 274.

⁵⁷ Aynı yönde bkz. Neuheuser, s. 494. Yazar ayrıca failin asıl suç ile kıyaslanamayacak olan başka bir suça yardım etme kastıyla hareket ettiği durumlarda, failin hareketinin tasavvur ettiği asıl suça yardım etmeye teşebbüs olarak değerlendirileceğini ve cezasız kalacağını ifade etmektedir.

⁵⁸ Koca/Üzülmüş, *Genel Hükümler*, s. 513; Öztürk/Erdem, s. 436. Çelen, failin yardım edilen suçtan sapması halinde yeni suçun yardım eden tarafından öngörülebilir olduğu durumlarda yeni suç bakımından yardım eden sorumluluğunun doğacağını ifade etmektedir. Bkz. Çelen, Ömer. *Bir İştirak Şekli Olarak Yardım Etme*. Adalet, Ankara 2020, s. 339, 340. Aydın ise kararlaştırılan suçtan farklı bir suçun işlenmesi durumunda iştirak edenin cezai sorumluluğunun subjektif esasa

Bu açıklamalar ışığında banka hesabını kullandıran kişilerin genel olarak hesaplarının bir suçun işlenişinde kullanılabileceğini tahmin etmiş olmaları fakat buna kayıtsız kalmalarının suça iştirak olarak kabul edilmemesi gerektiğini düşünmekteyiz⁵⁹. Suça iştirakin kabulü için banka hesabını kullandıran kişilerin somut bir suçun işlenişine ilişkin en azından olası kastlarının var olması gerekmektedir. Olası kastın varlığı ise genel bir tahminin üzerinde bir öngörme ve kabullenmeyi gerektirmektedir. Aksinin kabulü halinde gündelik davranışlar (Alltagshandlungen-Neutrale Handlungen)⁶⁰ olarak nitelendirilebileceğimiz davranışlarla suça yardım etmeyi kabul etmiş oluruz ki bu durum cezalandırılmanın sınırlarını oldukça genişletecektir. Konuyu şöyle bir örnekle açıklamak isteriz. Son zamanlarda gelirinin çok üzerinde değerli eşyalar satın almış olan A, arkadaşı B'ye kendisinin banka hesabına bloke konulduğunu, borçlarını ödemesi için bazı arkadaşlarının para

göre belirlenmesi gerektiğini ifade etmektedir. Yazara göre, gerçekleşen suça yönelik iştirak iradesi olmayan kişiyi bu suçtan sorumlu tutmak objektif ceza sorumluluğu doğuracaktır. Bkz. Aydın, Devrim. *Türk Ceza Hukukunda Suça İştirak*. Yetkin, Ankara 2009, s. 129. Yazar, ayrıca araç sağlamak suretiyle yardım eden sorumluluğunun doğabilmesi için araç sağlamanın belli bir suça iştirak etmek amacıyla yapılması gerektiğini, sağlanan aracın başka bir suçta kullanılması durumunda yardım eden sorumluluğunun doğmayacağını belirtmektedir. Bkz. Aydın, *Suçta İştirak*, s. 182.

⁵⁹ *Hakeri*, doktrinde bir kimsenin suçun objektif unsurlarına ilişkin bilgi konusunda “iradi, bilinçli körlük” yapması durumunda ceza sorumluluğunun doğacağını savunulduğunu ifade etmektedir. Yazar “devekuşu tutumu” olarak adlandırdığı bu durumlarda, failin olasılık dahilinde gördüğü esaslı ve haksız bir riski üstlendiği sebebiyle olası kastın varlığını kabul etmektedir. Bkz. *Hakeri*, Hakan. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 22. Baskı, Adalet, Ankara 2019, s. 237. Esasen yazarın ifade ettiği husus bir tahminden öte somut bir öngörme ve kabullenmeye işaret etmektedir. Bu durum ise yukarıda açıkladığımız üzere ancak dış dünyaya yansıyan emareler ile kanıtlanabilecektir.

⁶⁰ Mesleki faaliyetler veya gündelik hayat içerisinde gerçekleştirilen davranışların, bir suçun işlenişine katkı sağlaması durumu “nötr hareketler/nötr yardım” veya “gündelik hareketler” şeklinde adlandırılmaktadır. Örneğin bir satıcının birisine çekiç satması ve bu kişinin de çekiçle suç işlemesi durumunda, satıcının eyleminin yardım etme olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği hususu bu kapsamda tartışılmaktadır. Gündelik (nötr) hareketlerin cezalandırılıp cezalandırılmayacağına ilişkin Alman doktrininde ileri sürülen görüşler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Roxin, Claus. *Strafrecht Allgemeiner Teil Band II*. C.H.Beck, München 2003, kn. 218-254. Roxin nötr hareketleri gerçekleştiren kişinin, failin suç işleyeceğini bildiği ve suç için anlamlı bir katkı yaptığı zaman cezalandırılacağını ifade etmektedir. Yazara göre, örneğin suç işleyeceğini bildiği kişiye tornavida satan kişi suça yardım eden olarak sorumlu tutulur. Bkz. Roxin, *AT II*, kn. 221, 222. Ancak nötr hareketi gerçekleştiren kişinin failin suç işleyeceğine ilişkin bir bilgisi olmadığı fakat bunu imkân dahilinde gördüğü durumlar farklı değerlendirilmelidir. Yazara göre, bu durumlarda, güven ilkesi gereğince ceza sorumluluğu reddedilmelidir. Failin yalnızca suça eğilimli bir kişi olduğunun düşünülmesi ceza sorumluluğu için yeterli değildir. Ancak failin suç işleyeceğine ilişkin somut dayanaklar varsa durum farklı değerlendirilir. Bu ihtimalde kişinin olası kast ile suça yardım eden sorumlu tutulması mümkündür. Bkz. Roxin, *AT II*, kn. 241, 242. *Hoffmann Holland*, nötr hareketlerle suça yardım etme durumunda ceza sorumluluğunun gündeme gelip gelmeyeceğinin asıl suça yardım etme kastı bakımından sıkı kriterler getirilerek çözüleceğini ifade etmektedir. Eğer yardım eden, katkısının asıl fail tarafından nasıl kullanılacağını bilmiyor fakat bir suçun işlenmesinde kullanılabileceğini mümkün görüyor ise henüz yardım eden sorumluluğu doğmayacaktır. Ancak yardım ettiği kişinin suç işlemeye riskinin yüksek olduğunu fark etmiş ise bu durumda yardım eden olarak ceza sorumluluğu gündeme gelebilecektir. Bkz. *Hoffmann Holland*, kn. 588. Türk hukukunda *Hakeri*, nötr hareketlerin güven prensibi çerçevesinde cezalandırılmayacağını ifade etmektedir. Yazara göre, herkes başkasının suç işlemeyeceğine güvenerek hareket edebilir. Ancak yazar, yardım edenin, failin suç işleyeceğine ilişkin en azından olası kastının varlığı durumunda, gündelik hareketler bile olsa ceza sorumluluğunun doğacağını ifade etmektedir. Yazarın verdiği örneğe göre, satıcı alınan bir malın suçta kullanılacağına ihtimal veriyor ve bunu hesaba katıyor ise bu durumda yardım eden olarak sorumluluğu gündeme gelebilecektir. Bkz. *Hakeri*, s. 576. *Evik'e* göre, yardım edenin nötr hareketlerden sorumlu tutulabilmesi için failin suç işlemeye iradesini bilmesi ve ona yardım etme kastı ile hareket etmiş olması gerekmektedir. Sadece suç işleneceğinin tahmin edildiği durumlarda güven ilkesi gereğince sorumluluk doğmamalıdır. Yardım edenin tek başına, failin görünüşünden şüphelenmesi sorumluluk için yeterli değildir. Yazara göre, nötr hareketler sonucunda yardım eden olarak sorumluluğun doğabilmesi için en azından failin suça olan eğilimi bilinmelidir ve faile temin edilen eşyanın suçta kullanılacağı ihtimalini düşündürtecek somut veriler olmalıdır. Bkz. *Evik*, s. 247. İfade etmek isteriz ki “suça eğiliminin bilinmesi” ifadesi failin genel olarak suça eğilimli bir kişi olması şeklinde anlaşılmalıdır. Bu ifadeyi failin somut bir suçu işleyebileceğine ilişkin bir eğilim yani en azından olası kastın varlığı şeklinde anlamak gerekmektedir. Aynı yönde bkz. *Sarıgül*, s. 271, dn. 1335. *Sarıgül* ayrıca, gündelik hareketlerin suça katkıda bulunması durumunda yardım edenin olası kastının ceza sorumluluğu dışında bırakılmaması gerektiğini yerinde olarak tespit etmektedir. Bkz. *Sarıgül*, s. 271; Ayrıca bkz. *Çelen*, s. 349-353.

göndereceğini ve bunun için B'nin hesabını kullanıp kullanamayacağını sorar. B, A'nın son zamanlardaki lüks harcamalarından dolayı illegal bir işin içinde olduğunu tahmin etmektedir fakat A'nın kazancının detaylarını bilmemektedir. B, aradaki güven ilişkisine dayanarak gündelik hayatta birçok kimsenin yapabileceği şekilde arkadaşına banka hesabını kullandırır ve hesabına gelen farklı miktardaki paraları ATM'den çekerek arkadaşı A'ya elden teslim eder. Ancak gerçekte B, internet üzerinden sahte ilanlar koyarak dolandırıcılık suçunu işlemekte ve mağdurlardan talep ettiği menfaatleri arkadaşı B'nin hesabına yönlendirmektedir. Açıklanan somut olayda her ne kadar B, A'nın illegal bir işin içinde olduğunu tahmin ediyor olsa da işlenen somut suçları bilmediği (veya en azından öngörüp kabullenmediği) için dolandırıcılık suçuna yardım etmeden sorumlu tutulamayacaktır⁶¹.

III. BANKA HESABINI KULLANDIRAN KİŞİLERİN İŞTİRAK STATÜLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

A. Genel Açıklamalar

Yukarıda açıkladığımız üzere banka hesabını kullandıran kişi, hesabının dolandırıcılık suçunun işlenmesinde kullanılacağını bilmiyorsa bu durumda dolandırıcılık suçuna iştirak sebebiyle sorumlu tutulamayacaktır. Ancak hesabını kullandıran kişi, hesabın dolandırıcılık suçunun işlenişinde kullanılacağını biliyorsa bu durumda kişinin suça iştirak statüsünün müşterek fail mi yoksa yardım eden mi olduğu tespit edilmelidir. Uygulamadaki kararlar incelendiğinde bu konuda bir görüş birliği olduğu söylenemeyecektir. Banka hesabını kullandıran kişilerin müşterek fail olarak sorumlu tutulduğu kararlar mevcut olduğu gibi yardım eden olarak sorumlu tutulduğu kararlar da mevcuttur. Ancak ifade etmek isteriz ki uygulamada benzer olaylara ilişkin farklı kararlar ortaya çıkmakta ve bu kararlarda müşterek faillik ile yardım etme arasındaki teorik farklar yeterince tartışılmamaktadır. Aşağıda Türk ve Alman yüksek mahkemelerinin konuya ilişkin yaklaşımları ve doktrin görüşlerine değinildikten sonra bu husustaki değerlendirmelerimize yer verilecektir.

B. Yüksek Mahkemelerin ve Türk Doktrininin Konuya Yaklaşımı

Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemesi kararları incelendiğinde banka hesabını dolandırıcılık suçunun işlenmesinde asıl suç faillerine kullandıran kişilerin genellikle müşterek fail olarak sorumlu tutulduğu görülmektedir⁶². Fakat ifade etmek gerekir ki yüksek mahkemelerin “hesapçı” olarak

⁶¹ B'nin 5549 sayılı Kanun m. 15 hükmü uyarınca doğabilecek olan ceza sorumluluğu saklıdır.

⁶² “...Sanık N. Ç.'nin şikayetçilere telefon ederek uyuşturucuyla mücadele faaliyetleri ve lösemili çocuklara yardım amacıyla kitap satışı yaptıklarından bahisle onları aldatıp sanık B.Y. vasıtasıyla sanıklar H., S. ve A. adına açılan banka hesaplarına para yatırılmasını sağlayıp elde ettikleri menfaati paylaştıkları olayda, **sanıkların suçun işlenmesindeki rolleri, fiilin işlenmesi veya sonuçsuz kalmasının her birinin elinde bulunması, suçun işlenişine yaptıkları katkının suçun icrası yönünden birbirini tamamlayıcı nitelikte olması ve her bir sanığın suçun işlenişinde ortak bir hakimiyet kurlmaları, iştirak katkıları gözetildiğinde suçu müşterek fail olarak gerçekleştirdiklerinden tüm sanıkların 5237 sayılı TCK'nun 37/1 maddesi uyarınca cezalandırılmaları gerektiği** gözetilmeden yazılı şekilde yardım edenlere ilişkin 39. madde uyarınca cezalandırılardan indirim yapılması...” Yar. 11. CD., E. 2010/12872, K. 2010/11063, T. 12.10.2010.

“...sanıklar ... ve ...'in, sanık ...'ın isteği üzerine üçüncü kişilere ait hesap bilgileri ile banka kartlarını temin ettikleri, sanık ...'in de kendi hesap ve banka kartlarını kullandığı, hesaplara yatan paraların bizzat sanıklar tarafından çekilerek belli bir pay karşılığında sanık ...'a verildiği, sanıkların **suçun icrasında üstlendikleri rol ve katkılarının sanık ...'ın fiillerini tamamladığı, böylece sanıkların fiiller üzerinde ortak hakimiyet kurdukları anlaşılmalı, sanıkların müşterek fail olarak cezalandırılmaları gerektiği** gözetilmeden, eylemlerinin yardım etme niteliğinde olduğundan bahisle 5237 Sayılı Kanun'un 39. maddesi uyarınca indirim yapılması suretiyle eksik ceza tayini...” Yar. 11.

adlandırılan bu kişileri yardım eden olarak sorumlu tuttuğu kararlara da rastlanmaktadır⁶³. Bu hususta yüksek mahkeme kararlarının istikrar arz ettiği söylenemeyecektir. Yargıtay'ın banka hesabını kullandıran kişiyi müşterek fail olarak sorumlu tutmuş olduğu bir kararın ilgili kısmı şu şekildedir;

*“...Sanık ...'in internet sitesine cep telefonu ilanı verdiği, katılanın ilanda belirtilen cep telefonu numarasından sanık ...'e ulaştığı, sanık ...'in talimatı üzerine sanık ...'a ait banka hesabına katılanın 900,00 TL para gönderdiği ancak cep telefonunun katılana gönderilmediği iddia olunan olayda; katılan tarafından suç tarihinde sanık ...'in hesabına gönderilen paranın sanık ... tarafından çekildiği, suçta kullanılan hesap numarasının suç tarihinde açıldığı ve suç tarihinden bir gün sonra da kapatıldığı anlaşılmakla; **sanık ...'ın sanık ... ile fikir ve eylem birliği içerisinde hareket ederek** üzerine atılı 5237 Sayılı Kanun'un 158/1-f maddesinde düzenlenen nitelikli dolandırıcılık suçunu işlediği sabit olmasına rağmen sanığın mahkumiyeti yerine beraatine karar verilmesi...”⁶⁴*

Yine Yargıtay vermiş olduğu başka bir kararında, olaydaki tek eylemi banka hesabını suçun işlenişinde (hırsızlık) hacker olan diğer sanığa kullandırmaktan ibaret olan kişinin müşterek fail olarak kabul edileceğine hükmetmiştir⁶⁵. Yüksek mahkemenin kararı incelendiğinde yalnızca banka hesabını kullandırmanın icra hareketi olarak kabul edildiği görülmektedir.

CD., E. 2021/16966, K. 2024/7470, T. 04.06.2024. Kararlar için bkz. kazanci.com.tr. E.T. 10.06.2025.

“...paranın gönderildiği hesabın sanığa ait olduğu, hesaba gelen paranın bizzat sanık tarafından çekildiği, gelen parayla kredi kartı ve kira ödemesi yapıldığı, sanığın parayı teslim ettiğinde komisyon aldığını savunduğu, hesabını kullandığı kişi veya kişilerin açık kimlik ve adreslerini bilmediği yönündeki savunmanın suçtan ve cezadan kurtulmaya yönelik olduğu anlaşılmakla, mahkûmiyetine dair yazılı şekilde hüküm kurulmasında bir isabetsizlik görülmediğinden, hükümde bu yönüyle hukuka aykırılık bulunmamıştır...” Yar. 11. CD., E: 2023/214, K: 2023/263,T: 24.01.2023. (Karar için bkz. lexpera.com.tr).

⁶³ *“...Takip eden tarihlerde sanık.... ile arkadaşı olan temyize gelmeyen sanık.... in telefonlarla arayarak araç için harç ve masraflar olduğunu beyan ederek paralar istedikleri, bu paraları ise sanık ... ile temyize gelmeyen sanık adına açılmış banka hesaplarına göndermesini söyledikleri, katılanın bildirilen banka hesaplarından sanık ...'in hesabına değişik tarihlerde 1.300 TL, 2.800 TL, 2.000 TL ve 7.000 TL olmak üzere 4 ayrı işlem ile toplam 13.100 TL, sanık in banka hesabına ise 600 TL ve 1.800 TL olmak üzere toplam 2.400 TL para yatırdığı, sanıklar Özgür Tulay ve ...'in banka hesaplarından çekmiş oldukları paraların bir kısmını sanık Muaz Erz'e elden verdikleri, bir kısmını ise posta havalesi ile gönderdikleri, bu şekilde sanığın temyize gelmeyen sanıklarla fikir ve eylem birliği içerisinde katılanı 103.000.TL dolandırdıklarının iddia edildiği olayda; bozma üzerine taraflar arasında uzlaştırma sağlanamadığından, dosya kapsamında toplanan delillere göre baştan beri sanıklar İzzet ve Muaz ile eylem birliği içinde hareket ettiği belirlenemeyen sanık ...'in hesap numaralarını kullandırmak suretiyle yardım eden sıfatıyla cezalandırılmasına ilişkin mahkemenin kabulünde bir isabetsizlik görülmemiştir ...”* Yar. 15. CD., E. 2017/36376, K. 2018/9968, T. 24.12.2018. Karar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr>. E.T. 13.03.2025.

⁶⁴ Yar. 11. CD., E. 2021/31139, K. 2024/10927, T. 01.10.2024. (Karar için bkz. lexpera.com.tr).

⁶⁵ *“...Müşteki şirkete ait Garanti Bankası internet bankacılığına açık hesabından meçhul fail tarafından şifresi kırılarak sanık ...'in Garanti Bankası ...şubesinde bulunan ... nolu hesabına 02.10.2006 günü saat 16:09'dan itibaren aynı gün içerisinde ardışık olarak yapılan üç ayrı havale işlemi ile toplam 2610 TL, ... hesabına da ardışık iki ayrı havale ile toplam 1700 TL para aktarılması olayında; Sanık ...'in kendisine ulaşan ...ve ... vasıtasıyla şifreyi kırarak **hacker faile suç tarihinden bir gün önce 01.10.2006 tarihinde suçtan elde edilecek paranın bir kısmı kendisine bırakılmak üzere Garanti Bankası ... şubesindeki hesabına bağlı bankamatik kartını vererek** suç sonrası müştekinin bloke koydurduğu hesabından kendisine bırakılan 940 TL'yi çekip hesabı kapatmak isteyen sanığın 04.10.2006 tarihinde banka şubesine gittiğinde banka görevlilerince ihbar sonrası yakalanması şeklindeki eylemlerinin, suçun işlenmesindeki rolü, suça olan katkısı, suçun işlenişinde kurduğu hakimiyet dikkate alındığında başından itibaren **suç organizasyonunun içinde yer alması, kendi aralarında yaptıkları fonksiyonel iş bölümüne göre icrai hareketlerde bulunması ve suçun işlenmesi esnasında hesabın kullanılması zorunluluğu bulunması** karşısında sanığın müşterek fail olduğu gözetilmeden TCK'nın 37/1. maddesi yerinde 39. maddesinin uygulanması suretile eksik ceza tayini bozmayı gerektirmiş...”* Yar. 6. CD., E. 2020/3389, K. 2021/84, T. 19.01.2021. Karar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr>. E.T. 14.06.2025.

Yargıtay'ın benzer bir olayda banka hesabını kullandıran kişiyi yardım eden olarak sorumlu tuttuğu bir kararın ilgili kısmı ise şu şekildedir;

“...sanık ...'in, ortak suç işleme kararına bağlı olarak fiil üzerinde müşterek hakimiyet kurmak suretiyle diğer sanıklar ..., ... ve ...'un eylemlerine katıldığına dair somut bir delil bulunmadığı, ancak sanık ... in **suç işleneceğini bilerek banka hesap numarasını sanık ...'a vermesi** şeklinde gerçekleşen eyleminin, temyiz dışı sanıkların katılan ...'a yönelik nitelikli dolandırıcılık suçunu işlenmesinden önce yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırdığını, **bu şekilde nitelikli dolandırıcılık eylemine 5237 sayılı Kanun'un 39 uncu maddesinin ikinci fıkrası (c) bendi kapsamında yardım eden sıfatıyla katıldığı** nazara alınarak, sanık ...'in yardım eden sıfatıyla cezalandırılması gerektiğinin gözetilmemesi hukuka aykırı bulunmuştur...”⁶⁶

Yargıtay 11. Ceza Dairesi'nin konuyla alakalı olarak vermiş olduğu bir karar dikkat çekicidir. Daire, yukarıda zikredilen olayla ilgili banka hesabını dolandırıcılık suçunun işlenmesinde kullandıran kişiyi önce yardım eden olarak sorumlu tutmuş; daha sonra ilk derece mahkemesinin bozmaya eylemli uyması⁶⁷ sonucunda dosyanın tekrar önüne gelmesiyle bu kişinin müşterek fail olarak sorumlu tutulması gerektiğine hükmetmiştir. Kararın ilgili kısmı şu şekildedir;

“...Her ne kadar, Dairemizin 28.09.2023 tarihli ve 2023/2909 E., 2023/6665 K. sayılı kararı ile UYAP kayıtlarına göre sanığın, suç tarihi itibari ile Bakırköy Metris 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza infaz kurumunda hükümlü olarak cezasını infaz ettiğinden, hakkında mahkumiyet kararı verilen diğer sanıkların eylemlerine katıldığına dair somut bir delil bulunmadığı, ancak suç işleneceğini bilerek banka hesap numarasını temyiz dışı sanık İnan'a verdiğiinden, nitelikli dolandırıcılık eylemine 5237 sayılı Kanun'un 39/2-c maddesi kapsamında yardım eden sıfatıyla katıldığı nazara alınarak, yardım eden sıfatıyla cezalandırılması gerektiğinden bozulmasına karar verilmiş ise de; **sanık Aytekin'in hakkında mahkumiyet hükmü kesinleşen temyiz dışı sanık İnan'a kimlik, internet bankacılığı ve banka bilgilerini vermek suretiyle nitelikli dolandırıcılık eylemine başından itibaren iştirak ettiği, katılan tarafından yatırılan paranın bir kısmının sanığın yeğeni tarafından çekildiği, sanığın aynı fikir ve eylem birliği içinde suçun icrasına etkin, fonksiyonel katkıda bulunarak atılı suçu müşterek fail sıfatıyla işlediği, diğer sanık savunmaları, katılanlar ve tanık beyanları, alınan bilirkişi raporu, banka hesap hareketleri ile dosya kapsamında, atılı suçun doğrudan faili olduğu**

⁶⁶ Yar. 11. CD., E. 2023/2909 K. 2023/6665 T. 28.09.2023. Karar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr>. E.T. 11.06.2025.

⁶⁷ Yargıtay Ceza Genel Kurulu, ilk derece mahkemesinin bozmaya eylemli uyması sonucunda yeniden verilen hükmü inceleyecek merciin Genel Kurul değil Özel Daire olduğuna işaret etmektedir. Kararın ilgili kısmı şu şekildedir; “...Ceza Genel Kurulunun süreklilik kazanmış uygulamalarına göre şeklen direnme kararı verilmiş olsa dahi; a) Bozma kararı doğrultusunda işlem yapmak, b) Bozma kararında tartışılması gerektiği belirtilen hususları tartışmak, c) Bozma sonrası yapılan araştırma, inceleme ya da toplanan yeni delillere dayanmak, d) Önceki kararda yer almayan ve daire denetiminden geçmemiş olan yeni ve değişik gerekçe ile hüküm kurmak, suretiyle verilen hüküm, **direnme kararı olmayıp yeni bir hükmüdür. Bu nitelikteki bir hükmün temyiz edilmesi hâlinde ise incelemenin Yargıtay'ın ilgili dairesi tarafından yapılması gerekmektedir.** Yerel Mahkemenin direnme kararına konu hükmünün, ilk hükmünde yer almayan yeni ve değişik gerekçe içermesi nedeniyle Özel Daire denetiminden geçmemiş olan bir konunun ilk kez Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmesine kanuni imkân bulunmamaktadır. Bu itibarla, Yerel Mahkemenin son uygulaması özde direnme kararı niteliğinde olmayıp bozma ilamında tartışılması gerektiği belirtilen hususlar tartışıldıktan sonra, eylemli uyma neticesi verilen yeni bir hüküm niteliğindedir...” YCGK., E. 2022/3, K. 2022/469, T. 22.06.2022. Karar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr>. E.T. 10.06.2025.

anlaşılacakla...”⁶⁸

Karardan da anlaşılacağı üzere banka hesabını kullandıran kişilerin müşterek fail olarak mı yoksa yardım eden olarak mı sorumlu tutulacağına ilişkin aynı olayda bile farklı karar çıkmıştır. Kararın gerekçesinden anlaşıldığı kadarıyla yerel mahkemenin ilk kararında yer almayıp ikinci kararında bulunan tek husus parayı çeken kişinin sanığın yeğeni olmasıdır. Oysa kanaatimizce bu durum banka hesabını kullandıran kişinin iştirak statüsünde değişiklik yaratacak bir husus olmayıp, bu durumda ancak sanığın yeğeninin suça iştirak edip etmediği tartışılabilir. Dolayısıyla tartışmaya çalıştığımız soruna ilişkin Yargıtay’ın aynı dairesinin aynı olayda bile görüş değiştirebildiğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Yargıtay’ın ilgili kararlarından da anlaşılacağı üzere yüksek mahkeme özellikle banka hesabını kullandıran kişilerin dolandırıcılık sonucunda elde edilen menfaatten pay almaları ya da parayı bizzat bankamatikten çekmeleri durumunda bu kişileri müşterek fail olarak sorumlu tutmaktadır. Yine Yargıtay vermiş olduğu bir kararında da dolandırıcılık suçunda kullanılmak üzere birçok kişiye banka hesabı açtırarak, bu hesapları asıl suç faillerinin kullanımına sunan ve mağdurlardan hesaplara gelen paraları, hesap sahibi kişilerle birlikte bankadan çekmeye giden kişinin de müşterek fail olarak kabul edilmesi gerektiğine hükmetmiştir⁶⁹. Aktarılan kararda diğer olaylardan farklı olarak sanık kendi banka hesabını kullandırmamakta; suç organizasyonunda yer alarak eylemlerde kullanılacak olan banka hesaplarını temin etmekte ve menfaatlerin toplanmasını sağlamaktadır.

Banka hesabını dolandırıcılık suçunun işlenmesinde kullandıran kişilerin cezai sorumluluklarına ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararlarının da istikrar arz ettiği söylenemeyecektir. Örneğin Denizli BAM 2. Ceza Dairesi vermiş olduğu bir kararında bu kişilerin müşterek fail olarak sorumlu tutulması gerektiğine hükmetmiş iken⁷⁰; çok yakın tarihli başka bir kararında ise benzer olayda bu kişilerin yardım eden olarak sorumlu tutulması gerektiğine

⁶⁸ Yar. 11. CD., E. 2024/3326, K. 2024/13191, T. 07.11.2024. (Karar UYAP’tan alınmıştır).

⁶⁹ “...Sanık ...'in, temyiz dışı sanıkların katılanları arayarak kendilerini komiser ya da emniyet müdürü olarak tanıtip onların iradelerini yanıltarak verdiklerini hesap numaralarına paraların yatırılmasını sağladıkları eylemlerde temyiz dışı sanıklarla eylem ve fikir birliği içerisinde hareket ederek bu eylemlere katıldığı, paraların yatırılacağı hesapların açılmasını sağladığı, bu anlamda hesapların açılması ve paraların çekilmesi için temyiz dışı sanıkları bankalara götürdüğü, onlar işlem yaparken dışarıda onları bekleyerek çekilen paraların temyiz dışı sanıklara verilmesini sağladığı...kamu davasında...sanıkların atılı suçları işledikleri kabulü ile haklarında temyize konu mahkumiyet hükümleri kurulmuştur...Yargılama sürecindeki işlemlerin usûl ve kanuna uygun olarak yapıldığı, aşamalarda ileri sürülen iddia ve savunmaların toplanan tüm delillerle birlikte gerekçeli kararda gösterilip tartışıldığı, eylemlerin sanıklar tarafından gerçekleştirildiğinin saptandığı, vicdanî kanunun dosya içindeki belge ve bilgilerle uyumlu olarak kesin verilere dayandırıldığı, eylemlere uyan suç vasıfları ile yaptırımların doğru biçimde belirlendiği anlaşıldığından, sanık ... müdafii ve sanık ...'ın yerinde görülmeven temyiz sebepleri reddedilmiştir...” Yar. 11. CD., E. 2021/26824, K. 2024/5343, T. 24.04.2024. (Karar için bkz. lexpera.com.tr).

⁷⁰ “...Sanığın soruşturma sırasında 06/12/2023 tarihli ifadesinde daha önce tanımadığı iki kişi ile banka hesaplarının kullanılması karşılığında %5 komisyon ile anlaştığını ikrar ettiği, sanığın ibraz ettiği whatsapp yazışmalarında da "işlem hazır seni bekliyoruz geç gelersen elimizden gidebilir" şeklinde ibarelere rastlanması karşısında; bu şekilde banka hesaplarını, kimlikleri tespit edilemeyen ve haklarındaki soruşturma tefrik edilen diğer şahıslara para karşılığı veren ve menfaat temin eden sanık S.D'un, suçun icrasında sağladığı katkı ile diğer şahısların fiillerinin tamamlandığı, böylece diğer şahıslar ile birlikte fiil üzerinde ortak hakimiyet kurduğu anlaşılacakla, sanığın müşterek fail olarak cezalandırılması gerektiği halde atılı suçu işlediğinin sabit olduğu gözetilmeden TCK'nın 158/1-L maddesi uyarınca mahkumiyeti yerine yazılı şekilde beraatine karar verilmesi...” Denizli BAM 2. CD., E. 2024/162, K. 2024/136, T. 26.11.2024. (Karar UYAP’tan alınmıştır.)

hükmetmiştir⁷¹. Yine Ankara BAM 19. Ceza Dairesi, çok açık ifadelerle banka hesabını kullandıran kişilerin müşterek fail olarak sorumlu tutulması gerektiğine hükmetmiştir. Kararın ilgili kısmı şu şekildedir;

*“...sanığın sabit olan dolandırıcılık suçuna suçun önemli icra hareketlerinden olan menfaatin aktarılması aşamasında, **bilerek ve isteyerek banka hesabını, komisyon karşılığı kullandığı, bu sebeple suçun müşterek faili olduğu...**”⁷²*

Karardan da anlaşılacağı üzere Ankara BAM 19. Ceza Dairesi, yalnızca menfaat karşılığında banka hesabını kullandıran kişilerin müşterek fail olarak sorumlu tutulacağına hükmetmiş, ayrıca bu kişilerin suçun organizasyonunda görev almış olmalarını ya da parayı bankadan bizzat çekmiş olmalarını aramamıştır.

İzmir BAM 13. Ceza Dairesi ise yukarıdaki olayla çok benzer bir olayda sanığın yardım eden olarak sorumlu tutulması gerektiğine hükmetmiştir. Kararın ilgili kısmı şu şekildedir;

*“...Sanık mağdurun hesabından paranın havale edildiği hesap sahibidir. Hesabına gelen parayı aldığını kabul etmekte ve isimlerini K3 ve K2 olarak tanıdığı kişilere verdiğini belirtmektedir. Sanık aynı zamanda eroin bağımlısı olduğunu ve bu durumu kullanan kişiler tarafından suça ortak edildiğini ifade etmektedir. Sanığın savunması ve tüm dosya kapsamına göre böyle bir suçu kendi başına işleyemeyeceği, ifadesinin samimi olduğu, tanımadığı kişiler tarafından kullanıldığı, suçta kullanılmak üzere bu kişilere hesap numarasını verdiği ve bu kişilerin suçu işleyerek bu hesaba havale çıkardıktan sonra paranın bir kısmını çekip bu şahıslara verdiği, hepsini çekememesinin ATM'nin günlük limitinden kaynaklanmış olabileceği, sanığın ise bu işlem karşılığı bu şahıslardan küçük bir menfaatler temin ettiği kabul edilmiş, **böylece sanığın eyleminin suç işlenirken hesap numarasını kullandırmak ve hesabından parayı çekip teslim etmek vaadiyle suça yardım olduğu kabul edilmiş** ve sanığın sübut bulan eylemi nedeniyle TCK 158/1-f, 39 maddeleri gereğince cezalandırılarak aşağıdaki hüküm kurulmuştur...”⁷³*

Görüldüğü üzere banka hesabını dolandırıcılık suçunun işlenişinde kullandıran kişilerin iştirak statülerinin tespitine ilişkin Bölge Adliye Mahkemeleri'nin kararlarında da bir uyum bulunmamaktadır. Bu kararların istinaf aşamasında kesinleştiği durumlarda ise Bölge Adliye Mahkemesi kararları arasında bir içtihat uyumsuzluğu ortaya çıkmaktadır⁷⁴.

⁷¹ “...sanığın, ortak suç işleme kararına bağlı olarak fiil üzerinde müşterek hakimiyet kurmak suretiyle diğer sanık Halilcan Yılmaz'ın eylemine katıldığına dair somut bir delil bulunmadığı, **ancak sanığın, suç işleneceğini bilerek banka hesap numarasını diğer sanığa vermesi şeklinde gerçekleşen eyleminin, diğer sanığın katılana yönelik nitelikli dolandırıcılık suçunu işlenmesinden önce yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırdığı**, bu şekilde nitelikli dolandırıcılık eylemine 5237 sayılı Kanun'un 39 uncu maddesinin ikinci fıkrası (c) bendi kapsamında yardım eden sıfatıyla katıldığı nazara alınarak, sanığın yardım eden sıfatıyla cezalandırılması gerektiğinin gözetilmemesi...” Denizli BAM 2. CD., E. 2024/186, K. 2024/181, T. 03.12.2024. (Karar UYAP'tan alınmıştır.)

⁷² Ankara BAM, 19. CD, E. 2024/770, K. 2025/122, T. 29.01.2025. (Karar UYAP'tan alınmıştır.)

⁷³ İzmir BAM, 13. CD., E. 2018/507, K. 2018/2644, T. 06.12.2018. (Karar için bkz. lexpera.com.tr.)

⁷⁴ Bölge Adliye Mahkemelerinin vermiş olduğu kesin nitelikteki kararlar arasında uyumsuzluğun bulunması durumunda 5235 sayılı Kanun'un 35. maddesi uyarınca bu uyumsuzluğun giderilebilmesi mümkündür. Hükümde Başkanlar Kurulu'nun görevleri arasında, “re'sen veya bölge adliye mahkemesinin ilgili hukuk veya ceza dairesinin ya da Cumhuriyet başsavcısının, Hukuk Muhakemeleri Kanunu veya Ceza Muhakemesi Kanununa göre istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların, benzer olaylarda bölge adliye mahkemesi hukuk veya ceza dairelerince verilen kesin

Türk doktrinde banka hesabının asıl suç faillerine kullanılmasına ilişkin literatürde çok az sayıda görüşe rastlanmaktadır. Konuyu ele aldığı çalışmada *Bulut*, banka hesabını dolandırıcılık suçunun işlenmesinde kullandıran kişilerin eylemlerinin çoğunlukla hazırlık hareketleri aşamasında olduğunu ve asıl faillerin eylemlerini kolaylaştırdığını, ayrıca hesabına gelen parayı aktaran hesap sahibi kişilerin de suçun tamamlanmasından sonra görev aldığını, bu kişilerin suçun işlenişinde fonksiyonel bir hâkimiyet kurmadığını, suçun karar, plan ve icra aşamasında bir rol almadıklarını, yalnızca suçun işlenişini kolaylaştırdıklarını, tüm bu sebeplerle müşterek fail olarak değil, yardım eden olarak sorumlu tutulmaları gerektiğini ifade etmektedir⁷⁵. *Çakır* da müşterek failliğe ilişkin monografik eserinde, banka hesabını asıl faile veren kişinin, suçun işlenişini asıl failin inisiyatifine terk ettiğini ve bu sebeple eylem üzerinde fonksiyonel hâkimiyet kurmadığını ifade ederek bu kişilerin müşterek fail olarak değil yardım eden olarak sorumlu tutulması gerektiğini ifade etmektedir⁷⁶. *Şen* ise eserinde banka hesabı kullanılan kişilerin asıl suç failleri ile ortak suç işleme kararı alması ve fiile iştirak etmesi durumunda müşterek fail; ortak suç işleme kararı almaması ancak suçun işleneceğini bilmesi durumunda yardım eden olarak sorumlu tutulmaları gerektiğini ifade etmektedir⁷⁷. Belirtmek isteriz yazar müşterek fail-yardım eden ayrımında müşterek failliğin şartlarından birisi olan ortak suç işleme kararından hareket etmiş fakat sorunun esas noktasına yani fonksiyonel hâkimiyet şartına ilişkin bir açıklamada bulunmamıştır. Zira sorun şahıslar arasında ortak suç işleme kararı bulunup bulunmamasından değil, hesabını kullandıran kişinin suça olan katkısının niteliğinden kaynaklanmaktadır.

C. Alman Federal Mahkemesinin ve Alman Doktrinin Konuya Yaklaşımı

Tespit edebildiğimiz kadarıyla banka hesabının suç faillerine kullanılması eylemleri, Alman hukukunda genellikle kara paranın aklanması suçu (Geldwäsche) ve bilgisayar dolandırıcılığı (Computerbetrug) suçu kapsamında tartışılmaktadır⁷⁸. Ancak elbette ki banka hesabının

nitelikteki kararlar arasında ya da bu mahkeme ile başka bir bölge adliye mahkemesi hukuk veya ceza dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında uyumsuzluk bulunması hâlinde bu uyumsuzluğun giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, kendi görüşlerini de ekleyerek Yargıtay'dan bu konuda bir karar verilmesini istemek" sayılmıştır. Yargıtay'ın Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Daireleri arasında ortaya çıkmış olan bir içtihat uyumsuzluğuna ilişkin vermiş olduğu bir karar için bkz. Yar. 12. CD., E. 2022/7038, K. 2024/1950, T. 25.04.2024. Karar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr>. E.T. 11.06.2025. Kanaatimizce banka hesaplarını dolandırıcılık suçunun işlenmesinde kullandıran kişilerin iştirak statüleri bakımından ortaya çıkan uyumsuzlukların da söz konusu hüküm uyarınca giderilmesi ve bu hususta bir uygulama birliği sağlanması gerekmektedir.

⁷⁵ Bulut, s. 741. Fakat yazar banka hesabının para nakline aracılık etme suçunda (7258 Sayılı Kanun m. 5/1-c) kullanılması ile ilgili yaptığı açıklamalarda hesap sahibinin banka hesabı üzerindeki kontrolleri muhafaza ettiği durumlarda, istediği zaman suçu akim bırakma imkânına sahip olduğunu ve bu ihtimalde fiil hâkimiyetinin mevcut olacağını ifade etmektedir. Yazar bu durumların oldukça istisnai olarak gerçekleşebileceğini de belirtmektedir. Bkz. Bulut, s. 738. *Bulut*'un 7258 sayılı Kanun bakımından istisnai olarak değerlendirdiği bu ihtimale farklı yaklaşımının sebebinin ilgili kanunun 5/1-c maddesinden kaynaklanabileceğini düşünmekteyiz. Zira bu hükümde spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli veya müşterek bahis ya da şans oyunları ile bağlantılı olarak para nakline aracılık eden kişilerin cezalandırılacağı düzenlenmiştir. Dolayısıyla bu hükme göre para nakline "aracılık" eden hesap sahibi ise zaten fail olarak kabul edilecektir. Kanaatimizce banka hesabını kullandıran kişinin iştirak statüsü belirlenirken yalnızca hesap üzerinde kontrolünün devam edip etmediğine bakılmamalıdır. Zira kişi hesap kartını ve şifresini, mobil bankacılık şifrelerini asıl faille vermiş olsa da kişinin kendi hesabı üzerindeki hâkimiyeti her zaman için devam edecektir. Örneğin bu kişinin banka hesabını istediği zaman kapattırabilmesi mümkündür.

⁷⁶ Çakır, Kerim. *Suçta İştirakte Müşterek Faillik*. 2. Baskı, Adalet, Ankara 2024, s. 268.

⁷⁷ Şen, Ersan. "Bilişim Sistemi Vasıtasıyla İşlenen Dolandırıcılık Suçunda Bilgileri Kullanılan Üçüncü Kişinin Cezai Sorumluluğu." *Yorumluyorum-31*, 1. Baskı, Seçkin, Ankara 2024, s. 87.

⁷⁸ Neuheuser, s. 492.

dolandırıcılık suçunda kullanıldığı olaylara da rastlanmaktadır. Alman Federal Mahkemesi (BGH) kara paranın aklanması ile ilgili olarak önüne gelmiş olan olaylarda, banka hesabını kullandırmış olan kişinin öncül suç olan dolandırıcılık suçuna yardım eden olarak⁷⁹ sorumlu tutulup tutulamayacağını değerlendirilmesi gerektiğini belirterek eyalet mahkemelerinin kararlarını bozmuştur⁸⁰. Dolayısıyla Federal Mahkeme esasen banka hesabını kullandıran kişinin iştirak statüsünün müşterek fail olarak değil, yardım eden olarak belirlenmesi gerektiğine işaret etmiştir.

Konuyla alakalı olarak yakın zamanda Federal Mahkeme'nin önüne gelmiş farklı bir olay ise özetle şu şekildedir⁸¹;

“Bilinmeyen sanıklar çeşitli internet platformlarında sahte kimliklerle insanlarla duygusal ilişkiler kurarlar ve çeşitli bahanelerle bu insanlardan kendilerine para göndermelerini isterler. Mağdurlar ise geri ödeneceğine inanarak duygusal ilişki kurdukları faillerin isteklerini yerine getirerek kendilerine verilen banka hesaplarına para gönderirler. Sanığın grup içerisindeki görevi ise Gana’da bilinmeyen bir yerde faaliyet gösteren asıl suç faillerinin kimliklerini gizlemek, onlara banka hesapları temin etmek ve dolandırıcılık sonucunda elde edilen menfaati yönetmektir. Sanık bu amaçla finans ajanı (Finanzagenten) olarak adlandırılan kişilerin sahte kimliklerle hesap açmalarını sağlar ve bu hesapları örgütün kullanımı için hazır hale getirir. Dolandırıcılık mağdurları paraları daha önceden temin edilmiş olan bu hesaplara gönderir. Sanığın bu hesaplara erişimi vardır ve hesapları sanık yönetir. Dolandırıcılık eylemleri sonucunda hesaplara gelen paralar sanık tarafından yurtdışında bulunan diğer sanıklara ve bazı şirketlerin hesaplarına aktarılır. Sanık bu eylemleri sebebiyle hesaba gelen paralardan yaklaşık %10 civarında komisyon alır ve şahsi ödemelerini gerçekleştirir.”

Aktarılan olayda Coburg Eyalet Mahkemesi sanığı (nitelikli) dolandırıcılık suçuna yardım etmekten dolayı sorumlu tutmuştur. Eyalet mahkemesi gerekçesinde sanığın yardımcı pozisyonunun ötesine geçtiğinin ispatlanamadığını, sanığın menfaatten aldığı pay oranının yaklaşık olarak finans ajanlarının hesap kirasına denk geldiğini ve sanığın hesaba gelen paraların gerçek miktarından haberdar olmadığını belirtmiştir.

Ancak Federal Mahkeme kararı bozmuştur. Federal Mahkeme’ye göre, müşterek faillikten söz edilebilmesi için suçun esasına etki edilmesi; suça katılan kişinin katkısının, suça katılan diğer

⁷⁹ Alman Ceza Kanunu §261 hükmünde düzenlenmiş olan kara paranın aklanması suçuna ilişkin 2021 yılında yapılmış olan değişiklikten önce kara paranın aklanmasında öncül suça iştirak etmiş olan kimse ayrıca kara paranın aklanması suçundan cezalandırılmamaktaydı (§261/9-2). Dolayısıyla bu dönemde öncül suç olan dolandırıcılık eylemine katılmış olan kişi daha sonra kara paranın aklanması sebebiyle sorumlu tutulamayacaktı. Ayrıntılı bilgi için bkz. Çakır, Kerim, *Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu*. Adalet, Ankara 2016, s. 285; Yeni düzenlemenin §261-7. fıkrasına göre ise öncül suça katılmış olan kişi, suçun konusunu dolaşıma sokar ve bunun hukuka aykırı kaynağını gizlerse kara paranın aklanması suçundan da cezalandırılacaktır. Maddenin Almanca metni için bkz. https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/_261.html. E.T. 17.06.2025. Ayrıca bkz. Krause, Juliane. *Strafgesetzbuch Leipziger Kommentar*. 13. Band, 13. Auflage, De Gruyter, Berlin/Boston 2022, §261, kn. 7.

⁸⁰ BGH, Beschl. v. 13.1.2015 – 5 StR 541/14, BeckRS 2015, 01925; BGH, Beschl. v. 15.8.2023 – 5 StR 177/23 (LG Berlin), NStZ 2024, s. 90. Kararlar için bkz. <http://beck-online.beck.de>. E.T. 12.05.2025. Belirtmek gerekir ki ikinci kararda Federal Mahkeme, banka hesabını kullandıran sanıkların, hesaplarının dolandırıcılık eylemlerinde kullanılacağını bildiklerinin altını çizmiş ve sanıkların dolandırıcılık suçuna yardım eden olarak sorumlu tutulmaları gerektiğini daha net ifadelerle açıklamıştır.

⁸¹ BGH, Urt. v. 27.11.2024 – 6 StR 210/24 (LG Coburg). NStZ 2025, 217, 218. Karar için bkz. <http://beck-online.beck.de>. E.T. 12.05.2025.

kişilerin hareketlerinin bir bölümünü oluşturması ve bu hareketlerinin birbirini tamamlayıcı nitelikte olması gerekmektedir. Müşterek faillik için yalnızca suçun işlenişine katılmak gerekli olmayıp, suçun gerçekleşmesi için gerekli olan katkı hazırlık hareketi veya destekleyici bir eylem de olabilecektir. Ancak bu katkının müşterek faillik olarak değerlendirilebilmesi için suça iştirak eden kişinin iradesinin eylemin bir parçası olmaya yönelik olması gerekmektedir. Federal Mahkeme'ye göre müşterek faillik tespit edilirken olayın tüm şartları göz önünde bulundurulmalı; failin suça olan kişisel ilgisinin derecesi, suça olan katılımının kapsamı, fonksiyonel hâkimiyeti ya da en azından bu yöndeki iradesi dikkate alınmalıdır. Bu açıklamalar ışığında Federal Mahkeme, somut olayda sanığın suça olan katkısının tali nitelikte olmadığını, sanığın eylemlerinin suç planına göre suça iştirak eden diğer faillerin eylemlerinin bir parçası olarak görüldüğünü, sanığın hazırlık aşamasında ve icra aşamasında önemli rol aldığını belirterek sanığın müşterek fail olarak kabul edilmesi gerektiğini tespit etmiştir. Mahkemeye göre, sanığın finans ajanlarını temin etmiş olması, hesapları yönetmesi, grubun diğer üyeleri tarafından hesaplara gelecek paralardan bilgilendirilmesi, suça olan yüksek ilgisi ve hesaba gelen paralardan kendisi için harcamalar yapması sanığın müşterek fail olduğunu göstermektedir. Kararda, sanığın suça olan katkısının bir finans ajanının çok ötesine geçtiği ifade edilmiştir.

Karardan anlaşılacağı üzere, somut olayda sanığın eylemi yalnızca kendi banka hesabını asıl suç faillerine kullandırmaktan ibaret olmayıp, sanık suçta kullanılacak bütün banka hesaplarını temin etmiş, bu hesapları yönetmiş, gelen paraları yurt dışına aktarmış ve menfaatten pay almıştır. Dolayısıyla sanık bir suç organizasyonunun önemli bir parçası olarak hareket etmektedir⁸². Ayrıca Federal mahkeme sanığın eylemlerinin, normal bir finans ajanının ötesine geçtiğini belirterek, esasen sadece banka hesabını kullandıran kişilerin müşterek fail olarak kabul edilmemesi gerektiğine de işaret etmiştir.

Kanaatimizce Federal Mahkeme yukarıdaki kararında müşterek faillik-yardım eden ayrımı yaparken fiil hakimiyeti teorisinden değil normatif kombinasyon teorisinden (sınırlandırılmış sübjektif teori) hareket etmiştir. Normatif kombinasyon teorisine göre, müşterek failliğin tespitinde objektif ve sübjektif kriterler somut olay bakımından hâkim tarafından bütüncül bir değerlendirmeye tabi tutulur. Teoriye göre, müşterek failliğin tespitinde göz önünde bulundurulacak olan objektif kriterler; suça katılanın hazırlık aşamasındaki, suçun icrasındaki ve suçun işlenmesinden sonraki davranışları, fiil üzerindeki hâkimiyeti ve fiile olan katkısının türü ve ağırlığıdır. Suça katılanın fiile hâkim olma iradesi ve suçun işlenmesinden elde edeceği menfaat ise sübjektif kriterleri oluşturmaktadır⁸³. Teorinin ulaştığı sonucu göre, somut olay bakımından hâkim, bütün bu kriterleri bütüncül bir değerlendirmeye tabi tutarak suça katılan kişinin müşterek fail mi yoksa yardım eden mi olduğunu belirleyecektir. Yukarıda aktarılan kararda da Federal Mahkeme, suça katılanın “suça ilgisi”, “katkısının kapsamı”, “suçtan elde edeceği menfaat”, “suça ilişkin fonksiyonel hakimiyeti” ya da “en azından bu yöndeki iradesi” gibi kriterlere yer vererek, müşterek failliğin tespitinde

⁸² Yukarıda da açıkladığımız üzere çok benzer bir olayda Yargıtay da sanığın müşterek fail olarak sorumlu tutulması gerektiğine hükmetmiştir. Bkz. Yar. 11. CD., E. 2021/26824, K. 2024/5343, T. 24.04.2024.

⁸³ Açıkgöz, Emre İkbâl. *Müşterek Faillik*. Adalet, Ankara 2024, s. 110, 111. Müşterek fail-yardım eden ayrımında ileri sürülen teoriler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Açıkgöz, s. 94-152.

normatif kombinasyon teorisinden hareket etmiştir⁸⁴.

Federal Mahkeme bilgisayar dolandırıcılığı (Computerbetrug) suçu kapsamında önüne gelmiş benzer bir olayda ise sanıkların müşterek fail olarak değil yardım eden olarak sorumlu tutulması gerektiğine hükmetmiştir⁸⁵. Karara konu olay özetle şu şekilde gerçekleşmiştir;

“Asıl failler online bankacılık sistemini kullanarak, banka müşterilerinin hesaplarında bulunan paraları önceden ayarlanmış olan banka hesaplarına göndererek bilgisayar dolandırıcılığı suçunu işleyen bir gruba mensupturlar. Suç organizasyonunda K’nın görevi, sahte sim kartlarını temin etmek, bunları aktive etmek ve elde etmiş olduğu TAN numaralarını, bilinmeyen suç faillerine iletmekten ibarettir. T’nin görevi ise bilgisayar dolandırıcılığı suçunda kullanılacak olan hesap sahiplerini bulmak ve bunların hesaplarını grubun kullanımı için hazır hale getirmekten ibarettir. T, bu kapsamda R ve D ile görüşerek, menfaat karşılığında kendilerine banka hesaplarını kullandırmalarını veya banka hesabını kullandıracak kişileri bulmalarını ister. Sanık R, uzun zamandır tanıdığı W’yi T ile tanıştırtır. W yurtdışında bulunan kişiler Almanya’da araba alacak ve bu sebeple burada bir hesaba para gönderecekler bahanesiyle kandırılır ve bir komisyon karşılığında hesabı kullanılır. R, arkadaşı W’yi bu duruma ikna eder. W, hesaba gelen paraları R ve T’nin eşliğinde bankadan çeker ve sanıklara teslim eder. Aynı şekilde D de arkadaşı S’yi T ile tanıştırtır ve S’nin bu suçu işlemeye ilgisi olduğunu söyler. S de R ve S’yi ikna ederek hesaplarının suçta kullanılmasını sağlar. T ve D, R’yi de ikna ederek hesabının suçta kullanılmasını sağlar.”

Özetle aktarılan olayda Eyalet Mahkemesi, hesap temininde aracılık eden ve bunun karşılığında komisyon alan R ve D’yi müşterek fail olarak kabul etmiştir. Federal Mahkeme ise sanıkların müşterek fail değil suça yardım eden olarak sorumlu tutulması gerektiği gerekçesiyle kararı bozmuştur. Federal Mahkemeye göre, R ve D’nin eylemleri suçun hazırlık aşamasında gerçekleştirilmiş olup, müşterek faillik için gerekli olan fonksiyonel hâkimiyet şartını sağlamamaktadır. Kararda sanıkların eylemlerinin yalnızca banka hesap sahiplerini temin etmekten ibaret olduğu, bu sebeple suça olan katkının karşılıklı bir iş bölümü çerçevesinde ortak bir suç faaliyetinin parçası olarak görülemeyeceği, sanıkların para çekilirken olay yerinde bulunmalarının bu durumu değiştirmeyeceği ve sanıkların suçtan menfaat temin etmiş olmalarının da fonksiyonel hâkimiyet sayılamayacağı belirtilmiştir. Federal Mahkeme, kararındaki teorik açıklamalarında müşterek failliğin tespitinde yine normatif kombinasyon teorisinin kullanmış olduğu kriterlerin yerinde olduğunu vurgulamış, ancak bu kararında fonksiyonel hakimiyet kriterinin daha belirgin bir şekilde altını çizmiştir. Esasen yukarıda verilmiş olan iki olay birebir aynı özellikte olmayıp, ikinci olayda suça katılan kişilerin (R ve D) suça katkıları daha sınırlıdır. Federal Mahkeme’nin vermiş olduğu kararlarda yer alan olaylara ilişkin değerlendirmelere bir sonraki başlıkta yer verilecektir.

Alman doktrinde menfaat karşılığı banka hesabını bir suçun işlenmesinde kullandıran kişilerin (Finanzagenten) müşterek fail olarak değil yardım eden olarak sorumlu tutulması gerektiği

⁸⁴ Roxin, *AT II*, §25, kn. 22. Roxin, teorinin, failin suça olan ilgisinin yüksek olduğu fakat fiil hâkimiyetinin olmadığı ya da fiil hâkimiyetinin olduğu fakat suça olan ilgisinin düşük olduğu durumlarda müşterek failliğin tespitinde belirsizlik yarattığını ifade etmektedir. Bkz. Roxin, *AT II*, §25, kn. 23.

⁸⁵ BGH (3. Strafsenat), Beschluss vom 28.11.2017 - 3 StR 466/17. Karar için bkz. <http://beck-online.beck.de>. E.T. 24.05.2025.

görüşü hakimdir⁸⁶. Doktrinde *Hefendehl/Noll*, banka hesabını kullandıran kişilerin suça olan katkısının tali düzeyde bir katkı olduğunu ve suç planına dair bilgilerinin olmadığını; bu kişilerin suça olan katkılarının hazırlık aşamasında olduğunu, suçun icrası aşamasında bir eylemde bulunmadıklarını, dolayısıyla fiil üzerinde fonksiyonel hâkimiyetlerinin bulunmadığını ifade ederek banka hesabını kullandıran kişilerin suça yardım eden olarak sorumlu tutulmaları gerektiğini ifade etmektedir⁸⁷. Yazarlar banka hesabının temini için diğer kişilere aracılık edenlerin de yardım eden olarak sorumlu tutulacağı görüşündedirler⁸⁸. *Neuheuser*'e göre ise nasıl ki çalıntı malın daha sonra satın alınacağının vaat edilmesi manevi yardım etme olarak değerlendiriliyorsa, banka hesabının hazır hale getirilmesi, gelen paraların daha sonra çekilerek ve havale edilerek asıl faillere gönderileceğinin vaat edilmesi de aynı şekilde manevi yardım etme olarak değerlendirilmelidir⁸⁹.

D. Değerlendirme ve Görüşümüz

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere Türk yargı kararlarında banka hesabını dolandırıcılık suçunun işlenişinde kullandıran kişileri müşterek fail olarak; Alman yargı kararlarında ise bu kişileri yardım eden olarak sorumlu tutma eğilimi mevcuttur. Ancak Türk hukukunda yüksek mahkemeler vermiş olduğu kararlarda genellikle suça iştirak eden banka hesabı sahiplerinin eylem üzerinde fonksiyonel hâkimiyet kurup kurmadığını ve suça yapılan katkının hazırlık aşamasında mı yoksa icra aşamasında mı yapıldığını tartışmamaktadır⁹⁰.

Bilindiği üzere müşterek faillikten söz edebilmek için suça katılan kişilerin birlikte suç işleme kararı almaları ve fiil üzerinde fonksiyonel hâkimiyet kurmuş olmaları gerekmektedir. TCK'nın 37. maddesinin gerekçesine bakıldığında Türk hukukunda müşterek failliğin tespiti bakımından fiil hâkimiyeti⁹¹ teorisinin benimsenmiş olduğu anlaşılmaktadır⁹². Fonksiyonel hâkimiyetin tespitinde suça katılan kişilerin suçun icrasında üstlendikleri roller ve suçun icrasına yaptıkları katkının önem ve zarureti göz önünde bulundurulur⁹³. Suçun icrasına yapılan katkı, suçun başarıyla işlenmesi bakımından zorunluluk arz ediyorsa fiil üzerinde fonksiyonel hâkimiyetin kurulduğu söylenebilecektir⁹⁴. Yani suçun işlenişine yapılan katkı fiilin tamamlanması bakımından gereklilik arz ediyor ve bu katkıdan vazgeçilmesi durumunda suçun tamamlanması ihtimali ciddi anlamda zora giriyorsa suç ortağının fiil üzerinde fonksiyonel hâkimiyet kurduğu kabul edilecektir⁹⁵. Aksi takdirde suç ortağının suça olan katkısı, suçun tamamlanması bakımından önemli bir fonksiyon icra etmiyorsa,

⁸⁶ Wassmer, kn. 91; LK-Krause, §261, kn. 28.

⁸⁷ MüKo-Hefendehl/Noll, §263a, kn. 208-211.

⁸⁸ MüKo-Hefendehl/Noll, §263a, kn. 211.

⁸⁹ Neuheuser, s. 494. Kanaatimizce banka hesabının kullanılması eylemleri manevi yardımdan ziyade maddi yardım kapsamında ele alınmalıdır.

⁹⁰ Çakır, *Müşterek Faillik*, s. 268.

⁹¹ Fiil hâkimiyeti kavramını doktrinde ilk kullanan kişi *Roxin*'dir. *Roxin* fiil hakimiyetinin (Tatherrschaft) türlerini harekete hakimiyet (Handlungsherrschaft), iradeye hakimiyet (Willensherrschaft) ve fonksiyonel hakimiyet (die funktionelle Tatherrschaft) şeklinde sınıflandırmaktadır. Bkz. Roxin, Claus. *Täterschaft und Tatherrschaft*. 11. Auflage, De Gruyter, Berlin/Boston 2022, s. 141, 157, 307.

⁹² Bkz. Özgenç, *Gazi Şerhi*, s. 491.

⁹³ Özgenç, İzzet. *Suç İştirakin Hukuki Esası ve Faillik*. İmaj, İstanbul 1996, s. 263; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, *Genel Hükümler*, s. 728; Hakeri, s. 554; Koca/Üzülmez, *Genel Hükümler*, s. 459. Aydın, *Suç İştirak*, s. 137.

⁹⁴ Özgenç, *Genel Hükümler*, s. 609; Çakır, *Müşterek Faillik*, s. 141; Aydın, *Suç İştirak*, s. 184.

⁹⁵ Roxin, *AT II*, §25, kn. 188; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, *Genel Hükümler*, s. 734; Çakır, *Müşterek Faillik*, s. 128; Açıkgoz, s. 255; Akbulut, Berrin. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 6. Baskı, Adalet, Ankara 2019, s. 693.

fonksiyonel hâkimiyet şartı sağlanamadığından, bu suç ortağı müşterek fail olarak değil ancak yardım eden olarak sorumlu tutulabilecektir⁹⁶. Müşterek faillerin hareketleri suç planının gerçekleştirilebilmesi için birbirini tamamlayıcı nitelikte olup, faillerden birisi katkısını sunmadığı takdirde suç planı akamete uğrayacaktır⁹⁷. Bu yönü itibarıyla her bir müşterek fail suçun tamamlanması bakımından kilit pozisyonundadır. Doktrindeki ifadeye göre suç ortağının katkısı “olmazsa olmaz” değil de “olursa iyi olur” şeklinde tanımlanabiliyorsa bu durumda müşterek faillikten değil yardım etmeden söz edilebilecektir⁹⁸.

Banka hesabını suçun işlenmesinde bilerek kullandıran kişilerin müşterek fail mi yoksa yardım eden mi olduğu somut olayın şartlarına göre değerlendirilmelidir. Ancak kanaatimizce söz konusu olaylarının büyük bir çoğunluğunda banka hesabını kullandıran kişiler, suçun işlenişi üzerinde fonksiyonel bir hâkimiyet sağlayamadıklarından dolayı müşterek fail olarak değil yardım eden olarak sorumlu tutulmalıdırlar. Zira banka hesabını suçun işlenişinde kullandıran kişi, genellikle suçun karar, plan ve icra aşamasında rol almamakta; suça olan katkısını hazırlık aşamasında sunarak, suçun işlenişini tamamen asıl faillerin inisiyatifine terk etmektedir. Bu durumu şöyle bir örnekle açıklamak da mümkündür; “A, arkadaşı B’ye hırsızlık yapacağını ve hırsızlıktan elde edeceği malları bir miktar para karşılığında B’ye ait depoda saklayıp saklayamayacağını sorar. B, bu teklifi kabul eder ve deposunun anahtarını A’ya verir. A, hırsızlıktan elde ettiği malları bir müddet B’ye ait depoda saklar ve ortalık durulunca da malları depodan alır.” Verdiğimiz olay kurgusunda B’nin suça yardım eden olarak sorumlu tutulacağı açıktır. Zira B, hırsızlık suçunun işlenmesi üzerinde fonksiyonel bir hakimiyete sahip değildir. Banka hesabını dolandırıcılık suçunun işlenmesinde kullandıran kişilerin durumu da verdiğimiz örnek ile çok benzeşmektedir ve bu kişiler de suça yardım eden olarak sorumlu tutulmalıdırlar.

Bize göre uygulamada hesabını kullandıran kişilerin müşterek fail olarak sorumlu tutulmasında kullanılan parayı bizzat çekme veya havale etme ve kazançtan menfaat temin etme kriterleri de hesapçı olarak adlandırılan bu kişilerin, eylem üzerinde fonksiyonel hâkimiyet sağladıkları anlamına gelmeyecektir. Öncelikle ifade etmek gerekir ki suçtan menfaat temin ettiği gerekçesiyle banka hesabını kullandıran kişinin müşterek fail olarak kabul edilmesi, müşterek failliğin tespitinde fiil hakimiyeti teorisinin değil, sübjektif teorilerin (menfaat teorileri, normatif kombinasyon teorisi gibi)⁹⁹ benimsenmesi anlamına gelecektir ki bu durum TCK’nın müşterek faillğe ilişkin benimsemiş olduğu teori ile bağdaşmayacaktır. Çünkü suç sonucunda elde edilen menfaat, fiil üzerindeki fonksiyonel hakimiyetin tespitinde göz önünde bulundurulacak bir kriter değildir. Bu sebeple bize göre, banka hesabını kullandıran kişilerin bu eylem sonucunda menfaat temin etmiş olup olmamaları, iştirak statülerinin belirlenmesi bakımından önem arz etmeyecektir. Dolayısıyla banka hesabını suçun işlenişinde bilerek kullandıran kişi bu eylemi sebebiyle menfaat temin etmemiş olsa bile suça yardım eden olarak sorumlu tutulacaktır. Suçtan menfaat temin etme ise yukarıda da açıkladığımız üzere yalnızca kastın tespitinde (veya cezanın belirlenmesinde) göz önünde bulundurulabilecektir.

⁹⁶ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, *Genel Hükümler*, s. 729.

⁹⁷ Roxin, *Täterschaft und Tatherrschaft*, s. 311.

⁹⁸ Çakır, *Müşterek Faillik*, s. 129.

⁹⁹ Teoriler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Açıkgöz, s. 102-117.

Yine banka hesabını dolandırıcılık suçunun işlenişinde üçüncü kişilere kullandıran hesap sahibinin, hesabına gelen paraları çekerek asıl suç faillerine vermesi ya da bu kişilerin hesaplarına havale etmesi fiil üzerinde fonksiyonel hâkimiyet kurduğu anlamına gelmeyecektir. Zira kanaatimizce dolandırıcılık suçu mağdurların parayı, “hesapçı” kişilerin banka hesaplarına göndermeleriyle birlikte tamamlanmaktadır^{100,101}. Dolandırıcılık suçunun tamamlanması için failin kendisine veya üçüncü bir kişiye yarar sağlamış olması yeterli olup, yararı bizzat fail sağlamış olabileceği gibi bir başkası da elde etmiş olabilir¹⁰². Suçun tamamlanması için asıl suç faillerinin bu parayı almaları gerekmemektedir¹⁰³. Paranın çekilmesi veya başka hesaba havale edilmesi ise

¹⁰⁰ Alman doktrinde dolandırıcılık suçunun mağdurun malvarlığında zararın meydana gelmesiyle tamamlandığı (Vollendung) ve menfaatin elde edilmesiyle de bittiği (Beendigung) ifade edilmektedir. Bkz. Perron, Walter. *Tübinger Kommentar Strafgesetzbuch*. 31. Auflage, C.H.Beck, München 2025, §263, kn. 178; MüKo-Hefendehl, §263, kn. 1189. Bu ayrım doğrultusunda da banka hesabını kullandıran kişinin hesabına para gelmesiyle suçun tamamlandığı, paranın çekilmesi veya ikinci bir hesaba aktarılmasıyla da suçun bittiği belirtilmektedir. Schmidt, Heiner Christian. *BeckOK StGB*. Hrsg. Bernd von Heintschel-Heinegg/Hans Kudlich, 65. Edition, 01.05.2025, §263a, kn. 46. *Hefendehl/Noll* suçun tamamlandığı fakat bitmediği görüşü kabul edildiği takdirde, bilgisayar dolandırıcılığı sonucunda hesabına para gelen kişinin, bu paraya çekerek asıl faille vermesi ya da havale etmesi durumunda yardım eden (sukzessive Beihilfe) sorumluluğunun doğabileceğini belirtmektedirler. Yazarlara göre, mağdurlar tarafından gönderilen para çekilene veya asıl failin hesabına gönderilene kadar güvende olmadığından suç bitmemektedir. Bkz. MüKo-Hefendehl/Noll, §263a, kn. 208, 214, 215. Doktrinde suçun tamamlanmasından sonra fakat bitmesinden önce suça yardım etmenin mümkün olduğu ifade edilmekte ve bu durum “sukzessive Beihilfe” olarak adlandırılmaktadır. Bkz. Hoffmann Holland, kn. 584, 585; Heinrich, kn. 1324. *Kühl’e* göre örneğin, hırsızlık suçunun konusu olan mal, fail tarafından alındıktan ve suç tamamlandıktan sonra başka birisinin malın taşınmasına yardım etmiş olması yardım eden sorumluluğu doğurmayacaktır. Yine dolandırıcılık suçunun tamamlanmasından sonra menfaatin temin edilmesine yardım eden kişi de suça yardım etmeden dolayı sorumlu tutulamayacaktır. Bu gibi örneklerde Alman Ceza Kanunu §257 de düzenlenen suçluyu kayırma suçu (Begünstigung) gündeme gelecektir. Bkz. Kühl, Kristian. “Vollendung und Beendigung bei den Eigentums- und Vermögensdelikten.” *JuS* 2002, s. 734. Aynı yönde bkz. Heinrich, kn. 1324. Ardışık yardım etme (sukzessive Beihilfe) ile aynı şekilde suçun tamamlanmasından sonra fakat bitmesinden önce suça müşterek fail olarak (sukzessive Mittäterschaft) katılmanın mümkün olup olmadığı da doktrinde tartışılmaktadır. Bu durumun kesintisiz suçlar bakımından mümkün olduğu kabul edilmektedir. Bunun dışında kural olarak suçun tamamlanmasından sonra ardışık müşterek failliğin mümkün olmadığı görüşü ileri sürülmektedir. Bu hususta ayrıntılı bilgi için bkz. Kühl, s. 733; Çakır, *Müşterek Faillik*, s. 182-185; Açıkgoz, s. 228-232. *Roxin’in* vermiş olduğu örneğe göre A’nın yerinden sökülmüş olan ağır bir kasayı taşıyamaması üzerine B’yi çağırması ve kasayı birlikte taşımaları durumunda ardışık müşterek faillik söz konusu olacaktır. Zira bu ihtimalde hırsızlık suçu henüz tamamlanmamıştır. Bkz. Roxin, *AT II*, kn. 222. Türk doktrinde *Çakır’a* göre de hırsızlık konusu mal üzerinde hâkimiyet kurulmuş ve suç tamamlanmış ise malın muhafazası veya başkasına satılması konusunda yardım eden kişiler hırsızlık suçuna iştirak eden olarak kabul edilemeyecektir. Bu ihtimalde TCK m. 165 veya TCK m. 283’de düzenlenen suçlar gündeme gelebilecektir. Bkz. Çakır, *Müşterek Faillik*, s. 193.

¹⁰¹ Türk doktrinde ise mağdurun malvarlığında zararın meydana gelmiş olması fakat henüz failin kendisine veya başkasına yarar sağlayamaması durumunda suça teşebbüsün gündeme geleceği savunulmaktadır. Bkz. Tezcan/Erdem/Önok, s. 821; Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Alşahin, Mehmet Emin/Çakır, Kerim. *Ceza Hukuku Özel Hükümler*. 20. Baskı, Adalet, Ankara 2022, s. 697; Kangal, Zeynel. “Dolandırıcılık.” *Özel Ceza Hukuku - Malvarlığına Karşı Suçlar-Cilt IV*, 1. Baskı, On İki Levha, İstanbul 2018, s. 264; Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. 10. Baskı, Adalet, Ankara 2024, s. 825; Ekici Şahin, *Dolandırıcılık*, s. 438; Selçuk, s. 143. *Dönmezer* ise mağdurda zararın meydana gelmiş olmasının suçun tamamlanması için yeterli olduğunu, suçun tamamlanması için failin yarar sağlamış olmasının gerekmediğini ifade etmektedir. Bkz. Dönmezer, Sulhi. *Kişilere ve Mala Karşı Cürümler*. 12. Bası, Filiz, İstanbul 1982, s. 404, kn. 386. *Şare* de mağdurun hileli davranışlar sonucunda failin banka hesabına para göndermesi ancak bankanın hesaba bloke koyması sebebiyle failin parayı çekememiş olması örneğinde dolandırıcılık suçunun tamamlandığını ifade etmektedir. Bkz. Şare, s. 682. *Erem*, dolandırıcılık suçunda menfaat ve zararın birbirine tevafuk eden iki unsur olduğunu, her ikisinin de tamamlanmasıyla suçun oluşacağını, ancak menfaatin sağlanması ile menfaatten fiilen istifade edilmesinin aynı şey olmadığını ifade etmektedir. Yazara göre, örneğin bir kimsenin hile ile kendisine bir senedi ciro ettirmesi durumunda suç, senedin tahsili ile değil senedin cirosu ile tamamlanmış olacaktır. Bkz. Erem, s. 23.

¹⁰² Tezcan/Erdem/Önok, s. 799; Kangal, s. 253.

¹⁰³ Örneğin, failin kendisini polis olarak tanıtarak mağduru dolandırdığı olayda, değerli eşyaların mağdurdan (başkası tarafından) alınmasıyla suç biter (beenden); suçun bitmesi için dolandırıcılık suçundan elde edilen menfaatin, suçun asıl faili olan arkadaki kişiler tarafından (Hintermänner) alınmasına gerek yoktur. Bkz. Perron, §263, kn. 178.

dolandırıcılık suçunun tamamlanmasından sonra gerçekleşen eylemlerdir¹⁰⁴. Dolayısıyla banka hesabını kullandıran kişilerin yine suçun icrası aşamasında sunmuş oldukları esaslı bir katkı bulunmamaktadır¹⁰⁵. Bu sebeple de fiil üzerinde bir fonksiyonel hâkimiyet kurduklarından bahsedilemeyecektir. Hesabını kullandıran kişilerin eylemleri genellikle hazırlık aşamasında banka hesaplarını asıl faillere devretmek (maddi yardım) ve hesaba gelen paraları asıl faillere göndereceği vaadinde bulunmak (manevi yardım) şeklinde olduğu için bu kişiler suça yardım eden olarak kabul edilmelidirler.

Kanaatimizce banka hesabını kullandıran kişilerin hesabın bütün kontrolünü elinde bulundurması da (hesap şifrelerini, banka kartlarını asıl faillere vermemiş ve elinde bulunduruyor olması) bu kişilerin fiil üzerinde fonksiyonel hâkimiyet kurdukları sonucunu doğurmayacak, bu ihtimalde yine müşterek faillikten söz edilemeyecektir¹⁰⁶. Zira yukarıda açıklandığı üzere hesaba gelen paraların yönetilmesi esasen suçun tamamlanmasından sonra ortaya çıkmaktadır. Bu kişilerin bu ihtimalde suçu akim bırakabilme imkânına sahip olduklarından hareketle de müşterek fail olarak değerlendirilmeleri yerinde olmayacaktır. Çünkü aynı durum hesap sahiplerinin şifrelerini ve banka kartlarını asıl faillere devretmeleri halinde de geçerlidir. Nitekim hesap sahipleri her zaman banka hesaplarını kapatmak suretiyle suçu akim bırakma imkânına sahiptirler¹⁰⁷. Dolayısıyla bize göre

¹⁰⁴ Ancak Yargıtay, dolandırıcılık suçunun tamamlanması için hesaba gelen paranın çekilmesi gerektiği yönünde kararlar vermektedir. "...Dairemizin 06.04.2015 tarih ve 2015/4473-23011 sayılı ilâmı ve daha birçok kararında da belirtildiği üzere, dolandırıcılık suçunun, iradesi fesada uğratılan kişinin yatırmış olduğu **paranın fail tarafından çekildiği anda tamamlanacak olması nedeniyle** suç yerinin de menfaatin temin edileceği yer olacağından hareketle...". Yar. 15. CD., E. 2020/7304, K. 2020/11876, T. 14.12.2020. Karar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr>. E.T. 01.07.2025. Ayrıca bkz. Yar. 15. CD., E. 2018/8402, K. 2018/9598, T. 17.12.2018. Karar için bkz. [kazanci.com.tr](https://karararama.yargitay.gov.tr). E.T. 01.07.2025. Doktrinde ise suçun tamamlanması için failin menfaat üzerinde tasarruf etmek olanağına sahip olmasının yeterli olduğu, bu menfaatten fiilen tasarruf etmesinin gerekli olmadığı görüşü ileri sürülmektedir. Bkz. Tezcan/Erdem/Önok, s. 820; Ekici Şahin, *Dolandırıcılık*, s. 438; Bıkmaz, Raif. *Dolandırıcılık Suçu*. Adalet, Ankara 2024, s. 336.

¹⁰⁵ *Akbulut*'a göre de dolandırıcılık suçunda yararın sağlanmasından sonra dolandırıcılık suçuna iştirak mümkün olmayıp, suçun tamamlanmasından sonra yapılan davranışlar müşterek fail sorumluluğu doğurmayacaktır. Bkz. *Akbulut*, *Dolandırıcılık*, s. 2297.

¹⁰⁶ Doktrinde *Bulut*, böyle bir ihtimalde müşterek failliğin ortaya çıkabileceğini ifade etmektedir. Bkz. *Bulut*, s. 738.

¹⁰⁷ Görüşümüzle aynı doğrultuda Yargıtay 6. Ceza Dairesi'nin vermiş olduğu bir karara ilişkin yazılmış olan karşı oyun ilgili kısmı şu şekildedir;

*TCK'nın 142(2)-e maddesinde tanımlanan bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle işlenen nitelikli hırsızlık suçunun maddi unsurlarından olan fiil (somut olay bağlamında), mağdura ait banka hesabının internet şifresini kırmak suretiyle başka hesaplara havale yapılmasıdır. Yargıtay'ımızın istikrar bulmuş içtihatları uyarınca, havale işlemi yapılmakla fiil tamamlanmış olacağından başka hesaba aktarılan paranın çekil(e)mediği durumlarda da teşebbüs hükümlerinin uygulanması mümkün değildir. Bu açıklamalardan sonra somut olay değerlendirildiğinde; Suçun kanuni tanımında belirtilen fiili işleyen fail belirlenememiştir. Sanık ...'in sabit olan fiili ise, mağdurun, sahibi olduğu banka hesabından şifresi kırılarak bağlı olduğu hesaba aynı gün içinde ardışık olarak yapılan üç ayrı havale işlemiyle toplam 2.610-TL parasının aktarıldığı hesapla bağlantılı **bankamatik kartını komisyon karşılığı diğer sanık Sertaç Özsoy'a vermektir**. Bu davranışın, suçun maddi unsurlarından olan fiil olmadığı açıktır. O nedenle sanığı (doğrudan) fail olarak kabul edemeyiz. Müşterek fail mi, yoksa yardım eden mi olduğu konusuna gelince, Sanık ...'in, fiil üzerinde bir hâkimiyetinin olup olmadığı, diğer bir ifadeyle suçun icrası ya da sonuçsuz kalması konusunda fonksiyonel olarak bir etkisinin bulunup bulunmadığı irdelenmek suretiyle sonuca varmak gerekir. Yukarıdaki örneklerde silahı temin eden ya da evin anahtarını veren suç ortağının, "her an nâdim olup kolluğa haber vermesi mümkündür" düşüncesiyle fiilin icrasına ya da sonuçsuz kalmasına etkili olduğu kabul edilemeyeceği gibi, **sanık ... "her zaman hesabına bloke koydurabilir ya da kartı iptal ettirebilir" düşüncesiyle, failin nitelikli hırsızlık teşkil eden fiilinin icrasına ya da sonuçsuz kalmasına hâkim olduğunu kabule imkân yoktur**. Zira, mağdura ait olup ta hecker olan meçhul fail tarafından hesabına aktarılan paranın, **sanık ...'e ait hesaptan çekilip çekilememesinin nitelikli hırsızlık suçunun tekemmülüne hiçbir etkisi yoktur**. Sanık mağdurun kim olduğunu ve hatta hecker olan faili dahi bilmemektedir, mağdurun hesabına ya da meçhul olan failin, "mağdura ait banka hesabının internet şifresini kırmak suretiyle başka hesaplara havale yapması" fiiline kesinlikle hâkim değildir. **Bu itibarla, sanık ... hakkında nitelikli hırsızlık suçuna yardım eden sıfatıyla iştirak***

hesap sahibinin, yalnızca hesap şifrelerini ve kartlarını elinde bulunduruyor olması bu kişilerin iştirak statülerinde bir değişiklik yaratmayacaktır.

Banka hesabını suçun işlenmesinde kullandıran kişilerin eylemleri genellikle suçun hazırlık aşamasında hesap kartlarını veya şifrelerini asıl faillere vermekten ya da en azından hesap bilgilerini bu kişiler ile paylaşarak hesaplarını suçun işlenmesinde hazır bulundurmaktan ibarettir. Bu sebeple “hesapçı” kişilerin iştirak statülerinin tespitinde üzerinde durulması gereken bir diğer husus, hazırlık hareketleri aşamasında suça yapılan katkıyla fiil üzerinde fonksiyonel hâkimiyet kurulup kurulamayacağıdır. Zira bu husus doktrinde tartışmalıdır. Doktrindeki bir görüşe göre hazırlık hareketleri aşamasında yapılan katkı, suçun icrası aşamasında etkisini devam ettiren esaslı bir katkı ise bu durumda müşterek faillikten söz edilebilecektir¹⁰⁸. Bu görüşe göre, müşterek failliğin tespitinde katkının yapıldığı zaman değil, suçun işlenmesi bakımından arz ettiği önem göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin suçun tüm planlamasını ve organizasyonunu yapan kişi, suçun icra aşamasına katılmasa da suça olan katkısının önemi sebebiyle müşterek fail olarak sorumlu tutulabilecektir¹⁰⁹. Ancak hazırlık aşamasındaki önemsiz katkılar yine müşterek failliği değil yardım eden sorumluluğunu doğuracaktır. Doktrinde ileri sürülen diğer bir görüşe göre ise hazırlık hareketleriyle fiil üzerinde fonksiyonel hâkimiyet kurabilmek mümkün değildir¹¹⁰. Hazırlık hareketleri aşamasında suça katkı yapan kimse suçun işlenişini icra hareketlerini gerçekleştirecek olan asıl faillere havale etmektedir. Müşterek faillik için ise suç ortaklarının aralarındaki iş bölümüne göre suçun icrasını birlikte gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Hazırlık hareketleri aşamasındaki katkı suçun işlenmesi bakımından ne kadar önem arz ederse etsin müşterek fail sorumluluğu doğurmayacaktır¹¹¹. Zira hazırlık safhasında yapılan katkı etkisini devam ettiriyor olsa da bu katkıdan ne ölçüde faydalanacağına yine suçu icra edecek olan fail karar verecektir¹¹². Suçun hazırlık

etme münasebetiyle verilen mahkûmiyet hükmünün onanması yerine bozulmasına dair çoğunluk görüşüne katılmıyoruz. Yar. 6. CD., E. 2020/3389, K. 2021/84, T. 19.01.2021. Karar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr>. E.T. 14.06.2025.

¹⁰⁸ Alman hukukunda bu görüşü savunan yazarlar için bkz. Weißer, Bettina. *Tübinger Kommentar Strafgesetzbuch*. 31. Auflage, C.H.Beck, München 2025, §25, kn. 86. Ayrıca yukarıda da açıkladığımız üzere Federal Mahkeme vermiş olduğu kararlarında hazırlık aşamasında suça yapılan katkıyla müşterek fail olunabileceği görüşündedir.

¹⁰⁹ TüKo-Weißer, §25, kn. 88; Jescheck, Hans Heinrich/Weigend, Thomas. *Lehrbuch des Strafrechts Allgemeiner Teil*. 5. Auflage, Dunckner & Humblot, Berlin 1996, s. 680; Öztürk/Erdem, s. 414.

¹¹⁰ Roxin, *Täterschaft und Tatherrschaft*, s. 328; Roxin, *AT II*, kn. 189; Alman hukukunda katı fonksiyonel hâkimiyet görüşü olarak adlandırılan bu görüşü savunan diğer yazarlar için bkz. Heinrich, kn. 1127. Türk hukukunda bkz. Özgenç, *Genel Hükümler*, s. 617; Özgenç, *İştirakin Hukuki Esası*, s. 124; Dülger, *Genel Hükümler*, s. 717; Açıkgöz, s. 253. Çakır, *Müşterek Faillik*, s. 197. Ancak Çakır, suçun başarıya ulaşması için hazırlık hareketleri aşamasındaki katkının önemli bir katkı olması durumunda müşterek failliğin gündeme gelebileceği görüşündedir. Yazara göre, özellikle örgütlü suçlulukta, hazırlık aşamasındaki katkılarıyla iş bölümüne dayalı rol dağılımını elinde bulunduranlar müşterek fail olabileceklerdir. Örneğin, hazırlık aşamasındaki plan, görev dağılımı ve netice için önemli bir bilginin suç ortaklarıyla paylaşılması kişiyi müşterek fail kılacaktır. Bkz. Çakır, *Müşterek Faillik*, s. 197, 198. Fakat yazar suç planının uygulanmasına nezaret etme ve bir şekilde talimatla fiili yönlendirme gibi fonksiyon icra edilmedikçe sadece hazırlık hareketleri aşamasında plan yapmanın müşterek fail sorumluluğu doğurmayacağını ifade etmektedir. Bkz. Çakır, *Müşterek Faillik*, s. 198. Yazar bu son ifadeleriyle esasen yine icra aşamasında bir katkının varlığının aranması gerektiğini kabul etmiş gibi görünmektedir. Ancak yazarın açıklamalarının tamamında katkının esaslı olması durumunda hazırlık hareketleriyle de müşterek fail olunabileceği görüşünü benimsediği sonucu çıkmaktadır.

¹¹¹ Koca/Üzülmez, *Genel Hükümler*, s. 461.

¹¹² Roxin, *AT II*, kn. 206. Roxin, suç tipinde aranan hareketle ayrılmaz bir bağlantı içerisinde bulunan ve suçun son aşamasının bu hareketleri kesintisiz bir biçimde takip ettiği davranışların da suçun icra aşamasına dâhil edilmesi gerektiği görüşündedir. Yazara göre, örneğin mağdurun suç mahalline götürülmesi ve burada diğer fail tarafından vurulması olayında, mağdurun suç mahalline götürülmesinin suçun icra aşamasında yapılan bir katkı olarak değerlendirilmesi gerekir. Bkz. Roxin, *Täterschaft und Tatherrschaft*, s. 338.

hareketleri aşamasında suça katkı sunan kişi ancak yardım eden olarak sorumlu tutulabilecektir. Suçun icra aşamasında yer almayıp, plan ve organizasyon aşamasında yer alan suç ortakları da ancak azmettiren veya yardım eden olarak sorumlu tutulabilecektir¹¹³. Bize göre de yalnızca hazırlık hareketleri aşamasında yapılan katkının müşterek failliğe neden olmayacağı görüşü TCK'nın düzenlemeleriyle uyum arz etmektedir. Zira TCK'nın 37. maddesinde “suçun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden” bahsedilmektedir. Dolayısıyla bu ifade müşterek faillik için suçun icra aşamasında yapılan önemli bir katkının varlığına işaret etmektedir¹¹⁴. Açıklanan bu sebeplerle eylemleri genellikle suçun hazırlık aşamasında banka hesabını ve şifrelerini devretmek ibaret olan kişilerin müşterek fail değil yardım eden olarak sorumlu tutulması gerektiği söylenebilecektir. Ayrıca ifade etmek isteriz ki hazırlık aşamasında suça katkı sunan kişilerin müşterek fail olabileceği görüşü kabul edilse dahi banka hesabını kullandıran kişilerin iştirak statüleri yine -olayların büyük bir çoğunluğunda- müşterek fail olamayacaktır. Zira bu görüşü savunanların argümanlarına göre, hazırlık aşamasında suça katkı sunan kişilerin müşterek fail olarak sorumlu tutulabilmesi için, suçun tamamlanması bakımından önemli ve vazgeçilmez bir katkının var olması (plan veya organizasyon yapmak gibi) gerekmektedir. Oysaki kanaatimizce hazırlık aşamasında yalnızca banka hesabını ve şifrelerini vermek, bu denli esaslı ve vazgeçilmez bir katkı olarak değerlendirilemeyecektir. Belirtmek gerekir ki banka hesabını kullandıran kişilerin müşterek fail olarak değerlendirilebilmesi ancak müşterek failliğin tespitinde sübjektif bir teorisinin benimsenmesiyle mümkün olabilecektir ki bu da TCK'nın bu hususta benimsemiş olduğu teoriyle bağdaşmamaktadır.

Bu açıklamalar ışığında uygulamada banka hesabının dolandırıcılık suçunda kullanılması ile ilgili en sık rastlanan aşağıdaki durumlarda suça katılan kişilerin yardım eden olarak sorumlu tutulması gerektiği sonucuna ulaşmaktayız: Menfaat karşılığında veya menfaat olmaksızın;

a) banka hesap kartını ve online bankacılık hesaplarını, şifreleriyle birlikte asıl suç faillerine devreden, bu aşamadan sonra hesabına gelen paraların havalesine veya ATM'den çekilmesine katılmamış olan kişiler,

b) banka hesap kartını ve online bankacılık hesaplarını asıl suç faillerine devredip, şifrelerini elinde tutan ve hesaba gelen paraları bizzat çekerek veya havale ederek asıl suç faillerine devreden kişiler,

c) kendi banka hesabını kullandırmasa da asıl suç failleri için diğer kişilerden hesap kartları temin etmek suretiyle suça katılan kişiler,

d) kendi banka hesabını kullandırmadan asıl suç faillerine diğer başka kişilerden banka hesabı

¹¹³ Plan kuran kişinin, suçun icra aşamasında diğer failleri telefon veya telsizle yönlendirmesi, onlara talimatlar vermesi ya da koordinasyonu sağlaması durumunda müşterek fail sorumluluğu gündeme gelebilecektir. Bkz. Dülger, *Genel Hükümler*, s. 718; Özgenç, İzzet. *Suç Örgütleri*. 15. Baskı, Seçkin, Ankara 2023, s. 27.

Doktrinde *Stratenwert/Kuhlen*, hazırlık aşamasındaki diğer katkılarının müşterek faillik olarak değerlendirilemeyeceğini fakat planlama ve organizasyonun müşterek failliğe yol açacağını savunmaktadır. Zira planlama suça katılanların davranışlarını önceden belirler ve onların rollerini biçimlendirir. Bu sebeple de suçu planlayan kişi fonksiyonel hakimiyet sağlamış olur. Stratenwerth, Günter/Kuhlen, Lothar. *Strafrecht Allgemeiner Teil*. 6. Auflage, Franz Vahlen, München 2011, kn. 94.

¹¹⁴ Aynı yönde bkz. Açıkgöz, s. 253.

temin ederek, hesaba gelen paraları yöneten, menfaati asıl suç faillerine ileten kişiler.

Yukarıda da açıkladığımız üzere son örneğe (d) ilişkin benzer olaylarda gerek Yargıtay gerekse Alman Federal Mahkemesi suça katılan kişileri müşterek fail olarak sorumlu tutmaktadır¹¹⁵. Gerçekten de bir suç örgütünün üyesi olarak diğer kişileri temin etmek suretiyle birçok banka hesabını örgüt için hazır hale getirmek, hesaba gelen paraları yönetmek gibi eylemler, sıradan bir banka hesabını kullandırma eylemine göre suça daha esaslı katkı niteliğinde eylemlerdir. Olaylarda bir suç örgütünün varlığı tespit edildiğinde bu kişilerin suç örgütüne üye olma sebebiyle sorumlu tutulacağı aşîkârdır. Ancak kanaatimizce dolandırıcılık suçu bakımından bu kişilerin iştirak statülerinde genel tespitten ayrılmak için bir gerekçe bulunmamaktadır. Zira bu kişilerin gerçekleştirmiş oldukları eylemler de hazırlık aşamasında gerçekleşen (hesapların temini) veya suçun tamamlanmasından sonra ortaya çıkan (menfaatin üyelere dağıtımı gibi) eylemlerdir. İfade etmek gerekir ki suç örgütüne üye olan kişilerin, örgütün diğer üyelerinin işlediği suçlardan dolayı doğrudan müşterek fail olarak sorumlu tutulması mümkün değildir¹¹⁶. Dolayısıyla suçun organizasyonunda rol alan bu kişiler, suçun icra aşamasında bir rol almadıkça müşterek fail olarak sorumlu tutulmamalıdır. Yine daha önce açıkladığımız üzere Federal Mahkemenin bu kişileri müşterek fail olarak sorumlu tutmalarının gerekçesi müşterek failliğin tespiti konusunda “Normatif Kombinasyon Teorisini” benimsemiş olmasıdır. Oysaki (dar) fonksiyonel hâkimiyet teorisinin benimsenmiş olması durumunda bu kişilerin eylemleri bize göre ancak suça yardım etme olarak nitelendirilebilecektir. Fakat bu kişiler örneğin, dolandırıcılık suçunda mağdurların tespiti ve mağdurlarla iletişim aşamasında, yani suçun icra aşamasında da rol almışlar ise ancak o ihtimalde müşterek fail sorumluluğu gündeme gelebilecektir.

IV. NİTELİKLİ HALLER İLE İLGİLİ ORTAYA ÇIKAN BAZI PROBLEMLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Banka hesabının kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçuna ilişkin uygulamaya yansıyan olaylarda, suçun genellikle bilişim sistemleri vasıtasıyla işlendiği görülmektedir. Zira bu olay grubunda mağdurlara genellikle internet siteleri üzerinden ulaşılmaktadır. Bu sebeple de bu tarz olaylarda dolandırıcılık suçunun bilişim sistemleri aracılığı ile işlenmesi nitelikli hali (TCK m. 158/1-f) hükmü uygulama alanı bulmaktadır¹¹⁷. Ancak uygulamada ortaya çıkan asıl problemler

¹¹⁵ Bkz. Yar. 11. CD., E. 2021/26824, K. 2024/5343, T. 24.04.2024 ve BGH, Urt. v. 27.11.2024 – 6 StR 210/24 (LG Coburg). NStZ 2025, s. 217, 218.

¹¹⁶ Heger, Martin. *Strafgesetzbuch Kommentar*. Hrsg. Lackner/Kühl/Heger, 30. Auflage, C.H.Beck, München, 2023, §263a, kn. 26; Şen, Ersan/Eryıldız, Hüsnü Sefa. *Suç Örgütü*. 6. Baskı, Seçkin, Ankara 2024, s. 282. TCK m. 220/5 hükmünde ise örgüt yöneticileri bakımından ayrı bir düzenleme getirilmiştir. Söz konusu hükme göre örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır. Dolayısıyla yukarıdaki örnekte suça katılan kişinin örgüt yöneticisi olduğu durumlarda TCK m. 220/5 hükmü göz önünde bulundurulmalıdır. TCK m. 220/5 hükmünün suç genel teorisi bakımından değerlendirilmesi ve eleştirisi için bkz. Özgenç, *Suç Örgütleri*, s. 24-30.

¹¹⁷ Doktrinde Korkmaz, bu nitelikli halin uygulama alanı bulabilmesi için fail ile aldatılan kişinin yüz yüze gelmemesi gerektiğini ifade etmektedir. Bkz. Korkmaz, *Dolandırıcılık*, s. 89. Ancak Yargıtay aksi görüştedir. “...Katılanın, sahibinden.com isimli internet sitesinde telefon satışına dair ilanı görmesi üzerine ilanda belirtilen telefon numarasını aradığı, telefondaki şahıs ile telefonun satış konusunda 300,00 TL'ye anlaştıkları ve kendisine bildirilen sanığa ait hesap numarasına 300,00 TL'yi gönderdiği iddia edilen olayda; sanığın sahibinden.com isimli internet sitesine ilan vermek suretiyle katılanı aldatarak satış bedeli adı altında haksız menfaat sağladığı, bilişim sistemlerinin aynı anda birçok kişiye ulaşmasındaki çabukluk ve sağladığı kolaylığa dayanarak internet üzerinden ilan vermek suretiyle gerçekleştirdiği eyleminin, 5237 sayılı Kanun'un 158 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde düzenlenen "bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık " suçunu oluşturacağı gözetilmeden, suç vasfında yanılgıya düşülerek

dolandırıcılık suçunun üç veya daha fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi (TCK m. 158/3) nitelikli haline ilişkindir¹¹⁸. Yargı kararlarında yansıyan örnek olaylarda da aktardığımız üzere, bu tarz durumlarda genellikle dolandırıcılık suçunu işleyen asıl fail veya failler, banka kartlarını üçüncü kişilerden temin eden ve paraları ATM'lerden çeken araçlar ve banka kartını menfaat karşılığı kullandıran hesap sahipleri bulunmaktadır. Banka hesabını kullandıran kişiler genellikle hesap kartlarını ve şifrelerini bir kişiye devreder ve bu kişi dışında da organizasyondaki diğer kişilerden haberdar değildir. Ancak uygulamaya bakıldığında, eğer somut olayda üç veya daha fazla kişinin dolandırıcılık suçuna katıldığı tespit edilebiliyorsa tüm kişiler bakımından doğrudan TCK m. 158/3 hükmünün uygulandığı görülmektedir. Öncelikle ifade etmek isteriz ki suçun nitelikli halleri de kastın kapsamına dâhil olduğundan bu hallerinin var olduğunu bilmeyen bir kişiye nitelikli haller uygulanamayacaktır¹¹⁹. Dolayısıyla somut olayda banka hesabını kullandıran kişi (müşterek fail

yazılı şekilde aynı Kanunun 157 nci maddesi uyarınca basit dolandırıcılık suçundan hüküm kurulması..." Yar. 11. CD., E. 2021/28423, K.2023/7561, T. 25.10.2023. (Karar için bkz. lexpera.com.tr). Belirtmek gerekir ki bu konu Yargıtay kararlarında da yoğun bir şekilde tartışılmaktadır. Özellikle Yargıtay'ın bazı kararlarının karşı oy gerekçelerinde, internete verilen ilandan sonra fail ile mağdurun iletişime geçmiş olmaları halinde söz konusu nitelikli halin uygulanamayacağı ifade edilmektedir. "*Karşı Oy: "...Katılan, internet ilan sayfası üzerinden yayınlanan araç ilanı ile yetinmeyerek, aracı ve sahibi olan kişilerle irtibatlanıp ilandaki bilgilerin doğruluğunu denetleyebilmek için Ankara ilinde bulunan arkadaşı aracılığı ile sanıklarla irtibata geçmiş, araç ve bilgileri konusunda arkadaşı ... aracılığı bilgi sahibi olduktan sonra kendi adına aracın satın alması için sanıklar ile arkadaşı ...'un noterde buluştukları sırada, katılanın aracın parasını banka havalesi ile gönderdiği anlaşıldığından, katılan burada bilişim sistemindeki bilgilerle yetinmeyerek araştırmaya ve denetlemeye devam etmiş ve bu amaçla bir temsilcisini de sanıklarla görüşmek üzere göndermiştir. Arkadaşı aracılığı ile yapmış olduğu araştırma ve bilgilendirme sonucunda araç satış bedelini havale etmesi şeklinde gerçekleşen somut olayımızda; sanıkların sübut bulan eylemlerinin nitelikli dolandırıcılık suçunu değil, uzlaşma kapsamında kalan TCK 157/1 maddesindeki basit dolandırıcılık suçunu oluşturduğu ve kararın bu nedenle bozulması gerektiği düşüncesinde olduğundan sayın çoğunluğun görüşüne katılmamaktayım..." Yar. 11. CD., E. 2024/2231, K. 2024/8180, T. 12.06.2024. Aynı yönde karşı oy gerekçesi için bkz. Yar. 15. CD., E. 2013/26735, K. 2016/3015, T. 05.04.2016. (Kararlar için bkz. kazanci.com.tr.) İnan Orman ise bu durumda hem TCK'nın 158/1-f hükmünde yer alan nitelikli halin (suçun bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle işlenmesi) hem de TCK m. 158/1-g hükmünde yer alan nitelikli halin (basın ve yayın araçlarının sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle) oluşacağını ve cezası ağır alan nitelikli halden uygulama yapılması gerektiğini ifade etmektedir. Bkz. İnan Orman, s. 320, 321. Aynı yönde bkz. Yılmaz, Zahit. "Dolandırıcılık Suçunun Basın ve Yayın Araçlarının Sağladığı Kolaylıktan Yararlanılmak Suretiyle İşlenmesi (TCK m. 158/1-g)." SHD, C. 11, S. 1, Temmuz 2023, s. 618. Yargıtay Ceza Genel Kurulu da yakın zamanda aynı yönde karar vermiştir. "...sahibinden.com" adlı internet sitesinde satılık bilgisayar için ilan veren sanık ...'in, bu ilanı görüp arayan katılan ...'a kendisini Hasan Karalar ismi ile tanıtop bilgisayar karşılığında 700 TL göndermesi gerektiğini söyleyerek annesine ait hesap numarasına paranın havale edilmesini sağladığı olayda; sanığın hem bilişim sistemini araç olarak kullanmak hem de basın ve yayın aracının sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle suçu işlediği anlaşıldığından, sanığın bu eylemi ile TCK'nın 158. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde düzenlenen "bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık" ve aynı fıkranın (g) bendinde düzenlenen "basın ve yayın araçlarının sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle dolandırıcılık" olmak üzere dolandırıcılık suçunun iki farklı nitelikli hâlinin oluştuğu, bu durumda aynı fıkranın son cümlesi uyarınca suçun daha ağır cezayı içeren nitelikli hâli olan "bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık" suçundan hüküm kurulması gerektiği kabul edilmelidir..." YCGK., E. 2018/51, K. 2021/68, T. 02.03.2021. Karar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr>. E.T. 28.08.2025.*

¹¹⁸ Yargıtay'ın vermiş olduğu bazı kararlarda TCK'nın 158/3. maddesindeki düzenlemenin bir nitelikli hal değil artırım sebebi olduğu belirtilmiştir. "...dolandırıcılık suçunun nitelikli hallerinin, aynı Kanun'un 158. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında düzenlenmelerinden sonra, kanun koyucu üçüncü fıkrafta, bu fıkralarda öngörülen cezalardan farklı olarak anılan Kanunun 157. maddesine de yollama yapmak suretiyle artırım oranı belirleyerek, bu durumları nitelikli haller arasında saymamak yönünde irade gösterdiği, bu durumda anılan **Kanun'un 158/3. maddesindeki düzenlemenin nitelikli hal olmayıp, artırım maddesi olduğuna işaret etmesi...**" Yar. 11. CD., E. 2022/18, K. 2022/15833, T. 10.10.2022. Karar için bkz. <https://kazanci.com.tr>. Bu düzenlemenin suçun nitelikli bir hali olduğu yönünde bkz. Yavuz, Yağız. *Suçun Nitelikli Unsurları*. On İki Levha, İstanbul 2023, s. 185.

¹¹⁹ Suçun "üç veya daha fazla kişi ile işlenmesi", suçun işleniş şekline ilişkin cezayı ağırlaştıran fiili bir sebep olup, bu nedenler bilmeleri halinde bütün şeriklere uygulanır. Bkz. Ekici Şahin, Meral. "İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Suça Etki Eden Nedenlerin Şeriklere Sirayeti." AÜHFD, C. 64 S. 3, 2015, s. 655, dn. 75 ve s. 667. Yavuz da cezayı artıran fiili

olarak kabul edilse dahi), suça üç veya daha fazla kişinin katıldığını bilmiyorsa bu nitelikli halden sorumlu tutulmamalıdır. Aksinin kabulü objektif ceza sorumluluğunu doğuracaktır. Bu durum yüksek mahkeme kararlarına da yansımış ve yüksek mahkemeler somut olaylarda banka hesabını kullandıran kişilerin, suça katılan üç veya daha fazla kişinin olduğuna dair bilgisinin ispatlanamaması durumunda söz konusu nitelikli halin uygulanamayacağına hükmetmişlerdir. Konuyla alakalı bazı kararların ilgili kısımları şu şekildedir;

*“...Bu bilgiler ışığında somut olaylar değerlendirildiğinde, nitelikli dolandırıcılık suçunda bilerek banka hesaplarını kullandıran sanık U.C.Ö'nün, incelenen dosya kapsamına ve toplanan delillere göre; müsnet suça banka hesaplarını kullandıran diğer hesapçı sanıklar M.A ve S.K ile birlikte katılma iradesi gösterdiği, **diğer sanıklar M.A ve S.K ile irtibatlı olduğu ve diğer sanıkları tanıdığı hususlarının şüpheli kaldığı, en azından katılan S.Ç'ye yönelik eylemi birlikte işlediklerine dair artırım maddesinin uygulanmasını gerektirecek her türlü şüpheden arınmış, kesin, yeterli, inandırıcı delil elde edilemediğinden, sanık hakkında TCK'nın 158/3 maddesi uygulanmak suretiyle fazla ceza tayini hukuka aykırı olduğundan...**”¹²⁰*

*“...istinafa konu olayda, katılan ile görüşme yaptığına ilişkin herhangi bir bilgi bulunmayıp atılı suçun işlenmesine, banka hesaplarını belli bir komisyon karşılığında kullandıran ve uygulamada hesapçı olarak adlandırılan pozisyonda iştirak ettikleri anlaşılan sanıkların, **eyleme kendilerinden başka en az iki kişinin daha katıldığını bilip bilmedikleri hususu tartışılmadan, sanıklar hakkında TCK'nın 158/3. maddesinin uygulanmış olması...**”¹²¹*

*“...TCK'nın 158/3 maddesinde ki artırım maddesinin uygulanabilmesi için, suç için önceden anlaşmaları gerekme de, **en azından suç işlenirken "birlikte katılma iradesinin" dosya kapsamındaki delillerden anlaşılmasının gerektiği, katılanların telefon görüşmelerindeki kişilerin farklı olduğu yönündeki beyanlarının; yapılan görüşmelerin bir program vasıtasıyla ses veya seslerin değiştirilmesi veya yapay zeka ile bir görüşme yapılması ihtimalini ortadan kaldıracak şekilde gerçek ve farklı kişilerce bu görüşmelerin yapılıp yapılmadığını kesin olarak belirlenmesi, üç veya daha fazla kişinin birlikte katılımı ile bu fiillerin gerçekleştirildiğinin her türlü şüpheden uzak bir biçimde ortaya konulması gerekir...**”¹²²*

Kararlardan da anlaşılacağı üzere, TCK'nın 158/3. maddesinde düzenlenen nitelikli halin uygulanabilmesi için suça katılan kişinin, diğer failleri tanımasa bile, suça kendisinden başka iki kişinin daha katıldığını biliyor olması gerekmektedir. Bununla birlikte kanaatimizce banka hesabını kullandıran kişiler, kendisinden başka iki kişinin daha suça katıldığını biliyor olsalar dahi söz konusu nitelikli uygulama alanı bulmayacaktır. Zira daha önce de açıkladığımız üzere banka hesabını kullandıran kişiler müşterek fail olarak değil ancak yardım eden olarak sorumlu tutulabilecektir. TCK m. 158/3 hükümde ise suçun üç veya daha fazla kişi tarafından “birlikte işlenmiş” olması ifadesine yer verilmiştir. Suçun birlikte işlenmesi ifadesinden ise ancak suça müşterek fail olarak katılan kişiler

nitelikli unsurların bunu bilen tüm şeriklere uygulanacağını ifade etmektedir. Bkz. Yavuz, s. 410.

¹²⁰ Konya BAM, 8. CD., E. 2024/780, K. 2024/1883, T. 25.06.2024. (Karar UYAP'tan alınmıştır)

¹²¹ Konya BAM, 8. CD., E. 2024/3129, K. 2025/209, T. 14.01.2025. (Karar UYAP'tan alınmıştır)

¹²² Ankara BAM, 11. CD., E. 2024/1717, K. 2025/381, T. 19.03.2025. (Karar UYAP'tan alınmıştır)

anlaşılabilecektir. Doktrindeki baskın görüşe¹²³ ve Yargıtay uygulamalarına göre¹²⁴ de azmettiren ve yardım eden kişiler bu sayıya dâhil değildir. Dolayısıyla banka hesabını kullandıran kişiler nitelikli halde düzenlenmiş olan üç kişilik sayıya dâhil edilemeyecek ve söz konusu nitelikli hal uygulanamayacaktır. Ancak suça yardım eden olarak katılan banka hesabı sahibi, dolandırıcılık suçunun üç veya daha fazla müşterek fail tarafından işlendiğini biliyorsa bu ihtimalde bağlılık kuralı gereğince nitelikli hal kendisine sirayet edecek ve nitelikli dolandırıcılık suçuna yardım eden olarak sorumlu tutulacaktır.

V. İÇTİMA İLE İLGİLİ ORTAYA ÇIKAN BAZI PROBLEMLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

A. 5549 sayılı Kanun'un 15. Maddesi ile İctima İlişki

Yukarıda kasta ilişkin yapmış olduğumuz açıklamalarda da belirttiğimiz üzere bir kimse banka hesabının dolandırıcılık suçunun işlenişinde kullanılacağını bilmeden, hesabını başka bir kimseye kullandırırsa bu durumda dolandırıcılık suçuna iştirak sebebiyle sorumlu tutulamayacaktır. Ancak bu eylemi sebebiyle hesap sahibinin -diğer şartların da varlığı halinde- 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun m. 15 hükmü¹²⁵ uyarınca cezai sorumluluğu gündeme gelebilecektir.

Hesap sahibinin, banka hesabının dolandırıcılık suçunun işlenişinde kullanılacağını bilmesi durumunda ise bu eylem hem dolandırıcılık suçuna yardım etme hem de 5549 sayılı Kanun'un 15. maddesinde düzenlenen suçu oluşturacaktır. Dolayısıyla hesap sahibinin cezai sorumluluğu içtima hükümlerine göre belirlenmelidir. Doktrinde bu durumda tek fiil ile birden fazla suç işlendiği için

¹²³ Tezcan/Erden/Önok, s. 818; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, *Özel Hükümler*, s. 692; Koca/Üzülmez, *Özel Hükümler*, s. 824; Çakır, *Müşterek Faillik*, s. 167, 168; Kangal, s. 277; Aydın, *Dolandırıcılık*, s. 691; Korkmaz, *Dolandırıcılık*, s. 115. Doktrinde *Özbek/Doğan/Bacaksız* ise bu tarz hükümlerin kanun yapma tekniği bakımından doğru olmadığı eleştirisini yapmakta fakat sonuç olarak hangi sıfatla olursa olsun suça katılmış olan kişinin nitelikli halde belirtilen üç kişilik sayıya dâhil olduğu görüşünü serdetmektedirler. Bkz. Özbek, Veli Özer/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. 19. Baskı, Seçkin, Ankara 2024, s. 817.

¹²⁴ "...yağma suçunda birden ziyada şerik varsa birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmiş ise, gerekçede de belirtildiği üzere suçun temel şekline göre daha ağır ceza ile cezalandırılmayı gerektirmektedir. Burada aranan birden fazla kişinin olaya katılmasıdır. Ancak madde metninde belirtilmese de madde gerekçesindeki açık düzenlemeye göre bu katılım alelade katılım değildir. Bilindiği gibi kanunumuz birlikte suç işleme halinde dual (ikili) sistemi kabul etmiş iştiraki faillik (TCK m.37), azmettirme (TCK m. 38) ve yardım eden (TCK m. 39) olarak üç ayrı biçimde düzenlemiştir. Suça iştirak bölümünde ayrıntılı açıklandığı üzere her birinin suça katılım şekli ve cezası farklı farklıdır. Bu nitelikli halin uygulanabilmesi için tüm şeriklik halleri değil gerekçede "**bu nitelikli hâlin varlığı için, yağma suçunu iki veya daha fazla kişinin müşterek fail olarak işlemesi gerekir**" şeklinde açıkça gösterildiği gibi sadece müşterek fail sayısı birden fazla ise bu nitelikli hal uygulanacaktır. Yani suçu birlikte işleyenlerin sayısı birden fazla ise bu nitelikli hal uygulanacak onun haricinde azmettiren veya yardım edenlerin çok olsa da tek kişi fail ise bu nitelikli hal uygulanmayacaktır. Bu durum madde gerekçesinde "ancak, yağma suçunun iştirak hâlinde işlenmesine rağmen, müşterek faillik ilişkisinin bulunmadığı durumlarda, örneğin diğer suç ortaklarının azmettiren veya yardım eden olması hâllerinde, bu nitelikli unsur dolayısıyla cezada artırma yapılamayacaktır" şeklinde açıkça gösterilmiştir..." Yar. 6. CD., E. 2022/5182, K. 2024/2304, T. 21.02.2024. Karar için bkz. <https://kazanci.com.tr>.

"...TCK'nın 188/5. maddesinin uygulanabilmesi için TCK'nın 188/3. maddesinde öngörülen seçimlik hareketlerden birinin üç veya daha fazla kişi tarafından **asli fail olarak birlikte gerçekleştirilmesi** gerektiği..." Yar. 20. CD., E. 2019/6159, K. 2020/2945, T. 16.06.2020. Karar için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr>. E.T. 05.07.2025.

¹²⁵ "Yükümlüler nezdinde veya aracılığıyla yapılacak kimlik tespitini gerektiren işlemlerde, kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket eden kimse, bu işlemleri yapmadan önce kimin hesabına hareket ettiğini yükümlülere yazılı olarak bildirmediği takdirde altı aydan bir yıla kadar hapis veya beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır."

farklı nev'inden fikri içtima hükümleri gereğince (TCK m. 44) daha ağır cezayı gerektiren suçtan cezalandırma cihetine gidilmesi gerektiği ileri sürülmektedir¹²⁶. Banka hesabının dolandırıcılık suçunun işlenmesine ilişkin yargı kararlarında ise 5549 sayılı Kanun'un 15. maddesinin hiç dikkate alınmadığı ve içtima hükümleri kapsamında tartışılmadığı görülmektedir. Konuya ilişkin tespit edebildiğimiz bir Yargıtay kararının karşı oyunda ise 5549 sayılı Kanun m. 15 hükmünün dolandırıcılık suçuna göre özel hüküm niteliğinde olduğu ve bu sebeple banka hesabını dolandırıcılık suçunun işlenişinde kullandıran kişinin 5549 sayılı Kanun m. 15 hükmü uyarınca sorumlu tutulması gerektiği görüşü beyan edilmiştir¹²⁷. İfade etmek isteriz ki bu olaylarda 5549 sayılı Kanun m. 15 hükmünün özel norm olduğu görüşüne katılamamaktayız. Zira iki norm arasında genel-özel norm ilişkisinin bulunabilmesi için normların lafzi veya amaçsal bir yorum yöntemi uygulandığında aynı hukuksal değerlere ilişkin olmaları ve özel normun, genel norma ait olan tüm unsurları ihtiva etmesinin yanında bazı özel unsurları da bünyesinde barındırması gerekmektedir¹²⁸. Yani özel normun gerçekleştiği her durumda genel norm da tipik olmalıdır¹²⁹. Dolandırıcılık suçu ile 5549 sayılı Kanun m. 15 hükmü arasında ise böyle bir ilişki bulunmadığı aşîkârdır.

Verilen ihtimalde iki suç arasında asli-tali norm görünüşte içtima şeklinin (failliğin şerikliğe asliliği prensibi) mevcut olduğu da ileri sürülebilir. Zira hesabını kullandıran kişi tek eylemi ile dolandırıcılık suçunun yardım edeni, 5549 sayılı Kanun m. 15 hükmünde düzenlenen suçun ise faili olmaktadır. Ancak bu durumda asli-tali norm görünüşte içtima hükümleri de uygulanamayacaktır. Doktrinde asli-tali norm görünüşte içtima şeklinin gündeme gelebilmesi için suçlarla korunan hukuksal değerlerin aynı veya çok benzer olması ve mağdurlarının da aynı olması gerektiği ifade edilmektedir¹³⁰. Hukuksal değerlerin veya mağdurların farklı olması durumunda ise fikri içtima

¹²⁶ Bulut, s. 734.

¹²⁷ KARŞI OY: "...Sanığın, aksi kanıtlanamayan savunmasına göre; para çekmek için banka önünde beklediği sırada parkta yanına yaklaşan ve daha önceden tanımadığı bir erkek şahsın adına gelecek parayı hesabında haciz bulunması nedeniyle alamadığını, kendisine yardımcı olması halinde 1000 TL para vereceğini söylemesi üzerine teklifi kabul edererek, katılan tarafından hesabına gönderilen 48.300 TL nin 47.300 TL sini şubeden nakit çekerek kimliği tespit edilemeyen üçüncü kişiye vermesi şeklinde gerçekleşen olayda, fiilin sübutu yönünden ihtilaf bulunmamakla birlikte suçun nitelendirilmesinde görüş ayrılığı bulunmaktadır. 5549 Sayılı Kanun' un 15. maddesinde; yükümlüler nezdinde veya aracılığıyla tüdür, parasal sınırı ve konusu yönetmelikle belirlenen kimlik tespitini gerektiren bir işlemin kendi adına fakat başkası hesabına hareket eden bir kimse tarafından gerçekleştirilmesi halinde, söz konusu işlemi yapmadan önce kimin hesabına hareket ettiğini yükümlülere yazılı olarak bildirilmeyenlerin altı aydan bir yıla kadar hapis veya beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacağı hüküm altına alınmış olup, **suçun unsurunun kimlik tespiti gerektiren bir işlemin kendi adına fakat başkası hesabına hareket eden bir kimse tarafından gerçekleştirilmeden önce kimin hesabına hareket ettiğinin bildirilmemesi halinde özel norm niteliğindeki 5549 Sayılı Kanun'un 15. maddesinde yazılı suçun oluşacağı düşüncesinde olduğumdan sayın çoğunluğun görüşüne katılmamaktayım...**" Yar. 11. CD., E. 2021/25455, K. 2024/10374, T. 19.09.2024. (Karar UYAP'tan alınmıştır). Görünüşte içtima türlerinden birisi olan özel normun söz konusu olduğu durumlarda, fiile uygulanacak olan özel normun cezası, genel norma göre daha az olsa da bu durum özel normun uygulanmasını engellemeyecektir. İçel, Kayıhan. *Suçların İçtimaı*. İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1972, s. 187; Bandır, Oğuz. *Görünüşte İçtima*. On İki Levha, İstanbul 2024, s. 154.

¹²⁸ Koca/Üzülmmez, *Genel Hükümler*, s. 566; Heinrich, kn. 1437; Jescheck/Weigend, s. 733; Roxin, *AT II*, §33, kn. 177; Gropp/Sinn, §14, kn. 25; Hoffmann Holland, kn. 886; Kaplan, Mahmut. "Ceza Hukukunda Özel Genel Norm İlişkisinin Tespiti." *CHD*, C. 18, S. 53, Aralık 2023, s. 501-505; Kılıç, Ahmet. *Suçların İçtimaı Bağlamında Fiil Tekliği*. Adalet, Ankara 2023, s. 44-48; Bandır, s. 152. Ancak Bandır, genel-özel norm ilişkisinin varlığı için iki normun aynı veya benzer hukuksal değeri korumalarının zorunlu olmadığı görüşündedir. Bkz. Bandır, s. 157. İçel, genel-özel norm ilişkisinin mevcut olması için iki normun aynı hukuki değeri korumasının gerektiğini ifade etmekte fakat aynı hukuki değerlerin tespitinde lafzi yorumun yanında amaçsal yorum yönteminin kullanılıp kullanılmayacağına ilişkin bir tespit bulunmamaktadır. Bkz. İçel, s. 187, 188.

¹²⁹ Kılıç, s. 48; Yavuz, s. 413.

¹³⁰ Kılıç, s. 58, 59; Roxin, "failliğin şerikliğe asliliği" prensibinin uygulama alanı bulabilmesi eylemin aynı esas suçta

değerlendirmesi yapılacaktır. Dolandırıcılık suçu ile 5549 sayılı Kanun'un 15. maddesinde düzenlenen suç arasında ise asli-tali normun tespitine ilişkin aranan kriterler mevcut değildir. Dolayısıyla mezkûr hallerde “failliğin şerikliğe nazaran asliliği” prensibi uygulama alanı bulamayacaktır. Sonuç olarak banka hesabını dolandırıcılık suçunun işlenişinde bilerek kullandıran hesap sahibi, tek fiili ile iki farklı suçu işlemiş olduğundan hakkında farklı nev’inden fikri içtima hükümleri uygulanacak ve kişi cezası ağır olan suçtan sorumlu tutulacaktır. Söz konusu hükümler incelendiğinde de cezası ağır olan suçun dolandırıcılık suçu (yardım eden olarak) olduğu görülmektedir. Ancak ifade etmek isteriz ki her ne kadar hesabını kullandıran kişi dolandırıcılık suçuna yardım etmeden sorumlu tutulacak olsa da hüküm fıkrasında farklı nev’inden fikri içtima kuralları gereğince 5549 sayılı Kanun’un 15. maddesinin de oluştuğunun ayrıca belirtilmesi gerekmektedir¹³¹.

B. Banka Hesabını Kullandıran Kişilerin Eyleminin Tek Olup Olmadığı Meselesi

Banka hesabını dolandırıcılık suçunun işlenmesinde kullanılmak üzere asıl faille devreden hesap sahibinin eylemi yalnızca banka hesap kartını ve şifrelerini devretmekten ibarettir. Ancak asıl failler elde etmiş oldukları bu hesabı, genellikle birden çok dolandırıcılık suçunda kullanmaktadırlar. Elde edilmiş olan bu hesaba birçok dolandırıcılık suçu mağduru para göndermiş olabilir. Bu durumda hesap sahibi bir kez banka kartını ve hesap şifrelerini asıl faille devretmekle işlenen birden çok suça iştirak etmiş olurlar. Bu ihtimalde hesap sahibi hakkında aynı nev’inden fikri içtima hükümlerinin mi yoksa gerçek içtima hükümlerinin mi uygulanacağını tespit edilmesi gerekmektedir. Bu tespiti yapabilmek dolandırıcılık suçunun asıl faileri bakımından daha kolaydır. Örneğin, asıl failin internet sitesine tek bir sahte ilan vererek mağdurlardan hileli davranışlarla para talep ettiği ve ilanda gösterilen hesap numarasına birçok kişinin para göndermesini sağladığı durumlarda tek fiil ile aynı suçun birden fazla kişiye karşı işlenmiş olması hali söz konusu olduğundan aynı nev’inden fikri içtima hükümleri uygulanacaktır. Ancak asıl fail vermiş olduğu sahte ilan üzerine mağdurlar ile tek tek iletişime geçmiş ve her birini hileli davranışlar ile aldatarak menfaat temin etmiş ise bu durumda gerçek içtima hükümleri uygulanacak ve mağdur sayısının suç oluşacaktır¹³².

Şerikler bakımından ise bu tespitin yapılabilmesi daha güçtür. Şerikin suça olan tek katkısıyla asıl faillerin birden fazla suç işlemesi durumunda şerikler bakımından fiil tekliğinin olup olmadığı hususu doktrinde tartışmalıdır. Doktrinde bir görüşe göre, şerikin fiilinin tekliği, failin fiilinden bağımsız olarak kendi katkısının tek fiil olup olmamasına göre tespit edilmelidir¹³³. Bu görüşe göre, tek fiil ile farklı suçların işlenmesine yardım edilmesi durumunda¹³⁴ şerikin fiili tektir¹³⁵. Faillerin

ilişkin olması gerektiğini ifade etmektedir. Örneğin fail, bir kimseyi başka birisini öldürmek için azmettirmiş sonra da bu eyleme müşterek fail olarak katılmış ise yalnızca müşterek fail olarak sorumlu tutulacaktır. Bkz. Roxin, *AT II*, §33, kn. 212.

¹³¹ Göktürk, Neslihan. *Fikri İçtima*. Adalet, Ankara 2013, s. 267; Bandır, s. 125. Görünüşte içtima ilişkisinde ise geri çekilen norma hüküm fıkrasında yer verilmez. Bkz. Gropp/Sinn, §14, kn. 39.

¹³² Koç, Ziya. “Belirsiz Sayıda Kişiye Karşı Bilişim Sistemleri Aracılığıyla İşlenen Dolandırıcılık Suçu.” *5. Türk-Kore Ceza Hukuku Günleri -Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Uluslararası Sempozyumu-*, 1. Cilt, Seçkin, Ankara 2020, s. 414; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, *Özel Hükümler*, s. 697, 698.

¹³³ Sternberg-Lieben, Detlev/Bosch, Nikolaus. *Tübinger Kommentar Strafgesetzbuch*. 31. Auflage, C.H.Beck, München 2025, §52, kn. 20.

¹³⁴ Bu durum azmettiren bakımından da geçerlidir.

¹³⁵ von Heintschel-Heinegg, Bernd. *Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch*. 4. Auflage, C.H.Beck, München 2020, 530

farklı farklı suçlar işlemesi bu sonucu değiştirmez. Bu durumda şerikin sorumluluğu fikri içtima hükümlerine göre belirlenecektir. Örneğin, suça yardım eden asıl faillere birden fazla suçta kullanılmak üzere tek bir araç temin etmiş ve asıl failler bu araçla birden fazla suç işlemiş ise yardım edenin eylemi tek fiil; asıl faillerin eylemleri ise birden fazla fiil olarak değerlendirilecektir¹³⁶. Ancak farklı fiillerle işlenen suçlara farklı fiillerle yardımda bulunulmuş ise bu ihtimalde şerikin eylemleri tek fiil sayılamayacak ve gerçek içtima hükümleri uygulanacaktır¹³⁷. Bu görüş kabul edildiğinde hesap sahibinin banka kartını asıl suç faillere devretmesi ve bu hesabın birden fazla dolandırıcılık suçunda kullanılması durumunda, hesap sahibinin ceza sorumluluğu aynı nev'inden fikri içtima hükümlerine göre belirlenecektir. Ancak hesap sahibi banka kartını ve hesabını devrettikten sonra, her bir dolandırıcılık eyleminden önce hesaba gelen paraları asıl faillere havale etme vaadinde bulunmuş ise (manevi yardım) bu durumda birden fazla suçun işlenişine birden fazla fiil ile katılım söz konusu olduğundan gerçek içtima hükümleri uygulanacaktır.

Doktrinde diğer bir görüş ise şeriklerin fiil sayısının tespitinde bağlılık kuralından hareket edilmesi gerektiğini savunmaktadır¹³⁸. Bu görüşe göre, şeriklerin haksızlık teşkil eden eylemle doğrudan temasları yoktur ve bu kişiler bağlılık kuralı gereğince sorumlu tutulmaktadırlar. Dolayısıyla yardım edenin eylemi tek olsa da faillerin bu yardımla birden fazla suç işlemeleri durumunda, yardım eden işlenen her suç bakımından -kastının (veya en azından olası kastının) varlığı halinde- gerçek içtima hükümleri gereğince sorumlu tutulacaktır. Bu görüş kabul edildiğinde banka hesabını asıl suç faillerine devreden hesap sahibi, işlenen her bir dolandırıcılık suçundan (en azından olası kastının varlığı halinde) sorumlu tutulacaktır. Türk hukukundaki uygulamaya bakıldığında zaman, bu hususta herhangi bir teorik tartışmaya yer verilmeksizin hesap sahiplerinin gerçek içtima hükümleri gereğince işlenen dolandırıcılık sayısınca sorumlu tutuldukları görülmektedir¹³⁹.

Kanaatimizce şeriklerin eyleminin tek fiil olup olmadığının tespit edilmesinde doktrinde de baskın görüş olan ilk görüş daha isabetlidir. Bu sebeple banka hesap sahibinin tek eylemi, banka kartını ve şifrelerini asıl faillere vermekten ibaret ise hesap sahibinin eylemi tek fiil olarak kabul edilmeli ve hesabının birden fazla suçta kullanılması durumunda da aynı nev'inden fikri içtima hükümlerine göre ceza sorumluluğu belirlenmelidir. Ancak hesap sahibi, banka hesap kartını ve şifrelerini vermekten başka her bir suçun işlenmesine başka hareketlerle destek olmuş ise bu durumda gerçek içtima hükümleri uygulama alanı bulmalıdır.

C. Banka Hesabının Dolandırıcılık Suçunda Kullanılması ve Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu Arasındaki İctima İlişkisi

TCK'nın 282/1. maddesine göre alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli

§52, kn. 17; Kılıç, s. 350. Bir suçun işlenmesine çok sayıda fiille yardım edilmiş ise bu durumda bağlılık kuralı gereğince şerikin fiilinin tek olduğu ifade edilmektedir. Bkz. Sternberg-Lieben/Bosch, §52, kn. 20; MüKo-v. Heintschel-Heinegg, §52, kn. 17; Kılıç, s. 351.

¹³⁶ MüKo-v. Heintschel-Heinegg, §52, kn. 17.

¹³⁷ Sternberg-Lieben/Bosch, §52, kn. 20; Kılıç, s. 352.

¹³⁸ Göktürk, s. 258.

¹³⁹ Daha önce açıkladığımız üzere bu kişiler Türk hukukunda genellikle müşterek fail olarak kabul edilmektedir.

işlemlere tâbi tutan kişi cezalandırılacaktır. Dolandırıcılık suçu da alt sınırı altı aydan fazla olan bir suç olduğuna göre, bu suç sonucunda hesabını kullandıran kişinin hesabına gelen para suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun konusunu oluşturabilecektir. Hesabını kullandıran kişinin, hesaba gelen bu parayı daha sonra çeşitli işlemlere tabi tutması halinde -TCK m. 282'nin tipik olması şartıyla- dolandırıcılık suçuna yardım etmenin yanı sıra TCK m. 282'den de sorumlu tutulup tutulamayacağının ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir.

Öncelikle ifade etmek gerekir ki Türk doktrinindeki baskın görüşe göre, öncül suça iştirak etmiş olan kişi, TCK m. 282'de belirtilen eylemleri gerçekleştirmiş ise, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçundan da ayrıca cezalandırılabilir¹⁴⁰. Bu sebeple öncül suç olan dolandırıcılık suçunda bilerek banka hesabını kullandıran kişi, bu suçtan kaynaklı olarak hesabına gelmiş olan parayı yurt dışına çıkarır veya bunların gayrı meşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla çeşitli işlemlere tabi tutarsa hem dolandırıcılık suçuna yardım eden olarak hem de suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçunun faili olarak sorumlu tutulacaktır¹⁴¹. Ancak kanaatimizce dolandırıcılık suçu sebebiyle hesabına gelen parayı yurt içinde bulunan asıl faillere ATM'den çekmek suretiyle veren ya da havale eden hesap sahibi, ayrıca TCK m. 282'den sorumlu tutulmamalıdır. Çünkü bu ihtimalde hesap sahibinin paraların gayrı meşru kaynağını gizlemek veya meşru yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak amacı bulunmamaktadır. Fakat gelen paraları yurt dışında bulunan asıl faillere havale etmesi durumunda TCK m. 282'de yer alan suç tipik olacaktır. Zira “yurt dışına çıkarma” seçimlik hareketi bakımından bir amaç unsuruna yer verilmemiştir¹⁴².

SONUÇ

Çalışmamız kapsamında ulaşılmış olduğumuz sonuçlar şu şekildedir:

1) Banka hesabını dolandırıcılık suçunun işlenişinde asıl faillere kullandıran hesap sahibinin dolandırıcılık suçuna iştirak sebebiyle sorumlu tutulabilmesi için, hesabının suçun işlenişinde kullanılacağını bilmesi veya en azından bu durumu öngörüp kabullenmesi gerekmektedir. Hesap

¹⁴⁰ Çakır, *Aklama Suçu*, s. 283; Özgenç/Yurtlu, s. 456; Yılmaz, Sacit. “Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu.” *Ankara Barosu Dergisi*, Y. 2011, S. 2, s. 77; Dülger, Murat Volkan. *Suç Gelirlerinin Aklanmasına İlişkin Suçlar ve Yaptırımlar*. 2. Baskı, Seçkin, Ankara 2025, s. 501, 502. Konuya ilişkin aksi yöndeki görüşler ve gerekçeleri için bkz. Dülger, *Suç Gelirlerinin*, s. 497-499. Kanaatimizce de TCK'nın 282. maddesinin düzenlemesine bakıldığında bu görüş isabetlidir. Zira maddenin 2. fıkrasında “birinci fıkradaki suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerini, bu özelliğini bilerek satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan kişi” ibaresine yer verilerek, öncül suça iştirak eden kişilerin, suçun konusunu oluşturan malvarlığını değerlerini satın alması, kabul etmesi, bulundurması veya kullanması cezalandırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Oysa birinci fıkrada öncül suça iştirak etme ile ilgili bir düzenleme yapılmamıştır. Bu sebeple de öncül suça iştirak eden kişinin daha sonra TCK m. 282'de düzenlenen suçun faili olabileceği söylenebilecektir. Yine TCK'nın 165. maddesinde (Suç eşyasının satın alınması ve kabul edilmesi suçu) de “bu suçun işlenmesine iştirak etmeksizin” ibaresi kullanılmış ve öncül suça iştirak eden kişinin TCK m. 165'de düzenlenen suçun faili olamayacağı belirtilmiştir. Oysaki TCK m. 282 hükmünde bu minvalde bir düzenleme bulunmamaktadır.

¹⁴¹ Bulut, banka hesabını suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunda kullandıran kişilerin bu suça yardım eden olarak sorumlu tutulacağını ifade etmektedir. Bkz. Bulut, s. 745. Ancak yazar hesap sahibinin öncül suça iştirak edip etmediğine ilişkin bir değerlendirmede bulunmamıştır.

¹⁴² Doktrinde “yurtdışına çıkarma” seçimlik hareketi bakımından genel kastın yeterli olduğu ve bu sebeple yurt dışına çıkarma eyleminin olası kastla da işlenebileceği; buna karşın “gayrı meşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak” seçimlik hareketi bakımından ise amaç unsuruna yer verildiği ve bu seçimlik hareketin olası kastla işlenemeyeceği görüşü ileri sürülmektedir. Bu husustaki görüşler için bkz. Çakır, *Aklama Suçu*, s. 349; Yılmaz, s. 86, 87.

sahibinin kastı (veya en azından olası kastı) tespit edilirken, suçtan elde edilen menfaatten pay alıp almadığı, hesabına gelen parayı asıl suç faillerine kendisinin iletip iletmediği, asıl faillerle olan sosyal ilişkileri, dolandırıcılık suçunda kullanılan GSM hattı ile olan HTS kayıtları, hesabı kullandırma süresi, durumun hayatın olağan akışına uygun olup olmadığı, hesabındaki şüpheli işlemler sebebiyle yetkili merciler tarafından bilgilendirildikten sonra işlemlere devam edilip edilmediği, çok düşük bir emek karşılığında çok yüksek bir menfaat temin etmiş olması gibi kriterler göz önünde bulundurulabilecektir. Ancak bu kriterlerden birisinin mevcut olması doğrudan hesap sahibinin kasten (veya olası kastla) hareket ettiği anlamına gelmemeli; somut olay bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Tüm bu değerlendirmelerden sonra hesap sahibinin kastının (veya olası kastının) olmadığı tespit ediliyorsa, hesap sahibi dolandırıcılık suçuna iştiraktan sorumlu tutulmamalıdır. Bu durumda ise hesabını başkasına kullandırmış olması sebebiyle 5549 sayılı Kanun'un 15. maddesinin oluşup oluşmadığı incelenmelidir.

2) Banka hesabını kullandıran kişilerin dolandırıcılık suçuna iştirak sebebiyle sorumlu tutulabilmeleri için hesaplarının suçun işlenişinde kullanılacağına dair yalnızca şüphe duymaları ya da bu durumu tahmin etmeleri yeterli değildir. Zira suça yardım eden olarak sorumlu tutulabilmek için yardım eden kişinin somut suçun işlenişine dair bilgisinin (veya en azından somut suçu öngörüp kabullenmesinin) mevcut olması gerekmektedir. Dolayısıyla kişinin banka hesabını birisine verirken, genel olarak hesabının bir suçun işlenişinde kullanılacağını tahmin etmesi suça yardım eden olarak sorumlu tutulması için yeterli görülmemelidir. Ancak hesap sahibinin somut olaya ilişkin tahminin ötesinde bir öngörüsü ve kabullenmesi varsa bu durumda suça iştirak gündeme gelebilecektir. Örneğin bir arkadaşının hesaba illegal paralar geleceğini ve bunun karşılığında da hesap sahibine para vereceğini söylemesi durumunda, hesabın kullandırılması suça iştirak sebebiyle ceza sorumluluğu doğuracaktır. Bu ihtimalde hesap sahibinin suçun ayrıntılarını ve hukuki vasıflandırmasını bilmesine gerek yoktur.

3) Banka hesabını kullandıran kişilerin, hesaplarının dolandırıcılık suçunun işlenmesinde kullanılacağını bildikleri durumda ise müşterek fail mi yoksa yardım eden olarak mı sorumlu tutulacağını tespit edilmesi gerekmektedir. Türk yargı kararları incelendiği zaman, içtihatlarda bir istikrar olmadığı fakat bu kişilerin genellikle müşterek fail olarak sorumlu tutulduğu anlaşılmaktadır. Almanya'da ise olaya katkısı yalnızca menfaat karşılığı banka hesabını kullandırmaktan ibaret olan kişilerin yardım eden olarak sorumlu tutulduğu gözlemlenmektedir. Kanaatimizce dolandırıcılık suçunun işlenişinde banka hesabını kullandıran kişilerin eylemleri fonksiyonel hâkimiyet şartını sağlamadığından bu kişiler müşterek fail olarak değil yardım eden olarak sorumlu tutulmalıdırlar. Zira bu kişilerin suça katkıları hazırlık aşamasında olup, suçun işlenmesi asıl faillerin inisiyatifine bırakılmaktadır. Ayrıca bize göre, suçun hazırlık aşamasında yapılan bir katkı ile suçun icrası üzerinde fonksiyonel hâkimiyet kurabilmek mümkün değildir. Banka hesabını kullandıran kişilerin, dolandırıcılık suçundan menfaat temin etmeleri ya da hesaplarına gelen paraları asıl faille bizzat aktarmış olmaları da iştirak statülerini değiştirmeyecektir. Zira menfaat temin etme fonksiyonel hâkimiyetin tespitinde göz önünde bulundurulacak kriterlerden birisi değildir. Hesaba gelen paraları asıl faille aktarmak ise suçun icra aşamasında gerçekleşen bir eylem olmayıp, suçun tamamlanmasından gerçekleştirilen bir eylemdir. Dolayısıyla açıklanan bu sebeplerle banka hesabını kullandıran kişilerin iştirak statüleri suça yardım eden olarak belirlenmelidir.

4) Banka hesabının suç faillerine kullandırılması eylemleri genellikle dolandırıcılık suçunun bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması nitelikli hali kapsamında gündeme gelmektedir. Zira asıl suç failleri genellikle mağdurlarına internet siteleri üzerinden ulaşmaktadır. Ancak uygulamada nitelikli haller bakımından ortaya çıkan asıl problem TCK m. 158/3’de düzenlenen suçun üç veya daha fazla kişi tarafından birlikte işlenmiş olması hükmüne ilişkindir. Zira banka hesabını kullandıran kişiler, genellikle kartlarını bir kişiye devretmekte fakat organizasyonun içerisinde başkaca kişiler olup olmadığını bilmemektedirler. Ancak uygulamaya bakıldığında zaman bu kişiler hakkında –eğer somut olayda suça katılan üç kişi varsa- doğrudan TCK m. 158/3’de düzenlenen nitelikli halin uygulandığı görülmektedir. İfade etmek gerekir ki suçun nitelikli halleri de kastın kapsamına dâhil olduğundan bu kişiler somut olayda kendisinden başka suça katılan iki kişinin daha varlığını bilmiyorsa bu nitelikli hal uygulama alanı bulmayacaktır. Ayrıca belirtmek isteriz ki bize göre banka hesabını kullandıran kişiler suça yardım eden olduklarından üç kişilik sayıya dâhil edilemeyecektir. Çünkü TCK m. 158/3 hükmünde yer alan “suçun üç veya daha fazla kişi tarafından işlenmesi” ifadesi, suçun üç veya daha fazla müşterek fail tarafından birlikte işlenmesi anlamına gelmektedir.

5) Banka hesabını kullandıran kişinin, hesabının suçun işlenişinde kullanılacağını bilmediği durumlarda 5549 sayılı Kanun’un 15. maddesinde düzenlenen suç oluşabilecektir. Hesap sahibinin, hesabının suçta kullanılacağını bilmesi durumunda ise dolandırıcılık suçuna yardım etme ile 5549 sayılı Kanun’un 15. maddesi arasında farklı nev’inden fikri içtima hükümleri uygulanacaktır. Zira hesap sahibinin tek fiili ile iki farklı suç oluşmaktadır. Bu durumda cezası ağır olan suçtan yani dolandırıcılık suçuna yardım etmeden uygulama yapılacaktır. Ancak diğer suçun oluştuğu da hüküm fıkrasında belirtilmelidir.

6) Banka hesabı sahibinin eylemi genellikle hesap kartını ve şifrelerini asıl suç faillerine devretmekten ibarettir. Asıl suç failleri ise aldıkları bu hesap kartlarını birçok dolandırıcılık suçunda kullanabilmektedirler. Bu durumda şerikin tek eylemi ile birden fazla suça yardım etmesi durumunda hakkında gerçek içtima hükümlerinin mi yoksa fikri içtima hükümlerinin mi uygulanacağı doktrinde tartışmalıdır. Kanaatimizce şerikin tek eylemi ile birden fazla suça katkı sağlaması durumunda fikri içtima hükümlerine göre ceza sorumluluğu tespit edilmelidir. Ancak şerik, her bir ayrı suça ayrı bir hareketiyle katkı sağlıyorsa bu durumda hakkında gerçek içtima hükümleri uygulanacaktır.

KAYNAKÇA

- Abdul Rani, Mohd Irwan/Syed Mustapha Nazri, Sharifah Nazatul Faiza/Zolkafil, Salwa. “A Systematic Literature Review of Money Mule: Its Roles, Recruitment and Awareness.” *Journal of Financial Crimes*, Vol. 31, No. 2, 2024. s. 347-361.
- Açıkgöz, Emre İkbâl. *Müşterek Faillik*. Adalet, Ankara 2024.
- Akbulut, Berrin. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 6. Baskı, Adalet, Ankara 2019. (*Genel Hükümler*)
- Akbulut, Berrin. “Dolandırıcılık Suçunda Hile ve Hilenin Zamanı.” *SÜHFD*, C. 30, S. 4, 2022. s. 2267-2301. (*Dolandırıcılık*)
- Altenhain, Karsten. *Nomos Kommentar StGB*. Hrsg: Kindhäuser/Neumann/Paeffgen/Saliger, 6. Auflage, Nomos, 2023, §261.
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Alşahin, Mehmet Emin/Çakır, Kerim. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 18. Baskı, Adalet, Ankara 2024. (*Genel Hükümler*)
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Alşahin, Mehmet Emin/Çakır, Kerim. *Ceza Hukuku Özel Hükümler*. 20. Baskı, Adalet, Ankara 2022. (*Özel Hükümler*)
- Aydın, Devrim. “Dolandırıcılık Suçu.” *Hacettepe HFD*, C. 11, S. 2, 2021. s. 649-705. (*Dolandırıcılık*)
- Aydın, Devrim. *Türk Ceza Hukukunda Suça İştirak*. Yetkin, Ankara 2009. (*Suç İştirak*)
- Bandır, Oğuz. *Görünüşte İctima*. On İki Levha, İstanbul 2024.
- Başbüyük, İsa. “Hırsızlık ve Dolandırıcılık Suçlarının Bilişim Sistemlerinin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle İşlenmesi.” *CHD*, C. 5, S. 14, Aralık 2010. s. 151-192.
- Bıkmaz, Raif. *Dolandırıcılık Suçu*. Adalet, Ankara 2024.
- Bozbayındır, Ali Emrah. *Olası Kast Kavramı ve Sınırları*. Adalet, Ankara 2018.
- Bulut, İlhan. “Banka Hesaplarının Kullanılması ve Ceza Sorumluluğu.” *AkdHFD*, C. 14, S. 2. Aralık 2024. s. 719-756.
- Çakır, Kerim. *Suç İştirakte Müşterek Faillik*. 2. Baskı, Adalet, Ankara 2024. (*Müşterek Faillik*)
- Çakır, Kerim. *Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu*. Adalet, Ankara 2016. (*Aklama Suçu*)
- Çelen, Ömer. *Bir İştirak Şekli Olarak Yardım Etme*. Adalet, Ankara 2020.
- Doğan, Koray. *Kuşkudan Sanık Yararlanır*. 2. Baskı, Seçkin, Ankara 2018.
- Dönmezer, Sulhi. *Kişilere ve Mala Karşı Cürümler*. 12. Bası, Filiz, İstanbul 1982.
- Dülger, Murat Volkan. *Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku*. 10. Baskı, Seçkin, Ankara 2023.

(Bilişim)

- Dülger, Murat Volkan. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 1. Baskı, Hukuk Akademisi, İstanbul 2021. (Genel Hükümler)
- Dülger, Murat Volkan. *Suç Gelirlerinin Aklanmasına İlişkin Suçlar ve Yaptırımlar*. 2. Baskı, Seçkin, Ankara 2025. (Suç Gelirlerinin)
- Ekici Şahin, Meral. “İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Suça Etki Eden Nedenlerin Şeriklere Sirayeti.” *AÜHFD*, C. 64 S. 3, 2015. s. 637-686. (İştirak)
- Ekici Şahin, Meral. *Dolandırıcılık Suçu*. Adalet, Ankara 2019. (Dolandırıcılık)
- Erem, Faruk, *Dolandırıcılık*. Güzel İstanbul Matbaası, Ankara 1956.
- Evik, Vesile Sonay. *Suçta İştirakte Yardım Edenin Ceza Sorumluluğu*. Adalet, İstanbul 2010.
- Floeth, Michael. “Zum Vorrang der Strafbarkeit des Finanzagenten wegen Beihilfe zur Haupttat vor einer Strafbarkeit wegen Geldwäsche.” *NZWiSt* 2015. s. 272-276.
- Galdo, Michael C./Tait, Monica E./Feldman, Lisa E.. “Money Mules: Adults and Others from Participating in International Crime Schemes.” *Department of Justice Journal of Federal Law and Practice*, Vol. 66, No. 7, December 2018. s. 95-112.
- Göktürk, Neslihan. *Fikri İçtima*. Adalet, Ankara 2013.
- Gropp, Walter/Arndt, Sinn. *Strafrecht Allgemeiner Teil*. 5. Auflage, Springer, Berlin-Heidelberg 2021.
- Hakeri, Hakan. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 22. Baskı, Adalet, Ankara 2019.
- Hefendehl, Roland/Noll, Matthias. *Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch*. 4. Auflage, C.H.Beck, München 2022, §263a. (MüKo-Hefendehl/Noll)
- Heger, Martin. *Strafgesetzbuch Kommentar*. Hrsg. Lackner/Kühl/Heger, 30. Auflage, C.H.Beck, München, 2023, §263a.
- Heinrich, Bernd. *Strafrecht Allgemeiner Teil*. 3. Auflage, Kohlhammer, Stuttgart 2012.
- Hoffmann Holland, Klaus. *Strafrecht Allgemeiner Teil*. 3. Auflage, UTB, Tübingen 2015.
- Hülse, Rainer. “The Money Mule: Its Discursive Construction and Implications.” *Vanderbilt Journal of Transnational Law*, Vol. 50, No. 4, 2017. s. 1007-1032.
- İçel, Kayıhan. *Suçların İçtimaı*. İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1972.
- İnan Orman, Merve. *Bilişim Sistemlerinin Kullanılması Suretiyle İşlenen Hırsızlık ve Dolandırıcılık Suçları*. Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2025.
- Jescheck, Hans Heinrich/Weigend, Thomas. *Lehrbuch des Strafrechts Allgemeiner Teil*. 5. Auflage,

Dunckner & Humblot, Berlin 1996.

Kangal, Zeynel. “Dolandırıcılık.” *Özel Ceza Hukuku -Malvarlığına Karşı Suçlar-Cilt IV*, 1. Baskı, On İki Levha, İstanbul 2018.

Kaplan, Mahmut. “Ceza Hukukunda Özel Genel Norm İlişkisinin Tespiti.” *CHD*, C. 18, S. 53. Aralık 2023. s. 487-524.

Karakehya, Hakan. *İradilik Unsuru Bağlamında Ceza Hukukunda Kast*. Savaş, Ankara 2010.

Kılıç, Ahmet. *Suçların İçtimai Bağlamında Fiil Tekliği*. Adalet, Ankara 2023.

Kılıç, Ali Şahin. “Dolandırıcılık Suçunda Aldatma Unsuru Üzerine Bir İnceleme.” *Dr. Dr. h. c. Silvia Tellenbach’a Armağan*, Seçkin, Ankara 2018. s. 315-359.

Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 17. Baskı, Seçkin, Ankara 2024. (Genel Hükümler)

Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 10. Baskı, Adalet, Ankara 2024. (Özel Hükümler)

Koç, Ziya. “Belirsiz Sayıda Kişiye Karşı Bilişim Sistemleri Aracılığıyla İşlenen Dolandırıcılık Suçu.” *5. Türk-Kore Ceza Hukuku Günleri -Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Uluslararası Sempozyumu-*, 1. Cilt, Seçkin, Ankara 2020.

Korkmaz, Fulya. *Dolandırıcılık Suçu*. Yetkin, Ankara 2022. (Dolandırıcılık)

Korkmaz, Fulya. “Dolandırıcılık Suçunun Bilişim Sistemlerinin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle İşlenmesi.” *AÜHFD*, C. 69, S. 3, 2020. s. 1415-1436. (Bilişim)

Krause, Juliane. *Strafgesetzbuch Leipziger Kommentar*. 13. Band, 13. Auflage, De Gruyter, Berlin/Boston 2022, §261. (LK-Krause)

Krey, Volker/Eser, Robert. *Deutsches Strafrecht Allgemeiner Teil*. 7. Auflage, Kohlhammer, Stuttgart 2022.

Kühl, Kristian. “Vollendung und Beendigung bei den Eigentums- und Vermögensdelikten.” *JuS* 2002. s. 729-736.

Mahmutoğlu, Fatih Selami. “Türk Ceza Kanunu’nda Yer Alan Bilişim Alanındaki Suçlar ve Karşılaşılan Sorunların Yargı Kararları Işığında Değerlendirilmesi.” *İÜHFM*, C. LXXI, S. 1, 2013, *Prof. Dr. Füsun Sokullu Akıncı Armağanı*. s. 855-889.

Neuheuser, Stephan. “Die Strafbarkeit des Bereithaltens und Weiterleitens des durch „Phishing” erlangten Geldes.” *NStZ* 2008. s. 492-497.

Ozansü, Mehmet Cemil. *Ceza Hukukunda Kasttan Doğan Sübjektif Sorumluluk*. Seçkin, Ankara 2007.

- Özbek, Veli Özer/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar. *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*. 19. Baskı, Seçkin, Ankara 2024.
- Özgenç, İzzet. *Ekonomik Çıkar Amacıyla İşlenen Suçlar*. Seçkin, Ankara 2002. (Ekonomik)
- Özgenç, İzzet. *Suç Örgütleri*. 15. Baskı, Seçkin, Ankara 2023. (Suç Örgütleri)
- Özgenç, İzzet. *Suçta İştirakin Hukuki Esası ve Faillik*. İmaj, İstanbul 1996. (İştirakin Hukuki Esası)
- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 20. Bası, Seçkin, Ankara 2024. (Genel Hükümler)
- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi*. 2. Baskı, Seçkin, Ankara 2005. (Gazi Şerhi)
- Özgenç, İzzet/Yurtlu, Fatih. “Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçları Bakımından Teori ve Uygulamada Ortaya Çıkabilecek Sorumlara İlişkin Bir Değerlendirme.” 5. *Türk-Kore Ceza Hukuku Günleri -Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Uluslararası Sempozyumu-*, 1. Cilt, Seçkin, Ankara 2020.
- Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan. *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku*. 19. Baskı, Seçkin, Ankara 2019.
- Perron, Walter. *Tübinger Kommentar Strafgesetzbuch*. 31. Auflage, C.H.Beck, München 2025, §263. (TüKo-Perron)
- Raza, Muhammad Subtain/Zhan, Qi/Rubab, Sana. “Role of Money Mules in Money Laundering and Financial Crimes a Discussion through Case Studies.” *Journal of Financial Crime*, Vol. 27, No. 3, 2020. s. 911-931.
- Roxin, Claus. *Strafrecht Allgemeiner Teil Band II*. C.H.Beck, München 2003. (AT II)
- Roxin, Claus. *Täterschaft und Tatherrschaft*. 11. Auflage, De Gruyter, Berlin/Boston 2022. (Täterschaft und Tatherrschaft)
- Sarıgül, Ali Tanju. *Suçta İştirak*. Seçkin, Ankara 2022.
- Schmidt, Heiner Christian. *BeckOK StGB*. Hrsg. Bernd von Heintschel-Heinegg/Hans Kudlich, 65. Edition, 01.05.2025, §263a.
- Selçuk, Sami. *Dolandırıcılık*. Yasa, İstanbul 1982.
- Sternberg-Lieben, Detlev/Bosch, Nikolaus. *Tübinger Kommentar Strafgesetzbuch*. 31. Auflage, C.H.Beck, München 2025, §52. (TüKo-Sternberg-Lieben/Bosch)
- Stratenwerth, Günter/Kuhlen, Lothar. *Strafrecht Allgemeiner Teil*. 6. Auflage, Franz Vahlen, München 2011.
- Şare, Ersin, “Dolandırıcılık Suçu Kapsamında Cezalandırılan Hile.” *SDÜHFD*, C. 12, S. 2, 2022. s. 669-721.
- Şen, Ersan. “Bilişim Sistemi Vasıtasıyla İşlenen Dolandırıcılık Suçunda Bilgileri Kullanılan Üçüncü

Kişinin Cezai Sorumluluğu.” *Yorumluyorum-31*, 1. Baskı, Seçkin, Ankara 2024.

Şen, Ersan/Eryıldız, Hüsnü Sefa. *Suç Örgütü*. 6. Baskı, Seçkin, Ankara 2024.

Tezcan, Durmuş/Erdem, Mustafa Ruhan/Önok, R. Murat. *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku*. 22. Baskı, Seçkin, Ankara 2024.

Tunç, Kübra. *Ceza Hukukunda Kastı Engelleyen Hata*. Adalet, Ankara 2020.

Vogel, Joachim/Bülte, Jens. *Strafgesetzbuch Leipziger Kommentar*. 13. Auflage, De Gruyter, Berlin-Boston 2020, §15. (LK-Vogel-Bülte)

von Heintschel-Heinegg, Bernd. *Münchener Kommentar zum Strafgesetzbuch*. 4. Auflage, C.H.Beck, München 2020, §52. (MüKo-v.Heintschel-Heinegg)

Wassmer, Martin Paul. *Wirtschafts- und Steuerstrafrecht*. Hrsg. Leitner/Rosenau, 2. Auflage, Nomos, 2022.

Weißer, Bettina. *Tübinger Kommentar Strafgesetzbuch*. 31. Auflage, C.H.Beck, München 2025, §25. (TüKo-Weißer)

Yavuz, Yağız. *Suçun Nitelikli Unsurları*. On İki Levha, İstanbul 2023.

Yılmaz, Sacit. “Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu.” *Ankara Barosu Dergisi*, Y.2011, S. 2. s. 69-98.

Yılmaz, Zahit. “Dolandırıcılık Suçunun Basın ve Yayın Araçlarının Sağladığı Kolaylıktan Yararlanılmak Suretiyle İşlenmesi (TCK m. 158/1-g).” *SHD*, C. 11, S. 1, Temmuz 2023. s. 595-631.

<http://beck-online.beck.de>. (E.T. muhtelif tarihler)

<https://karararama.yargitay.gov.tr/>.(E.T. muhtelif tarihler)

<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2021/2754>.

<https://kazanci.com.tr>. (E.T. muhtelif tarihler)

<https://ticaret.gov.tr/haberler/ticaret-bakanligi-iban-kiralama-ilanlari-basta-olmak-uzere-sosyal-muhendislik-dolandiriciliklarina-karsi-harekete> geçti.

https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/lux_flyers_en.pdf.

https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/_261.html.

<https://www.polizei-beratung.de/themen-und-tipps/betrug/finanzagenten>.

lexpera.com.tr. (E.T. muhtelif tarihler)